

Przestrzenie dla piękna

Aplikacja Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016

EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

Wrocław 2010

Spis treści:

Przedmowa Prezydenta Miasta	5
Wrocław wymawia się VrotsLove	11
Część I: Podstawy i myśl przewodnia	13
Część II: Struktura harmonogramu obchodów	83
Część III: Organizacja i finansowanie obchodów	139
Część IV: Infrastruktura miasta	153
Część V: Strategia komunikacji społecznej	177
Część VI: Ocena i monitorowanie obchodów	189
Część VII: Elementy dodatkowe	195
Podsumowanie	203
Aneks	211

Przedmowa Prezydenta Miasta

Powiniem — być może — zacząć od poczucia wolności i radości. Takiego, jak wibrujące dziś na wrocławskim rynku w trakcie kolejnego bicia rekordu Guinnessa w ilości równocześnie grających gitarzystów. Rekord ten bijemy i podnosimy z roku na rok. Czy wyobrażają sobie Państwo kilka tysięcy gitarzystów grających wspólnie utwór Hendriksa?

Powiniem — być może — zacząć od opisanie potrzeby poszukiwań, która tak pięknie charakteryzuje powojenne życie kulturalne Wrocławia.

Powiniem — być może — wspomnieć o procesach modernizacyjnych, które chciałbym silniej rozbudzić w Polsce.

Zacznę jednak inaczej. Chciałbym bowiem przekazać Państwu kilka kluczowych myśli — powodów, które leżą u podstaw starań Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Pierwszym z nich jest chęć przekazania światu pewnego ważnego przesłania, które płynie z Wrocławia. Chciałbym zwiększyć siłę tego przekazu. Otóż Wrocław jest chyba jedynym dużym miastem, w którym — w wyniku II wojny światowej — doszło do stuprocentowej wymiany ludności. Wypędzono stąd przedwojennych mieszkańców, głównie Niemców, osiedlono zaś Polaków, wysiedlonych z dawnych polskich Kresów Wschodnich. Współczesny Wrocław jest zatem w jakimś sensie efektem działania trzech zbrodniczych „wynalazków” XX wieku — faszystów, komunizmu i II wojny światowej. To one właśnie sprawiły, że — co chciałbym jeszcze raz podkreślić — Wrocław jest miastem przesiedleń, miastem, w którym nastąpiła CAŁKOWITA wymiana ludności.

W 1965 roku opublikowano słynny list biskupów polskich do biskupów niemieckich. Autorem listu był bi-

skup wrocławski — Bolesław Kominek. List ten zawiera słynne zdanie: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie”. Jeśli pomyśleć, że zdanie to powstało ledwie 20 lat po zakończeniu II wojny światowej, że napisali je Polacy do Niemców, że napisano je w mieście wypędzeń — we Wrocławiu, to nie sposób nie zauważyć, że wrocławski genius loci jest duchem pozytywnym, wnoszącym coś pięknego, mądrego i wyjątkowego.

II wojna światowa położyła kres polskiej kulturze Kresów. Nie czas i nie miejsce, aby rzecz tę analizować. Warto jednak nadmienić, że w polskiej świadomości mityczne Kresy zostały przeszczepione na Ziemię Zachodnią, których stolicą jest Wrocław. Wrocław stał się — w sensie symbolicznym — skarbcem przechowującym pamięć o tamtej świetności polskiej kultury narodowej. Kultury zrodzonej przecież w wielokulturowym, wielonarodowym tyglu. Niezwykle, że właśnie to miejsce, będące na przestrzeni 1000 lat kwintesencją środkowoeuropejskiej wielokulturowości, wplątane dodatkowo w milionowe dramaty indywidualnych istnień, pozbawianych domów i korzeni, mówi w pewnym momencie: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie”.

Wspominając o tym, nie chciałbym wywołać w Czytelniku przeświadczenia, iż myślę o czymś ponadnaturalnym. Wprost przeciwnie. Myślę o bardzo naturalnym pędzie naszego miasta ku europejskości. I o tym, że sploty historii, przecięte i zamknięte wypędzeniami, można i tak — w otwarty i tolerancyjny sposób — podsumowywać: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie”. Nowy, właściwy początek może się bowiem zrodzić tylko z otwartości i tolerancji, którym towarzyszy pełna świadomość własnej tożsamości. To jest właśnie owo przesłanie, które Wrocław przekazuje światu.

Z pewnością mógłby to czynić skuteczniej i z większą mocą, legitymując się tytułem Europejskiej Stolicy Kultury.

Pragnę powiedzieć Państwu o trzech ważnych wrocławskich projektach; choć są one związane z przeszłością, wynikają z nich jednak ważne wskazania na przyszłość

We Wrocławiu istniało niegdyś wiele synagog, w tym dwie najbardziej znane — synagoga „Na Wygonie” (druga pod względem wielkości po berlińskiej) i synagoga „Pod Białym Bocianem”. Pierwszą z nich zniszczono jeszcze przed wojną, w czasie słynnej brutalnej „nocy kryształowej” — nieprawdopodobnej zbrodni, zapowiadającej zbliżającą się falę okrucieństwa, nazistowski plan zniszczenia. Synagoga „Pod Białym Bocianem” zaś, mimo że przetrwała II wojnę światową, niszczała przez dziesięciolecia. Było mi ogromnie wstyd, kiedy się dowiedziałem, że jeszcze w latach 80. ubiegłego stulecia ówczesny jej właściciel, którym ze względu na karygodne decyzje komunistycznego reżymu nie była gmina żydowska, usiłował sprzedawać dachówki z dachu bożnicy. Odstaurowanie synagogi było jednym z moich marzeń. Dziś — zwrócona niewielkiej żydowskiej gminie, całkowicie wyremontowana — synagoga „Pod Białym Bocianem” jest ponownie otwarta, dając świadectwo wielowiekowej historii Żydów we Wrocławiu.

Jakiś czas temu dostałem list od pewnej wrocławianki z urodzenia, dziś Amerykanki, która musiała wyjechać z Polski w 1968 roku. Napisała, że jej klasa maturalna z liceum im. Szolema Alejchema zamierza się spotkać we Wrocławiu. Cieszę się, że przyjadą i zobaczą odbudowaną synagogę „Pod Białym Bocianem”, która znów jest miejscem modlitwy, nauki i spotkań. Że zoba-

czą, jak nieopodal miasta tętni życiem w licznych knajpkach, sklepach, biurach, teatrach, i że wkrótce ożyje też muzyką budowana właśnie tuż obok opery wspaniała sala koncertowa.

Na początku lat 90. odwiedzili mnie znajomi z Niemiec. Brigitte, mama młodych ludzi, z którymi jestem zaprzyjaźniony, urodziła się we Wrocławiu. Chciała odwiedzić grób swoich rodziców. Niestety, grób ten zniknął z powierzchni ziemi, podobnie jak zniknęły inne niemieckie groby i cmentarze. Niezależnie od uwarunkowań historycznych — usprawiedliwiających, być może, niektóre ludzkie poczynania — niszczenie cmentarzy było i jest czynem haniebnym. Gdy zostałem prezydentem Wrocławia, wykupiliśmy wszystkie dostępne jeszcze u okolicznych kamieniarzy płyty nagrobne ze zniszczonych cmentarzy. Rozpisaliśmy konkurs i zbudowaliśmy niezwykle „Pomnik Wspólnej Pamięci”. Monument, którego elementami są owe płyty, upamiętnia wszystkich dawnych mieszkańców Wrocławia. Pomnik ten stanął dokładnie w tym miejscu, w którym Brigitte szukała grobu swoich rodziców. Ważniejszy od budowy pomnika jest jednak fakt, że dzień po jego uroczystym odsłonięciu bardzo licznie przybyli tu wrocławianie, którzy z powagą i nieskrywanym wzruszeniem zapalili w tym miejscu setki świeczek.

Muzeum Pana Tadeusza. Ta nowoczesna instytucja kultury zostanie wkrótce otwarta w samym sercu Wrocławia, w Rynku, a jej zwiedzanie będzie się rozpoczynać od prezentacji autografu najważniejszej bodaj relikwii polskiej literatury — rękopisu *Pana Tadeusza*. Stronic jego wirtualnej wersji będziemy mogli „dotknąć”, a także przewracać je i drukować. W koncepcji tego muzeum chodzi jednak o coś znacznie ważniejszego. Chcemy

w nim bowiem pokazać, jak bardzo literatura XIX wieku, od Mickiewicza do Sienkiewicza — a rękopisów z tego okresu, tych i wielu innych pisarzy, mamy we Wrocławiu w zbiorach Ossolineum naprawdę wiele — wpłynęła na ukształtowanie naszych obecnych postaw. Wszystkie polskie XX-wieczne zrywy niepodległościowe, od powstania warszawskiego poczynając, na upadku komunizmu — który uległ polskiej „Solidarności” — kończąc, mają przecież swoje źródła w ideach romantycznych i postromantycznych. Kształt naszej dumy narodowej, nasz stosunek do świata zewnętrznego, w znacznym stopniu wyrastają z tych lektur, z kultury i tradycji, którymi one obrosły. Bez wątplenia jest to wyznacznik polskiego myślenia mojego pokolenia i pokoleń od niego starszych. O tym właśnie będzie opowiadać Muzeum Pana Tadeusza.

Siłą rozwoju Wrocławia jest jego gospodarka — po wejściu Polski do Unii Europejskiej rosnąca w zawrotnym tempie 13% rocznie. Tak dynamiczny rozwój to skutek realizacji wielu zadań związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy. Już w pierwszych dwóch latach uczestniczenia we wspólnym rynku powstało ich we Wrocławiu 125 000, co wobec 650 000 mieszkańców jest osiągnięciem imponującym. Zdecydowana większość nowych miejsc pracy powstała dzięki lokalnym przedsiębiorcom. Impulsem ku ich tworzeniu były jednak inwestycje zagraniczne, które napłynęły do Wrocławia kilkumiliardową falą euro. Zagranicznych inwestorów przed podjęciem decyzji na rzecz Wrocławia interesowały różne kwestie — wśród nich był również... repertuar wrocławskiej opery.

W staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury chodzi nam o tworzenie wysokiej jakości życia przez poszerzenie oferty kulturalnej zarówno w sensie infrastrukt-

turalnym, jak i treściowym oraz o podkreślenie zjawiska szerszego: że liberalna (dotycząca gospodarki) i społeczna strona miasta muszą być ze sobą ściśle powiązane; że współczesność nie lubi dychotomii, rozdzwiku między podejściem liberalnym a socjalnym. Jest to szczególnie widoczne w przestrzeniach zurbanizowanych. Te zaś wymagają dużej swobody gospodarczej i wysokiego poziomu uczestnictwa obywateli. Także — a może przede wszystkim — w kulturze.

Jednym z aspektów tego zjawiska jest poszerzenie i wzmacnianie kapitału społecznego. Nie jest tajemnicą, że Polska — zwłaszcza Polska miejska, czyli samorządowa — opanowała mechanizmy rozwojowe związane z kapitałem materialnym i kapitałem ludzkim. W obszarach tych rezerwy proste są już jednak niemal na wyczerpaniu. Oczywiście pojawią się dodatkowe źródła dla obu rodzajów kapitału. Jednak prawdziwy potencjał rozwojowy związany jest z kapitałem społecznym, który staje się dobrem coraz bardziej deficytowym. Uczestnictwo w kulturze, ponieważ jest najczęściej splotem wrażeń indywidualnych i zbiorowych, może być znakomitym narzędziem w procesie rozwijania kapitału społecznego.

Inny aspekt tego zagadnienia, pozornie ekonomiczny, wynika z następującego prostego spostrzeżenia: otóż ilość pieniądza cyrkulującego w jakiejś przestrzeni, na przykład w mieście, można przedstawić jako iloczyn liczby miejsc pracy i średniej zarobków. Rozwój — przynajmniej materialny — jest zawsze związany z potrzebami finansowymi. Chcąc zwiększyć ilość krążącego gdzieś pieniądza, należy wspomniany iloczyn zwiększyć przez wzrost jego czynników. Dla tego właśnie tak wielkie znaczenie ma generowanie

nowych miejsc pracy. Proces tworzenia nowych miejsc pracy nie może jednak mieć zawsze równie szybkiego tempa. Owszem, będziemy je we Wrocławiu tworzyć, ale przecież nie powtórzymy już rezultatu kolejnych 100 000–200 000 nowych miejsc. Dlatego ogromnego znaczenia nabiera kwestia wzrostu zarobków. Zarobki muszą jednak rosnąć w sposób akceptowalny dla gospodarki. Oznacza to, że w odniesieniu zarówno do usług, jak i do produkcji trzeba produkować więcej bądź lepiej. Więcej oznacza wzrost efektywności, lepiej (lepsze produkty) — to innowacje. Owo słowo-klucz odmieniane przez wszystkie przypadki w Unii Europejskiej.

Wrocław chce być miastem innowacji. Już w tej chwili realizujemy ogromne przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym i naukowo-badawczym. Prawdopodobnie największe w Polsce. W trakcie tworzenia Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii jedna czwarta internetowych respondentów Komisji Europejskiej pochodziła z Wrocławia, a postulat pozyskania dla Wrocławia siedziby tegoż Instytutu aktywnie — niestety, nieskutecznie — wspierało ćwierć miliona mieszkańców naszego miasta. Wrocław jest zatem na innowacyjnej ścieżce, tym bardziej, że jego gospodarka jest już, według danych Eurostatu, gospodarką opartą na wiedzy. Trwałe tworzenie innowacji wymaga spełnienia pewnych warunków społecznych. Społeczeństwa innowacyjne muszą być wykształcone, kreatywne, otwarte — najlepiej, gdy są międzynarodowe. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wysoki poziom uczestnictwa w kulturze, że tworzenie, obserwowanie, konsumowanie nawet oderwanych zjawisk kulturalnych buduje taką tkankę społeczną. Inaczej mówiąc — bez wysokiego poziomu uczestnictwa w kul-

turze nie da się zbudować właściwych postaw proinnowacyjnych.

Dotknąłem tu kwestii omawianych przez amerykańskiego urbanistę Richarda Floridę. Podkreśla on, że społeczne filary rozwoju oparte są na triadzie T — talenty, technologia, tolerancja. To prawda. Podobnie jak prawdą jest, że mogą one wzrastać tam, gdzie kulturuje się myślenie wolne i, niekiedy, oderwane. Zatem tam, gdzie może i chce się rozwijać kultura. Moim zdaniem Floridowski trój T warto uzupełnić czwartym — tożsamością. Otwarte i kreatywne społeczności mogą zgrzeszyć pustką, jeśli nie opierają się na ugruntowanej tożsamości. Tajemnica sukcesu tkwi w tym, by proces kształtowania tożsamości miał charakter otwarty i tolerancyjny. Cztery T mają być fundamentem Wrocławia. Jego tożsamość jest i nadal będzie kształtowana oraz pogłębiana poprzez kulturę — zarówno tę odkrywaną, stanowiącą nasze dziedzictwo, jak i tę tworzoną, będącą naszym uczestnictwem w świecie.

I w tym względzie Wrocław miał w przeszłości — i, mam nadzieję, będzie mieć w przyszłości — bardzo wiele do powiedzenia, i to w znaczeniu dużo szerszym niż lokalne. Przecież to właśnie tu rozwinął swój teatr Jerzy Grotowski, czego owoce zbieramy do dziś. Gdyby nie wrocławskie obchody Roku Grotowskiego nie przyznano by naszemu miastu Międzynarodowej Olimpiady Teatralnej. Henryk Tomaszewski stworzył najwspanialszy Wrocławski Teatr Pantomimy, który przez dziesięciolecia był światowym fenomenem, jedynym tego typu zjawiskiem artystycznym w świecie. We Wrocławiu odbywały się spektakle Teatru Narodów i festiwale Teatru Otwartego, podziwialiśmy też wiele innych unikatowych, nie tylko w skali kraju, zjawisk artystycznych. Powie ktoś,

że to przeszłość. Owszem, ale przeszłość, która bardzo mocno oddziałuje na teraźniejszość, z której czerpiemy i która nakłada na nas obowiązek dalszego rozwoju. To dlatego budujemy najnowocześniejszą w Polsce, a może i w Europie salę koncertową — Narodowe Forum Muzyki (zlokalizowane tuż obok opery, będzie wraz z nią w 2014 roku gościł najważniejszy festiwal muzyki współczesnej — Światowe Dni Nowej Muzyki), dlatego zapadła decyzja o budowie Muzeum Współczesnego, dlatego z taką dbałością traktujemy i teatr Pieśń Kozła z Brave Festival, i festiwale sztuki Nowych Mediów WRO. Staramy się — i mamy w tej dziedzinie spore osiągnięcia — tworzyć jak najszerszą, nowoczesną ofertę kulturalną. Jest to bowiem niezwykle istotny element budowania tożsamości i tak ważnego kapitału społecznego.

W dylemacie natura–kultura cywilizacja często przesuwa miasta w stronę owszem, rozwijającej się kultury, zaniedbując jednak myślenie „zielone”. Banałem jest stwierdzenie, że kolor drzew będzie nam zawsze bliższy niż kolor betonu. Ta sfera dotyczy też naszego stosunku do miejskich ekosystemów, które są współtworzone przez człowieka. Wrocław jest miastem pięciu rzek, kilkunastu parków i rezerwatu przyrody, powstałego na wytworzonych wiele lat temu, podkreślam — wytworzonych źródłach wody pitnej. Zabiegając o zaszczytny tytuł Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław chciałby uczynić kwestie ekologiczne jednym z filarów swoich starań. Świadomie chcemy wpisać program Zielonego Wrocławia w obywatelskie tworzenie naszej kulturalnej społeczności. Chodzi bowiem o podkreślenie, że tematyka niskiej emisyjności, przyjaznej energii, poziomu konsumpcji energetycznej jest nie tylko zajęciem stanowiska w sporze o faktyczność czy też fan-

tasmagoryczność zmian klimatycznych. W istocie jest bardzo ludzkim pragnieniem panowania także nad sobą samym. Jest częścią kultywowania natury, którą trzeba i wspierać, i szanować.

Tyle rozważań poprzedzających wrocławską aplikację.

Starałem się uniknąć w moim słowie wstępnym zbyt wielu odniesień do istniejących i planowanych we Wrocławiu przedsięwzięć kulturalnych. Poziom nakładów finansowych na kulturę wzrósł w naszym mieście w ciągu ostatnich lat kilkakrotnie. Gdy w 2003 roku rozpoczynałem pracę jako prezydent Wrocławia mówiłem, że będziemy budować drogi i życie kulturalne. Dzisiaj powiedziałbym — będziemy budować kulturę i drogi wiodące do spotkań między ludźmi. Stąd i ze świata.

Zapraszam do takiego spotkania — we Wrocławiu, europejskim mieście kultury.

Rafał Dutkiewicz, Prezydent Wrocławia

Wrocław to...

- ... 1010 lat historii;
- ... 25 wysp utworzonych przez ponad 20 rzek;
- ... 200 mostów i kładek;
- ... 636 350 mieszkańców, w tym 150 krasnoludków;
- ... 34 miasto Unii Europejskiej pod względem ilości mieszkańców;
- ... pierwsze miasto Europy pod względem zamieszkałych na stałe krasnali;
- ... od kilku lat największy *per capita* budżet inwestycyjny w Polsce;
- ... od kilku lat najbardziej dynamiczny wzrost gospodarczy w Polsce.

We Wrocławiu jest...

- ... jeden z największych i najstarszych **rynków** w Europie;
- ... **Dzielnica Tolerancji**, gdzie na niewielkiej przestrzeni znajdują się **cztery świątynie**: prawosławny sobór, rzymskokatolicki kościół, ewangelicko-augsburski kościół oraz synagoga;
- ... **Stadion Olimpijski**;
- ... **Hala Stulecia**, wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO;
- ... czynna **fosa miejska**;
- ... 13 teatrów i 6 muzeów;
- ... 1710 metrów kwadratowych **Panoramy Raławickiej**, największego obrazu w Polsce.

Wrocław wymawia się VrotsLove

We Wrocławiu...

- ... działał **Jerzy Grotowski** i jego **Teatr Laboratorium**;
- ... karierę rozpoczynał **Krzysztof Kieślowski**;
- ... mieszka **Tadeusz Różewicz**;
- ... powstał **gołębek pokoju** narysowany przez **Pabla Picassa** na serwetce hotelowej restauracji;
- ... pracowało 10 laureatów nagrody Nobla;
- ... w 1948 roku odbył się Światowy Kongres Intellektualistów w Obronie Pokoju;
- ... odbędzie się **Europejski Kongres Kultury** w ramach polskiej prezydencji w Unii Europejskiej.

Wrocław...

- ... współorganizuje piłkarskie mistrzostwa Europy **EURO 2012**;
- ... to najlepiej oceniane przez własnych mieszkańców miasto w Polsce;
- ... to trzecia najpopularniejsza w Polsce marka – po Kościele katolickim i Krakowie;
- ... to miasto festiwalu **Wratslavia Cantans i Era Nowe Horyzonty**;
- ... co roku gromadzi gitarzystów, którzy na rynku wspólnie grają hit Jimiego Hendriksa **Hey Joe**; w 2009 roku utwór ten grało **6346** muzyków, co zostało odnotowane w książce **rekordów Guinnessa**;
- ... nazywano ponad pięćdziesięcioma nazwami;
- ... wymawia się **VrotsLove**.

I

podstawy i myśl przewodnia

1. Dlaczego reprezentowane przez mnie miasto pragnie się ubiegać o tytuł „Europejskiej Stolicy Kultury”?
Co miałyby mu przynieść taki tytuł?
Jakie cele na ten rok wyznacza sobie moje miasto?

Dlaczego Wrocław ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury?

Nasze diagnozy – nasze cele

My, wrocławianie, chcemy, aby w 2016 roku nasze miasto zostało Europejską Stolicą Kultury. Nasze pragnienie wypływa z wielu źródeł.

Radość sprawia nam sama możliwość ubiegania się o tytuł kulturalnej stolicy Europy. Sposobność ta otwiera się przed naszym miastem, ponieważ w 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Cieszymy się z tej przynależności, z powrotu do wspólnoty narodów Europy, od której oddzielały nas nieprzekraczalne bariery jeszcze dwie dekady temu, cieszymy się z roztopienia granic, jeszcze niedawno trudnych do sforsowania dla większości z nas. Unia Europejska to unikalna sfera pokoju różnorodnych kultur, języków, religii; to przestrzeń dobrostanu. Cieszą nas płynące z niej inspiracje i impulsy, które pobudzają nasz kraj do rozwoju; dzięki nim Polska i nasze miasto ulegają długo oczekiwanej metamorfozie.

Wrocławianie, obywatele miasta o kosmopolitycznej historii, przyjaznego wobec przybyszów z innych części świata, pragną dążyć do zbliżania narodów europejskich w sferze kultury. Nasze miasto o wielonarodowej i wielokulturowej przeszłości, czuje się predestynowane, by działać na rzecz głębszej integracji kulturowej mieszkańców Europy. Motywuje nas także poczucie obowiązku wobec historycznego i współczesnego dorobku kulturalnego Wrocławia oraz jego twórców, reprezentujących wiele narodów. Pragniemy, aby Europejczycy poznali i docenili wkład dawnych i obecnych wrocławian w życie duchowe naszego kontynentu i świata.

Wrocław to miasto skoku cywilizacyjnego, miasto najlepiej oceniane przez własnych mieszkańców. Jesteśmy dumni z dokonań Wrocławia w ciągu minionych dwudziestu lat, z jego coraz mocniejszej pozycji na gospodarczej i kulturalnej mapie Polski. Jednakże pytanie o to, jaki Wrocław będzie, jest znacznie ważniejsze od pytania, jaki Wrocław jest. Staramy się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, ponieważ dostrzegamy ucieczkę od obywatelskości i roszczeniowości połączoną z biernością.

Rezerwy proste, które były źródłem naszego dotychczasowego rozwoju, zostały w dużym stopniu wyczerpane; jego następny etap musi wyzwolić aktywność obywatelską, społeczną, zawodową i twórczą. Liczymy na wzrost udziału mieszkańców w kulturze i przez nią chcemy budować kapitał zaufania społecznego. Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury wyzwoli nowe myślenie o mieście, ujawni niezgodę na jego braki estetyczne, stworzy nowe przeszerzenie dla bezinteresownej aktywności ludzi.

Mamy świadomość, że sukces ekonomiczny przyniesie ze sobą również zjawiska dobrze znane w miastach Europy Zachodniej: napływ imigrantów, a wraz z nimi większe różnice obyczajowe, narodowe i religijne. Chcemy ubiec kształtowanie się postaw nietolerancji przez rozwój inkluzywnej kultury. Uważamy, że integracja społeczna w wymiarze gospodarczym i politycznym w Polsce znacząco wyprzedza integrację kulturalną. Kultura Polaków, z powodu niższego poziomu życia, historycznej separacji oraz niedostatecznej znajomości języków obcych, pozostaje w znacznej mierze kulturą narodową. Starania o tytuł i przygotowania do roli Europejskiej Stolicy Kultury mogą to zmienić.

Mamy także świadomość, że doświadczenie Wrocławia, to doświadczenie wielu miast o podobnej przeszłości, miast ulegających przyspieszonym, nie zawsze korzystnym przeobrażeniom. Wierzymy, że pozytywna odpowiedź Wrocławia może znaleźć naśladownictwo w innych miastach naszego regionu Europy, pełnych postkomunistycznych betonowych bloków oraz mentalności bardziej przystosowawczej niż kreatywnej.

Wrocławskie przygotowania do rywalizacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury toczą się w okresie globalnych zaburzeń ekonomicznych, które nastąpiły po dekadach

globalnej ekspansji kapitalizmu. Globalna ekspansja gospodarki oraz nie mniej globalne zaburzenia jej rozwoju wystawiły wiele krajów świata na głęboką destabilizację życia społecznego. Zaburzenia te są odczuwane szczególnie mocno w relatywnie uboższym regionie Europy Środkowej i Wschodniej.

W strukturze budżetów polskich gospodarstw domowe wydatki na kulturę są znikome i wynoszą równowartość około 300 euro rocznie na osobę. Pod tym względem Polska sytuuje się na przedostatnim miejscu wśród krajów Unii Europejskiej. Sąsiednie Niemcy wydają przeciętnie 1500 euro; Czesi – 700 euro; Słowacy – 400 euro. Budżet państwa finansuje kulturę w Polsce jedynie na poziomie 0,36 % PKB.

Zjawiska te mają negatywne konsekwencje dla rozwoju kultury w całym kraju i w naszym regionie. Pragniemy wykorzystać sposobność, jaką daje tytuł Europejskiej Stolicy Kultury do tego, aby uprzytomnić społeczności polskiej i europejskiej, jak wielkie znaczenie ma kultura w życiu każdego człowieka. Nasza decyzja została podjęta w przeświadczeniu, że kultura nie może być traktowana wyłącznie jako uzupełnienie materialnych wymiarów życia jednostek i grup społecznych, bez którego mogą się one obywać bez znaczącej szkody dla jakości swojego istnienia.

Oceniając z zadowoleniem liczne aspekty dwóch dekad transformacji politycznej, społecznej i gospodarczej kraju, dostrzegamy nierówności w podziale bogactwa tworzonego przez wrocławian. Wskutek tego wielu mieszkańców naszego miasta, stanowiących największy kapitał Wrocławia, jest wykluczonych z uczestnictwa w kulturze. Przystępujemy do konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury z wiarą, że uda się nam to zmienić. Sądzymy bowiem, że życie pozba-

wione obcowania z dziełami autentycznej sztuki jest życiem zubożonym i niepełnym.

Przeszłość naszego miasta przyniosła rozległe zniszczenia tkanki miejskiej oraz postawiła silne bariery powstrzymujące jego rozwój na długie dziesięciolecia. W ciągu minionego dwudziestolecia Wrocław podjął starania o uzupełnienie najdotkliwszych strat i braków w mocno zaburzonej infrastrukturze kulturalnej miasta. Mimo wielu sukcesów, praca ta jest jeszcze daleka od zakończenia. Naszą rywalizację o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury traktujemy również jako bodziec motywujący do przeobrażenia naszego miasta w obszarze infrastruktury służącej kulturze.

Zabiegając o status Europejskiej Stolicy Kultury chcemy się przeciwstawić instrumentalizacji dóbr kultury i sztuki oraz zaprzęgnięciu ich w służbę innych celów, zwłaszcza ekonomicznych. Mając pełną świadomość związków między ekonomią i kulturą, a także tego, że kultura może funkcjonować jako czynnik sprzyjający rozwojowi gospodarki, jesteśmy zarazem głęboko przekonani, że dzieła kultury i sztuki mogą odgrywać taką mobilizującą i rozwojową rolę wyłącznie wtedy, gdy są traktowane jako dobra autoteliczne, nieredukowalne do innych. Wierzymy, że wysoka kultura i prawdziwie wielkie dzieła sztuki mogą powstawać tylko wtedy, gdy są tworzone w warunkach autentycznej wolności od presji gospodarczych, politycznych i światopoglądowych.

Wrocławski program Europejskiej Stolicy Kultury będzie świętem i dialogiem kultur narodów Europy, które w 2016 roku pragniemy zaprosić do Wrocławia. Wierzymy, że radosny w kulturze Wrocław może być odpowiedzią na pytanie o Europę jutra, o Europę wielu kultur, Europę aktywnych obywateli.

Nasze powody

Tkanina naszej historii

Powód pierwszy: *W swojej ponad tysiącletniej historii Wrocław był miejscem spotkań różnych narodów i postaci. Ze spotkań tych utkana się wyjątkowo skomplikowana historia. O tych spotkaniach wrocławianie pragną opowiedzieć Europie.*

Wszystkie miasta mówią o sobie jako miejscach spotkań. Mówiąc o swych przyszłych ambicjach ich mieszkańcy głoszą zazwyczaj, iż pragną, aby ich miasta nadal służyły jako miejsca spotkań różnych ludzi. Wrocław nie jest wyjątkiem od tej reguły, określa się bowiem jako „miasto spotkań – miasto, które jednoczy”.

W jedynym Platónskim dialogu, jaki toczy się poza murami Aten, padają jednak słowa, które podważają racje miast do czerpania dumy z samego tylko faktu, iż są miejscami spotkań. Młody miłośnik piękna, Fajdros, któremu udało się wywabić Sokratesa na spacer poza Ateny, powiada: „Ty... nigdy nie opuszczasz miasta, by wybrać się w okolice, ani nawet, jak sądzę, nie postawiłeś stopy poza jego murami”. Sokrates odpowiada na to: „Ja jestem miłośnikiem wiedzy; drzewa i okolice niczego mnie nie nauczą; w mieście zaś są ludzie, którzy mogą to uczynić”.

Ta z pozoru bagatelna wymiana zdań odegrała ważką rolę w dziejach myśli europejskiej. Zawarte w niej przeciwstawienie natury i kultury było równoznaczne z deklaracją przypisywanego Sokratesowi przełomu

humanistycznego. Przeciwstawienie to stało się także podstawą do definiowania kultury jako wszystkich działań i osiągnięć ludzkich, które umożliwiają cywilizowane życie.

Z rozmowy tej wynika jednak także i ta oczywista prawda, że idea spotkania jest nieodłącznym atrybutem samego pojęcia miasta. Choć można pomyśleć o spotkaniach, do których dochodzi w okolicznościach innych niż miejskie, to nie można pomyśleć miasta, którego celem nie byłoby spotkanie się ludzi.

Miasta powstały bowiem nie po to, byśmy się w nich mijali bez słowa. Powstały po to właśnie, abyśmy mogli się w nich spotykać, pomagać sobie, uczyć się od siebie nawzajem, być razem i kochać się. Kiedy zaś nasze oczekiwania spotyka frustracja, miasta przeobrażają się w siedliska samotności, wykluczenia, gniewu, buntu i nienawiści.

Stwierdzenie o jakimkolwiek mieście, iż spotykają się w nim ludzie, jest więc całkowicie prawdziwe. Prawda ta jednak nie ujmuje żadnej cechy pozwalającej odróżnić jedno miasto od drugiego. Tym, co pozwala odróżnić miasta od siebie nawzajem nie jest więc to, że są miejscem spotkań, lecz to, jakie ludy i jakie osoby się w nich spotykają, jak przebiegają te spotkania oraz jakie przynoszą owoce.

Lwów, ostatnia fotografia przed opuszczeniem ojczyzny

Tożsamość wielokrotna

Powód drugi: *Historia postawiła współczesnym mieszkańcom Wrocławia szczególnie trudne zadanie: zasiedlając to miasto 65 lat temu, musieliśmy poradzić sobie z jego wielonarodową przeszłością. Musieliśmy również znaleźć nasz własny sposób na stawienie czoła przeszłości. Te dwa wyzwania zbudowały naszą wyjątkową „wielokrotną tożsamość”: przeobraziłyśmy obce miasto we własne, sami ulegając metamorfozie. Chcemy podzielić się z Europą swoim doświadczeniem w wypełnianiu postawionego przed nami przez historię trudnego zadania, jakim było budowanie od nowa tożsamości miasta i swojej własnej.*

Najboleśniejszym z wydarzeń w ponad tysiącletniej historii miasta było to, że kiedy zgasł ogień II wojny światowej i niemiecki Breslau przeobrażał się w polski Wrocław, doszło tu do bezprecedensowej w historii Europy Środkowej całkowitej wymiany ludności miasta.

Obecni mieszkańcy Wrocławia, zmuszeni do opuszczenia swych ojczyzn we Lwowie i Wilnie, osiedli w nim

w 1945 roku. Wędrówka Polaków do opustoszonego i spustoszonego przez II wojnę światową Wrocławia była kolejnym etapem „pielgrzymstwa narodu polskiego”, o którym pisał romantyczny poeta Adam Mickiewicz. Nie było w nim wiele romantyzmu, podobnie jak w przypadku licznych wędrówek innych ludów europejskich, w przeszłości i obecnie.

Wrocław stał się **Laboratorium Tożsamości**; zamieszkujący to miasto Europejczycy musieli przejść trudną drogę ku stworzeniu własnej tożsamości. W ciągu minionych 65 lat zbudowaliśmy wrocławski mikrokosmos kultury. „Wielokrotna tożsamość” Wrocławia i jego mieszkańców odzwierciedla kosmopolityczną różnorodność, cechującą cały kontynent europejski. Wierzymy, że udało się nam rozwiązać wiele problemów, które stoją obecnie przed całą współczesną Europą.

Po zakończeniu piłkarskiego meczu drużyn z Breslau i Lwowa, rozegranego w listopadzie 1926 roku, mieszkańcy niemieckiego Breslau znieśli do szatni na rękach zwycięską drużynę... Lwowa, który wygrał wtedy z Breslau z wynikiem 4:1.

Kwiat i szmaragd Europy

Powód trzeci: *Nasze miasto chce być ambasadorem Dolnego Śląska, regionu, któremu zawdzięcza metropolitalną pozycję. Polscy wrocławianie i Dolnoślązacy chcą zademonstrować swe osiągnięcia na polu troski o dziedzictwo dolnośląskiej architektury. Pragniemy także zwrócić uwagę opinii publicznej Europy na to, że znaczna część tego europejskiego dziedzictwa jest zagrożona bezpowrotną utratą i pilnie wymaga ocalenia.*

Nasze miasto nazwano w przeszłości „kwiatem Europy” – „Flos Europae”. Kwiat ten mógł zakwitnąć dzięki krainie Dolnego Śląska, regionu w jakim wzrastał, rozwijał się i w którym od ponad tysiąca lat odgrywa rolę metropolitalną.

Siedemnastowieczny dolnośląski poeta Heinrich Mühlpfort, który w swoich elegiach opisywał każdą

z krain europejskich za pomocą cech rozmaitych kamieni szlacheńskich, region Śląska określił mianem „Smaragdus Europae” – „szmaragdu Europy”. Swoją decyzję uzasadniał tym, że szmaragd zawdzięcza swoje piękno kompozycji wielu składników, które tylko łącznie stanowią mogą o jego wyjątkowym blasku, jego unikatowym charakterze, a także o wartości tego szlachetnego kamienia.

Po okresie koncentracji Wrocławia na własnym rozwoju, przygotowania do Europejskiej Stolicy Kultury otwierają szansę większej współpracy z regionem. Intensywny rozwój Wrocławia wymaga obecnie pobudzenia rozwoju w regionie, który w przeciwieństwie do swojej stolicy boryka się z problemem bezrobocia i dużo większą skalą wykluczenia ekonomicznego.

Unikatowym walorem kulturalnym Dolnego Śląska jest to, że znajduje się tu ponad 8000 zabytkowych budowli, będących w przeważającej mierze dziełem

kultury niemieckiej. Jest to obszar największej koncentracji zabytków architektury w Polsce, obejmuje on bowiem około 25% wszystkich zabytków w naszym kraju; wśród nich są trzy wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Dziedzictwo zastane przez Polaków na Dolnym Śląsku, kiedyś obce, od dziesięcioleci pozostaje przedmiotem troski wrocławian i Dolnoślązaków. Dziedzictwo to chcemy odnowić, aby stanowiło w przyszłości podstawę atrakcyjnej oferty turystycznej, sprzyjającej rozwojowi regionu. Naszym celem jest przywrócenie tego dziedzictwa kulturze polskiej i europejskiej.

Wroclavia
Bressla
Wrocław

SELA

Lava

Przewycięzenie enigmatyczności

Powód czwarty: Wrocławianie ubiegają się o status Europejskiej Stolicy Kultury, ponieważ dostrzegają w tym niepowtarzalną sposobność do przewycięzenia enigmatyczności swego miasta. Polscy mieszkańcy polisemiotycznego Wrocławia pragną, aby ich miasto na trwałe zakorzeniło się we współczesnej świadomości europejskiej jako Wrocław – miasto polskie i europejskie.

Nasze miasto znane jest pod wieloma historycznymi nazwami: Wratislavia, Vratislavia, Budorgis, Wrotizla, Vratislav, Vroclav, Pressela, Presslaw, Brassel, Breslauia, Wretslaw, Bressla, Boroszló, Bresslau, Breslau, Wrocław... Nazywano je łącznie około pięćdziesięcioma rozmaitymi mianami.

Liczne nazwy dla obecnie polskiego Wrocławia były mu nadawane w przeszłości przez rozmaite narody, które w nim zamieszkiwały: byli to Czesi, Niemcy, Polacy, Żydzi, Romowie. Wielość nazw naszego

miasta jest symbolicznym świadectwem niezwykle złożonej jego historii. Są to dzieje wielu europejskich narodów, kultur, języków i religii, a także wielu państw władających naprzemian tą częścią Europy.

Historyczna polisemiotyczność Wrocławia nieuchronnie rzuca cień enigmatyczności na jego współczesną tożsamość. W umysłach ludzi, którzy słyszą o naszym mieście po raz pierwszy, wzbudza ona nawet wątpliwość co do tysiącletniej ciągłości jego historycznego trwania.

Enigmatyczność miasta, które zamieszkujemy, nasila również fakt, iż spośród wszystkich historycznych imion naszego miasta, jego obecna polska nazwa jest zapewne najtrudniejsza do wymówienia dla obcokrajowców przybywających do dzisiejszego Wrocławia. Polscy wrocławianie starają się przeobrazić tę trudność w atut i pomagają swym gościom rozwiązać ich fonetyczny problem, proponując jeszcze jedną: „Vrotslove”.

Kultura przeciw wykluczeniom

Powód piąty: *Chcemy zaproponować trwale rozwiązania służące zwiększeniu uczestnictwa w kulturze różnych grup społecznych, które obecnie są z niej wykluczone. Należą do nich ludzie młodzi, bezrobotni, rodziny wielodzietne, seniorzy i niepełnosprawni. Wskutek rozmaitych upośledzeń nie mają oni możliwości uczestnictwa w kulturze, co obniża jakość ich życia.*

W opinii wrocławian nasze miasto potrafiło wykorzystać minione 20 lat transformacji społeczno-politycznej kraju lepiej niż inne polskie miasta. Bliższe analizy dowodzą jednak, że sukces Wrocławia nie jest sukcesem wszystkich jego mieszkańców. Istnieje bowiem wiele zaniedbanych przestrzeni naszego miasta, są liczne grupy mieszkańców Wrocławia, które znajdują się w sytuacji wykluczenia z aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym. Poziom ich wykluczenia jest szczególnie widoczny z perspektywy pomiarów uczestnictwa w kulturze. Wyniki badań nad udziałem obywateli Polski w kulturze wskazują, że tylko 30% dorosłych Polaków bierze udział w wydarzeniach kulturalnych.

Odpowiedzialność za to spada na relatywne ubóstwo obywateli Polski. Mimo awansu cywilizacyjnego, jaki dokonał się wraz z włączeniem naszego kraju w obszar gospodarki kapitalistycznej, oraz mimo relatywnego wzrostu bogactwa Polaków w porównaniu do okresu epoki realnego socjalizmu, Polska pozostaje krajem ubogim. Spośród 23,5 milionów Europejczyków osiągających dzienny dochód wynoszący mniej niż równowartość €10, prawie 10,5 miliona osób to obywatele Polski¹. Grupa obywateli Unii Europejskiej osiągających najniższe dochody, wynoszące mniej niż równowartość €5 dziennie, w 44% składa się z obywateli polskich. Z powodów ekonomicznych wydatki na konsumpcję materialną pochłaniają znaczną

część zasobów rodzin, pozostawiając niewiele środków na korzystanie z dóbr kultury.

Mimo aktywnego życia kulturalnego i znacznych wydatków władz miejskich na kulturę, sytuacja w naszym mieście nie różni się znacznie od reszty kraju. W koncertach, imprezach sportowych i rekreacyjnych udział bierze bardzo często lub często 8% wrocławian. Aż 63% uczestniczy w nich rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Kino, teatr, galerie i wystawy odwiedza często i bardzo często 12% mieszkańców Wrocławia; 53% chadza do nich rzadko, nigdy lub prawie nigdy. Ulubionym sposobem spędzania wolnego czasu jest oglądanie telewizji; często i bardzo często robi to 77% wrocławian². Wskutek niekorzystnej sytuacji materialnej Polaków, w powiązaniu z ich aspiracjami do podwyższenia poziomu konsumpcji materialnej, dobra duchowe częstokroć przegrywają rywalizację z dobrami materialnymi.

Istnieje również zjawisko samowykluczenia: mimo zadowalającego statusu materialnego, dość liczne grupy mieszkańców Wrocławia nie korzystają z bogatej oferty kulturalnej miasta. Są wśród nich ludzie, którzy przekroczyli 50. rok życia oraz ludzie młodzi, którzy podjęli już pracę zarobkową. Zadowolają się oni zazwyczaj rozrywką, nie przejawiając zainteresowania kulturą wysoką. Samowykluczenie dotyczy również Romów, licznej grupy wrocławian, która zamyka się na społeczne i kulturalne życie miasta, unikając uczestnictwa w kształtowaniu miejskiej przestrzeni kulturalnej.

Aktywne uczestnictwo w kulturze uważamy za jeden z najskuteczniejszych sposobów rozwiązywania najtrudniejszych nawet problemów społecznych, na odkrywanie możliwości, na dołączanie licznych grup wykluczonych do wspólnego świata.

¹The Social Situation in the European Union 2007. *Social Cohesion through Equal Opportunities*, European Commission, Social Affairs and Equal Opportunities, Unit E.1, Eurostat, Unit E.3, Brussels 2008, section 1.3.

²Problemy społeczne w przestrzeni miasta. *Raport z badań socjologicznych nad mieszkańcami miasta*, badania przeprowadzone na zlecenie Urzędu Miasta Wrocławia, sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej („Kapitał Ludzki”, Narodowa Strategia Spójności) Wrocław, marzec 2010.

Przeciw komodyfikacji kultury

Powód szósty: *Dostęp do sztuki uważamy za prawo każdego człowieka i za niezbędny warunek budowania podmiotowości ludzkich jednostek. Wrocław pragnie budować powszechnie dostępne przestrzenie publiczne, które będą sprzyjać obcowaniu wszystkich ludzi z dziełami autentycznej sztuki i czerpaniu radości z ich poznawania.*

Szczególnie niebezpieczne dla wartości duchowych, ożywiających kulturę Europy i jej narodów, są obecnie procesy komodyfikacji: coraz szersze kręgi zatacza tendencja do przeobrażania rozmaitych wytworów ludzkiej twórczości w towar. Są one szczególnie widoczne w krajach, które, jak Polska, dopiero niedawno zostały włączone w rytm gospodarki kapitalistycznej. Zjawisko przekształcania efektów twórczości ludzi w towar dotyka w coraz większym stopniu także dzieł duchowego wysiłku: dzieł kultury i sztuki.

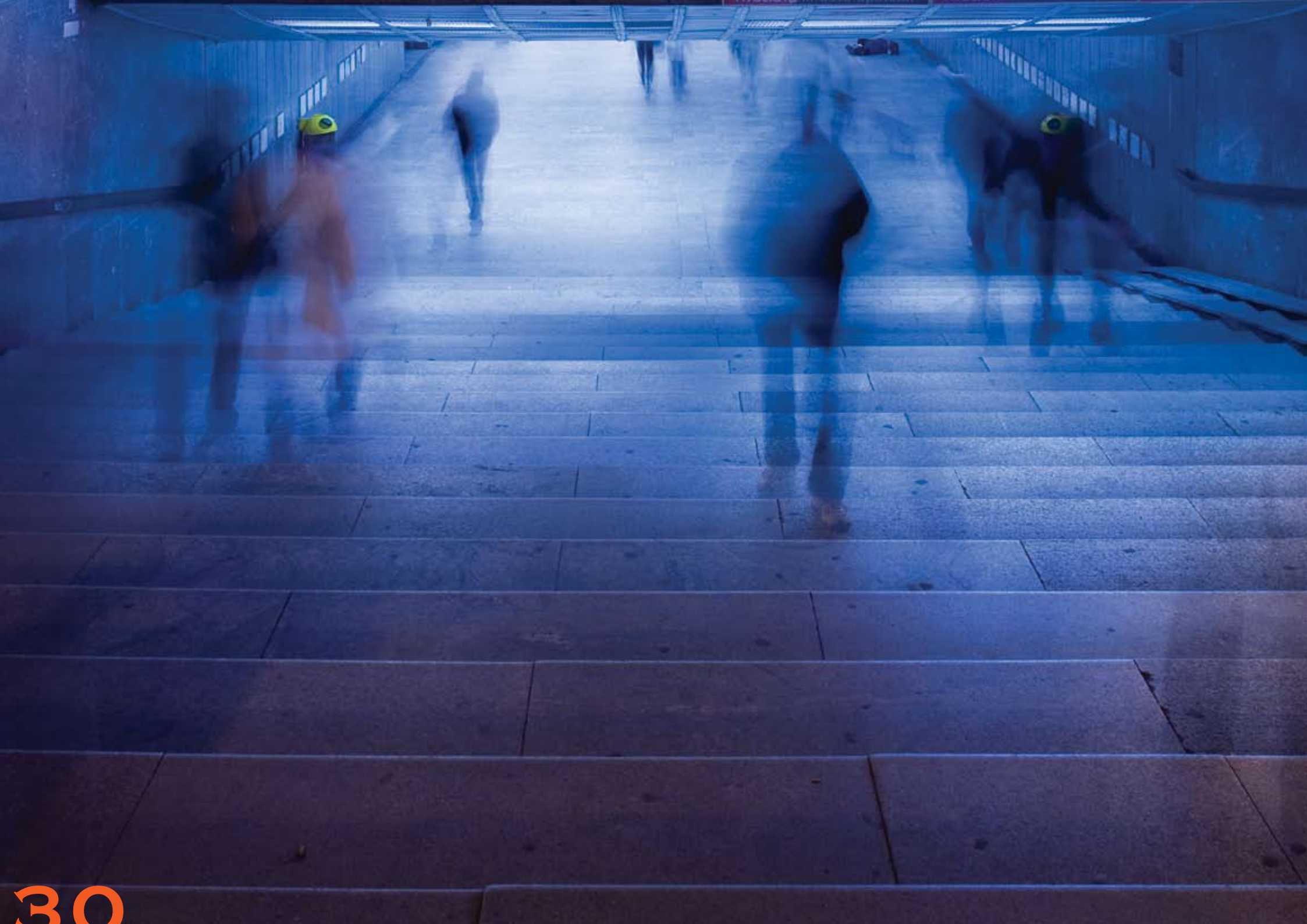
Wskutek komodyfikacji cena za dostęp do licznych dóbr kultury i dzieł sztuki okazuje się coraz trudniejsza do zapłacenia przez wielu ludzi. Nasila to ich poczucie alienacji i obcości we współczesnym społeczeństwie, którego liczne sfery są w narastającym stopniu regulowane przez mechanizmy wolnego rynku. Skutkiem komodyfi-

kacji jest wymuszony odwrót od wysokiej jakości dzieł sztuki i kultury oraz zwrot ku tańszej rozrywce i komercyjnemu kiczowi.

Ludzie coraz częściej myślą uczestnictwo w wydarzeniach rozrywkowych z uczestnictwem w kulturze. Powszechność tych zjawisk sprawia, że same jednostki ludzkie częstokroć przeobrażają się w towar i tracą swoją podmiotowość.

Ważkim czynnikiem osłabiającym uczestnictwo Polaków w kulturze jest powszechna orientacja na konsumpcję dóbr materialnych, które przez kilka dekad były obywatelom Polski niedostępne. W przypadku budżetu domowego większości rodzin polskich mamy do czynienia ze znacznym udziałem wydatków na dobra konsumpcyjne z pominięciem wydatków na dobra kultury lub na udział w wydarzeniach kulturalnych.

Znikomy udział wydatków na uczestnictwo w kulturze Polaków jest nie tylko pochodną dążenia do dorównania poziomem i jakością konsumpcji do poziomu, jaki jest powszechny wśród obywateli innych, lepiej sytuowanych państw Europy. Jest on także rezultatem znacznych kosztów, jakie wiążą się z dostępem do kultury wysokiej.

Kultura przeciw agorafobii publicznej

Powód siódmy: *Wrocław pragnie budować przyjazne przestrzenie miejskie, które będą służyły wszystkim jego obywatelom. Chcemy, aby dzięki nim wszyscy wrocławianie ponownie poczuli się u siebie we własnym mieście. Mieszkańcom Wrocławia stworzymy możliwość aktywnego kształtowania i budowania takich przestrzeni – dla siebie.*

Po uwolnieniu się przez kraje postkomunistyczne z izolacji politycznej i ekonomicznej od reszty Europy, w przestrzeni miast naszego regionu uporczywie siępiętrza się pospolitość i kicz. Ludzie otoczeni kiczem sami się nim powlekają. Łagodność obyczajów w relacjach osobistych, leżąca u podłoża związków solidarności społecznej, które pozwoliły przetrwać społeczeństwu polskiemu opresję reżymu komunistycznego i ostatecznie go odrzucić, jest obecnie wypierana przez postawy i relacje agonistyczne, rywalizacyjne, w których wymóg respektu dla drugiego człowieka schodzi na plan dalszy.

Przemiany te przesłaniają autentyczne piękno czynów i postaw ludzkich, usuwając je z przestrzeni publicznej, z rytmu powszedniego bytowania, z życia duchowego mieszkających tu ludzi. U wielu ludzi przemiany te budzą lęk, który sprawia, iż przestrzeń publiczną ich własnego miasta wydaje się im nieprzyjazną, czują się z niej przepędzani i chronią się w swej prywatności.

Zjawisko to można określić mianem agorafobii publicznej. Jest ono szczególnie dotkliwe dla ludzi młodych. Wielu spośród nich, w tym najlepiej wykształceni, nie znajduje dla siebie miejsca we współczesnym społeczeństwie polskim i emigruje do innych krajów. Od czasu akcesji Polski do Unii Europejskiej aż dwa miliony młodych Polaków opuściło swój kraj.

Przeciwdziałanie tym niekorzystnym procesom wymaga budowy nowych, wspólnych przestrzeni, usytuowanych poza historycznym centrum miasta, sprzyjających sąsiedzkim spotkaniom i odbudowie bezpośrednich relacji międzyludzkich.

Kultura przeciw interpasywności

Powód ósmy: Urządzenia stworzone w oparciu o najnowsze technologie spełniają w życiu publicznym i osobistym coraz większą rolę; aktywnie korzystamy z nich na co dzień, sprzyjamy ich rozwojowi i upowszechnieniu. Chcemy zarazem upowszechniać świadomość, że choć urządzenia te mogą wspomagać wolną twórczość artystyczną, to jej nie zastąpią. Cyberprzestrzeń pojmujemy jako ważne miejsce ekspozycji dzieł sztuki i kultury, ich poznawania i upowszechniania; pragniemy jednak podkreślić, że nie zastąpi ona namacalnej obecności piękna w realnych przestrzeniach ludzkiego życia.

Utrwalone sposoby korzystania z najnowszych urządzeń technologicznych są częstokroć świadectwem nieświadomości, iż mogą one być nieocenionymi narzędziami poznawania kultury i edukacji estetycznej. Nieświadomość tę wzmacnia zjawisko wypierania tego, co lepsze przez to, co gorsze; to co lepsze bowiem bywa zazwyczaj trudniejsze od tego, co gorsze.

Powszechność najnowszych technologii, których celem jest wspieranie naszej interaktywnej wymiany, generuje również zjawisko odwrotne: interpasywność. Sprawia ono, że aktywne i interaktywne uczestnictwo w kulturze, oparte na osobistym kontakcie, bezpośrednim zaangażowaniu i samoświadomym współdziałaniu z innymi ludźmi, jest przenoszone na elektroniczne substytuty, które zastępują osobistą, zaangażowaną, celową aktywność człowieka.

Zastępując ludzi w ich celowym, twórczym działaniu, odbierają im ich podmiotowość i sprawczość, przyczyniając się do atrofii bezpośrednich ludzkich relacji.

Eko-estetyka w obronie natury

Powód dziewiąty: Wrocław znajduje się w awangardzie przemian modernizacyjnych Polski, przoduje także w innowacyjności. Chcemy uprzytomnić obywatelom Polski i innych krajów Europy obowiązki człowieka wobec przyrody. Sądzymy, że autentyczne innowacje muszą być przyjazne dla środowiska naturalnego. Wytwarzane przez człowieka zanieczyszczenia, przenikając do środowiska naturalnego, nie przestrzegają granic państwowych. Fakt ten winien stać się podstawą do budowy ogólnoludzkiego porozumienia na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Chcemy, aby stał się on również inspiracją do krytycznej refleksji na temat tradycyjnego rozgraniczenia między światem kultury i natury.

Jak wiele innych krajów regionu Europy Środkowej i Wschodniej, państwo polskie dąży do rozwoju gospodarczego całego kraju, nadrobienia zapóźnień cywilizacyjnych i do podniesienia materialnej jakości życia swych obywateli.

Presja uzasadnionych aspiracji społecznych sprawia, że na plan dalszy schodzi troska o ich długoterminowe konsekwencje ekologiczne.

Towarzyszy temu niewielka wśród Polaków świadomość ekologiczna. W minionych dwóch dekadach dziesięciokrotnie zwiększyła się liczba pojazdów mechanicznych; ich liczba jest szczególnie uciążliwa w wielkich miastach Polski. Przemysł emituje do atmosfery znaczne ilości dwutlenku węgla. Wspomagana chemicznymi środkami produkcja rolna przyczynia się do obniżenia jakości wód gruntowych, wpływa negatywnie na liczne ekosystemy, zagraża także życiu fauny i flory w Morzu Bałtyckim. Uzasadnione dążenia Polaków, podobnie jak dążenia i aspiracje obywateli innych krajów, przyczyniają się do klimatycznej destabilizacji globu.

Zrozumienie subtelnych zależności pomiędzy naturą i kulturą wymaga wrażliwości nie tylko etycznej, ale także estetycznej. Eko-estetyczne działania artystyczne mogą służyć przywróceniu równowagi we wzajemnych relacjach między cywilizacją a światem natury.

Metamorfozy kultur

Starania Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku wyraża myśl przewodnia: *Metamorfozy kultur*. Ideę metamorfoz symbolizuje towarzyszący naszym staraniom emblemat motyla.

Kultura obecnych mieszkańców Wrocławia jest świadectwem metamorfoz, jakim podlega cała Europa. Doświadczeni przez historię polscy wrocławianie, potomkowie ludzi wypędzonych, zamieszkujący miasto ludu wypędzonego, są szczególnie wrażliwi na dynamikę przemian kultury narodów Europy i świata zarówno w przeszłości, jak i współcześnie.

Breslau przemieniony we Wrocław stał się laboratorium, w którym przywieziona z Kresów Wschodnich kultura polska rozkwitła na podłożu pozostawionego tu przez Niemców materialnego dziedzictwa i uległa metamorfozie w unikalną kulturową formację. Dzisiejszy Wrocław nadal pozostaje laboratorium kulturowym, w którym tożsamość wrocławian podlega metamorfozom pod wpływem nowych idei: wrocławianie wchłaniają je z większą otwartością niż mieszkańcy innych regionów kraju.

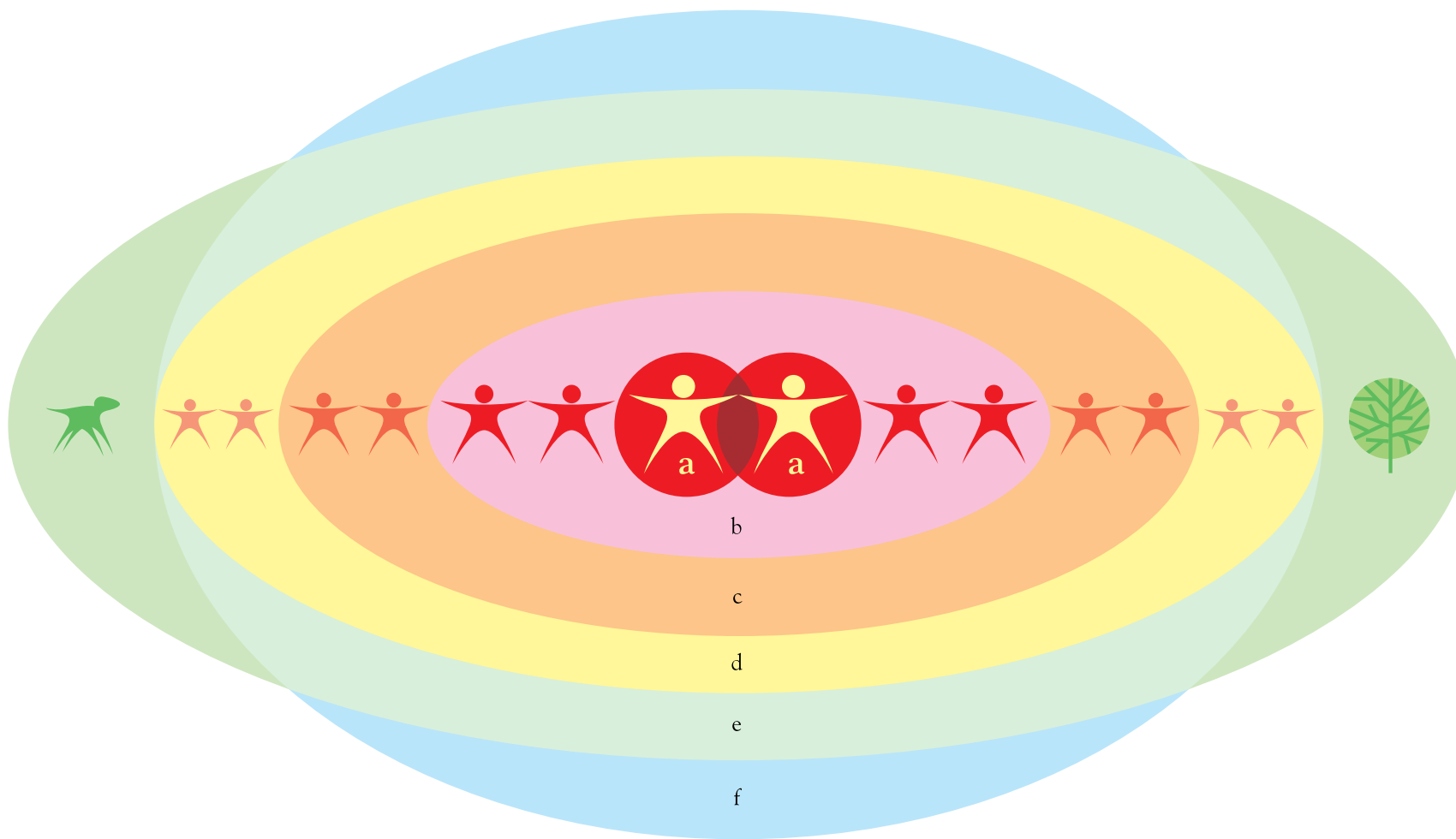
Dynamiczna natura przemian kulturowych w Europie wymyka się wszelkim przewidywaniom. Drobny ruch w jednej ze sfer może wywołać nieoczekiwane, lawinowe skutki we wszystkich innych. Emblemat motyla towarzyszy nam więc również dlatego, że wierzymy, iż jak trzepoczący skrzydłami motyl na płaskowyżu Dekan za pośrednictwem nieuchwytnych oddziaływań może wywrzeć wpływ na zachowania nowojorskiej giełdy, tak trzepot skrzydeł wrocławskiego motyla może wpłynąć na procesy kulturowe w całej Europie.

Kulturę rozumiemy jako złożoną całość, obejmującą wiedzę, wierzenia, sztukę, moralność, prawa, obyczaje oraz inne zdolności i nawyki nabyte przez ludzi jako członków społeczeństwa, a także materialne osiągnięcia twórczego wysiłku człowieka. Myśl przewodnia *Metamorfozy kultur* ujmuje realne procesy, które toczą się we wszystkich tych obszarach i które nadawały kształt całej Europie w przeszłości; obejmuje również współczesne procesy przemian kulturowych i społecznych, szczególnie intensywne w krajach Unii Europejskiej:

- tradycyjne wzorce kulturowe i obyczaje podlegają dynamicznym przemianom wskutek procesów globalizacji;
- wielki wpływ na współczesne zjawiska kulturowe w Europie ma imigracja rozmaitych grup etnicznych i wyznawców różnych religii na kontynent europejski;
- kultury europejskie ulegają metamorfozom także wskutek terytorialnego rozszerzenia Unii Europejskiej o nowe kraje;
- coraz większa rola Internetu oraz komunikacji cyfrowej sprawia, że przepływ informacji nabiera olbrzymich prędkości i ma coraz silniejsze oddziaływanie. Zjawisko to prowadzi do gwałtownego zmniejszenia dystansu informacyjnego, prowadząc zarazem – paradoksalnie – do podziałów i alienacji społecznej.

Te wielostronne przemiany sprawiają, iż cały nasz kontynent staje się laboratorium przemian, w którym metamorfozom ulegają kultury wszystkich narodów Europy – zarówno nowej, jak i starej. Europejska Stolica Kultury we Wrocławiu to przestrzeń, w której chcielibyśmy rozmawiać o metamorfozach kultur europejskich: zarówno minionych, jak i tych, które nas czekają.

2. Jaka jest myśl przewodnia programu, który zostanie zrealizowany w przypadku uhonorowania miasta tytułem „Europejskiej Stolicy Kultury”?

- a sfera intymna
- b sfera prywatna
- c sfera publiczna
- d sfera społeczna
- e sfera natury
- f cyberprzestrzeń

3. Co byłoby głównym hasłem obchodów?

Przestrzenie dla piękna

Jako hasło wrocławskich obchodów Europejskiej Stolicy Kultury proponujemy ideę: *Przestrzenie dla piękna*. **Za cel stawiamy sobie tworzenie otwartych, dynamicznych i przyjaznych przestrzeni, służących zaspokojeniu ludzkiego pragnienia obcowania z dziełami sztuki i kultury.** Przyświeca nam pragnienie uobecniania tego, co piękne w życiu społecznym i osobistym. Chcemy budować przestrzenie, w których możliwe będzie przywracanie obecności piękna w życiu publicznym i w codziennych obyczajach.

Uzasadnienie dla zaproponowanego przez nas hasła nawiązuje do przemian w ludzkim rozumieniu samej idei przestrzeni, do wielości znaczeń przestrzeni ludzkiego życia oraz do związków między ideami piękna i dobra.

Dynamika przestrzeni

Myśląc o przestrzeni zazwyczaj wyobrażamy sobie puste miejsce: przestrzeń postrzegamy jako miejsce otwarte, nieruchome i stabilne, w którym możemy się poruszać i wypełniać je tym, kim jesteśmy, co posiadamy i co potrafimy.

Takie rozumienie przestrzeni – zarówno fizycznej, jak społecznej – uważamy za błędne. Sądzimy bowiem, że tak jak przestrzeń fizyczna istnieje o tyle, o ile istnieje cząstki, które wypełniają ją swoją energią kinetyczną, tak przestrzenie ludzkiego życia istnieją o tyle, o ile istnieją ludzkie istoty, które wypełniają je energią społeczną, moralną i estetyczną. Przestrzenie te zmieniają się, wypełniają się – rosną lub kurczą – pod wpływem energii ludzi, którzy się w nich poruszają.

Energia ludzka ujawniająca się w tych przestrzeniach jest kapitałem społecznym.

Przestrzenie ludzkiego życia

Uzasadnienie dla idei *przestrzeni dla piękna* znajdujemy także w filozoficzno-antropologicznym rozumieniu istoty ludzkiej jako poruszającej się w rozmaitych przestrzeniach. Są to:

- *przestrzeń natury;*
- *przestrzeń społeczna;*
- *przestrzeń publiczna;*
- *przestrzeń prywatna;*
- *przestrzeń intymna;*
- *cyberprzestrzeń.*

Choć wszystkie te sfery ludzkiego życia nieustannie się przenikają, są od siebie odmienne: społeczne aspekty życia ludzkiego nie są tożsame z jego aspektami publicznymi; oba są odmienne od przestrzeni prywatnej. Sfera

n u l l a e t h i c a s i n e a e s t h e t i c a

E

ESCUELA
SUPERIOR
DE MÚSICA
REINA SOFÍA

F

FUNDACIÓN
ALBÉNIZ

IC

INSTITUTO
INTERNACIONAL
DE MÚSICA
DE CÁMARA
DE MADRID

intymna zawiera się w przestrzeni prywatnej, lecz nie redukuje się do niej całkowicie: człowiek pragnie bowiem takiego, choćby najmniejszego miejsca, które będzie wyłącznie jego własnością.

Każdy człowiek jest wplątany w sieć linii powstałych na przecięciu tych przestrzeni. W przestrzeniach tych funkcjonujemy jako istoty ukształtowane przez naturę i kulturę zarazem. Wkraczamy w nie jako jednostki oraz jako zbiorowości. Każda z tych sfer rządzi się swoimi prawami i wymusza na człowieku posłuszeństwo wobec nich. Każda z nich ma swoje liczne historie. Każda z historii jest narracją budowaną zarówno z perspektywy monadycznych jednostek, jak i zwartych wspólnot. Czyny dokonywane w każdej z tych przestrzeni mają konsekwencje moralne i polityczne. Są one również przedmiotem ocen estetycznych.

Piękno i dobro: *nulla ethica sine aesthetica*

Dla starożytnych Greków pojęcie piękna – *καλός* – miało znaczenie szczególne. Poszukiwanie piękna pojmowali zarazem jako poszukiwanie prawdy, zaś kształtowanie ku pięknu oznaczało dla nich zarazem kształtowanie ku dobru: w złożeniu *καλοκαγαθία*, pojęcie piękna stanowiło podstawowy element aksjologii starożytnej kultury i greckiej moralności. Umożliwiało im to mówienie o czynie moralnie dobrym, iż jest piękny. Niektóre języki europejskie, w tym język polski, do chwili obecnej zachowały ów moralny wymiar piękna.

Związek dobra i piękna podkreślał José María Valverde, hiszpański poeta i filozof. Żegnając się ze swymi studentami napisał na tablicy pamiątkowe słowa: *Nulla ethica sine aesthetica*. Jego słowa zostały upamiętnione na elewacji Escuela Superior de Música Reina Sofía w Madrycie.

Kładąc nacisk na rolę piękna we wszystkich wymiarach życia ludzkiego chcemy nawiązać do szlachetnej tradycji greckiej i przywrócić świadomość silnego związku tego, co piękne, z tym, co dobre. Chcemy dać wyraz naszemu przekonaniu, że dążność do przywracania pięknu należy mu, lecz często pomijanej roli ma również ważki wymiar edukacyjny i moralny. Jest tak zwłaszcza w przypadku życia publicznego krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Zwracając więc uwagę na integralny związek piękna i dobra, czynimy to świadomi towarzyszących nam do dnia dzisiejszego, negatywnych aspektów dziedzictwa najnowszej historii zarówno Polski, jak i wszystkich krajów postkomunistycznych, które stały się członkami Unii Europejskiej. Określając nasze starania jako dążenie do budowania przestrzeni dla piękna w życiu społecznym, publicznym, prywatnym i intymnym, pragniemy przeciwstawić się również negatywnym zjawiskom i zagrożeniom dla relacji społecznych, jakie niesie ze sobą rozwój gospodarki rynkowej oraz niewłaściwe korzystanie ze zdobyczy cywilizacyjnych.

4. Jaki obszar geograficzny byłby zaangażowany w obchody „Europejskiej Stolicy Kultury”? Dlaczego właśnie taki?

5. Czy udało się pozyskać wsparcie władz lokalnych lub regionalnych? Czy przewiduje się je po uzyskaniu tytułu?

Obszarem geograficznym zaangażowanym w obchody Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku byłby region Dolnego Śląska oraz historycznie powiązane z regionem Dolnego Śląska czeskie miasto Hradec Králové i wschodnioniemieckie Görlitz.

Powody dla tej decyzji wynikają zarówno z historii, jak i teraźniejszości. Przez całą swoją historię Wrocław, *Flos Europae*, był bowiem integralnie powiązany z regionem Dolnego Śląska, *Smaragdus Europae*, przyczyniając się do jego rozwoju oraz zawdzięczając mu znaczną część swojego bogactwa zarówno w przeszłości, jak i obecnie.

Za pomocą wspólnych przedsięwzięć kulturalnych pragniemy odnowić i wzmocnić więzi między Wrocławiem i Dolnym Śląskiem, które przez wieki ożywiały oba organizmy w obszarze ekonomicznym, społecznym, jak i kulturalnym – dla obopólnej korzyści.

Prezydenci miast Bolesławca, Głogowa, Jeleniej Góry, Legnicy, Lubina Świdnicy, Wałbrzycha i Wrocławia przyjęły *Deklarację o współpracy miast Dolnego Śląska na rzecz uzyskania tytułu Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016* (por. Aneks).

Dnia 19 marca 2010 Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął uchwałę w sprawie poparcia Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku (por. Aneks).

Wolę współpracy w staraniach Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury wyraziły także władze czeskiego miasta Hradec Králové, izraelskiego miasta Ramat Gan, francuskiego departamentu La Vienne i miasta Lille, holenderskiego miasta Breda, niemieckich miast Drezno, Görlitz i Wiesbaden oraz ukraińskiego miasta Lwów (por. Aneks).

Bartłomiej:

„Wrocław staje się centrum biznesowym. Fajnie gdyby stał się również prawdziwym centrum kulturalnym.”

6. W jaki sposób obchody wpisalyby się w długofalowe plany rozwoju kulturalnego miasta lub całego regionu?

1) Obchody Europejskiej Stolicy Kultury wpisują się nie tylko w formalną strategię rozwoju kultury Wrocławia i Dolnego Śląska oraz praktykę kulturalną naszego miasta i regionu. Stanowią one także nasz wrocławski sposób podjęcia najważniejszych problemów Polski, zawartych w dokumencie *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*. W raporcie tym uwypuklone zostały między innymi następujące zadania:

- podniesienie niskiego wskaźnika zaufania społecznego;
- zlikwidowanie podwójnej peryferyjności Polski (polskich metropolii wobec Europy i małych miejscowości wobec dużych aglomeracji);
- zwalczanie kontrastów w jakości życia wewnątrz dużych miast.

Program obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu został opracowany jako odpowiedź naszego miasta na wyzwania zdefiniowane w tym ogólnopolskim dokumencie strategicznym.

2) Dokument *Strategia: Wrocław w perspektywie 2020 plus* kładzie nacisk na wielokulturowe dziedzictwo miasta i podkreśla ciągłość współczesnej kultury Wrocławia z kulturą dawnych wschodnich kresów Polski, jak również *umiejętność współczesnych wrocławian akceptacji niemieckiej przeszłości swojego miasta*. Zobowiązuje również miasto do budowy atmosfery życzliwości, gościnności i poszukiwań twórczych, która będzie przyciągała nowych ludzi i sprzyjała ich porozumieniu. „Będąc wiernymi zasadzie tolerancji i wzajemnego szacunku, otwieramy miasto na życzliwą interakcję różnych kultur i poglądów, śmiało wykorzystując atuty wynikające z położenia i historii” naszego miasta.

3) *Strategia dla kultury Wrocławia*, przyjęta przez Kolegium Prezydenta Wrocławia w 2006 roku, składa się z sześciu programów:

- Wrocław – europejskie centrum kultury;
- Muzyczny Wrocław;
- Wrocławskie Lato Kulturalne;

- Spędzić weekend we Wrocławiu;
- Tu warto studiować – kultura młodych;
- Edukacja kulturalna.

W program pierwszy wpisane zostały między innymi starania o przeobrażenie Wrocławia w europejskie centrum kultury. Pozostałe cele strategiczne są obecnie konsekwentnie wdrażane w życie. Po czterech latach funkcjonowania *Strategii dla kultury Wrocławia* przeprowadzany jest jej audyt.

4) Realizacji strategicznych celów służy także partnerska współpraca władz Wrocławia i województwa dolnośląskiego w staraniach o pozyskanie miana Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku podkreśla bogactwo kulturowe i etniczne regionu oraz jego potencjał turystyczny. Wśród celów strategicznych w obszarze kultury władze Dolnego Śląska wskazują na konieczność kompleksowej rewa-

loryzacji i adaptacji zabytków oraz zwiększenia rangi zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości.

Operacyjny dokument pt. *Program rozwoju turystyki dla Województwa Dolnośląskiego* z roku 2009 wymienia turystykę kulturalną jako jeden z czterech bodźców intensywnego rozwoju regionu. Ponad 400 pałaców dolnośląskich układa się w szlak przecinający się z innym, który łączy przeszło 60 muzeów i galerii sztuki.

Program Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku został pomyślany jako czynnik mobilizujący i aktywizujący działania w obszarze kultury i turystyki w naszym regionie: przed oboma ośrodkami władzy samorządowej regionu stawia nowe cele i zadania. Zaplanowane działania ujmujemy w kategoriach *dwukierunkowego ruchu kulturowego*, który staramy się pobudzać pomiędzy dolnośląskimi instytucjami kultury a mieszkańcami naszego regionu. Realizacja programu Europejskiej Stolicy Kultury w znacznym stopniu przyczyniłaby się do osiągnięcia strategicznych celów rozwoju miasta i regionu.

Zdefiniowane w tych dokumentach cele strategiczne realizujemy za pomocą systematycznych zabiegów o lokalizację w naszym mieście wydarzeń o wymiarze światowym i europejskim. Mając pełną świadomość ogromu wiążących się z tym wyzwań, dwukrotnie ubiegaliśmy się o Wystawę EXPO we Wrocławiu na rok 2010 i 2012. Podobne motywy kierowały naszymi staraniami o siedzibę Europejskiego Instytutu Technologicznego (EIT), jak również zwycięskimi dla Wrocławia staraniami o współorganizację Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 roku. Podobną aktywność przejawiamy także w sferze kultury; dzięki naszym zabiegom Wrocław zostanie gospodarzem Światowych Dni Muzyki w 2014

roku, oraz Olimpiady Teatralnej i Olimpiady Literackiej w 2016. Każde z tych zmagania, nawet jeżeli nie odnieśliśmy w nich sukcesu, każdorazowo wyzwalalo wielki potencjał społeczny i sprzyjało zwiększeniu międzynarodowej rozpoznawalności naszego miasta. Mamy zarazem pełną świadomość, że tylko realizacja wygranego projektu stwarza prawdziwe szanse wykonania skoku cywilizacyjnego dla Wrocławia, a w konsekwencji dla całego regionu.

W 2004 roku na spotkaniu Ministrów Kultury Unii Europejskiej we Wrocławiu podpisano *Deklarację Wroclawską*, w której „żądamy od europejskiej polityki wsparcia wolności artystycznej i edukacji kulturalnej dla młodzieży, a także wspierania mobilności artystów, działaczy kultury i dzieł sztuki”. Nasza aplikacja i planowane obchody Europejskiej Stolicy Kultury pozostają w zgodzie z dokumentami strategicznymi i praktyką naszego działania zarówno na poziomie regionu jak i miasta. Mamy także nadzieję, że przyczynią się do wypełnienia postulatów zawartych w *Deklaracji Wroclawskiej*.

7. W jakim stopniu zaplanowano nawiązanie współpracy z drugą „Stolicą Kultury”?

¡Olé!

Instytucja Kultury Wrocław 2016 nawiązała kontakt z wszystkimi hiszpańskimi miastami ubiegającymi się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016. Odbyliśmy wstępne rozmowy z każdym z kandydatów, zakreślając pola możliwej współpracy w przyszłości. Nawiązana z hiszpańskimi miastami nić porozumienia pozwoli nam lepiej je poznać, zrozumieć idee przyświecające ich staraniom oraz nawiązać bardziej owocną współpracę w przyszłości.

Jeżeli Wrocław zostanie wybrany na Europejską Stolicę Kultury, bezzwłocznie i aktywnie przystąpi do współpracy z wybranym partnerskim miastem w Hiszpanii na płaszczyźnie symbolicznej, organizacyjnej, edukacyjnej, turystycznej, emocjonalnej i promocyjnej.

Płaszczyzna symboliczna

Plac Hiszpański we Wrocławiu: Po przyznaniu Wrocławowi tytułu Europejskiej Stolicy Kultury planujemy również nadać jednemu z wrocławskich placów nazwę Placu Hiszpańskiego.

Wrocławski Krasnoludek w Hiszpanii: Jedną z wizytówek Wrocławia jest postać Krasnoludka, stworzona przez polityczno-artystyczny ruch Pomarańczowej Alternatywy. Ruch ten znacząco przyczynił się do odzyskania wolności przez wrocławian i całą Polskę. Krasnoludki były we Wrocławiu symbolem walki z absurdami komunistycznego reżymu. Wrocław okazał się przyjazną niszą ekologiczną dla Krasnoludka Pomarańczowej Alternatywy; dzięki temu doczekał się on liczного potomstwa, zamieszkującego rozmaite zakamarki miasta: obecnie w naszym grodzie mieszka ich prawie 150. Dla mieszkańców Wrocławia oddelegowanie kras-

CONCURSO NACIONAL DE BAILE POR ALEGRÍA

Presentado por Pedro Florescano

"La Perla de Cádiz"

y un Acute de Flamencología

2008 en e

noludka do hiszpańskiej stolicy kultury będzie aktem przypieczętowania współpracy.

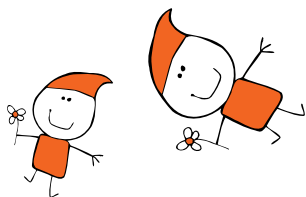
Bezpośrednio po wyborze Wrocław zwróci się do partnerskiej Europejskiej Stolicy Kultury w Hiszpanii z prośbą o przyjęcie kolejnego potomka tej rozległej rodziny, a mianowicie rzeźbę Krasnoludka o imieniu Delegat. Do partnerskiego miasta w Hiszpanii zwrócimy się z prośbą o przygotowanie uroczystości, podczas której delegacja Wrocławia dokona przekazania rzeźby.

Płaszczyzna organizacyjna

Uroczystości te chcemy potraktować jako początek współpracy z partnerskim miastem w Hiszpanii oraz połączyć je z podpisaniem oficjalnej umowy między naszymi miastami o współpracy w zakresie kultury.

Stworzymy mechanizmy wspierania inicjatyw pozainstytucjonalnych, społecznościowych; deklarujemy otwartość na projekty niezależne, powstające zarówno w samym Wrocławiu, regionie, jak i po stronie partnerskiego miasta hiszpańskiego.

W nadziei na partnerską współpracę ze zwycięskim miastem z Hiszpanii, deklarujemy zaangażowanie w wymianę uczniów, dziennikarzy oraz artystów. Po 2012 roku planujemy fundowanie kilku muzycznych stypendiów rocznie dla artystów wskazanych przez zarząd hiszpańskiej Europejskiej Stolicy Kultury.

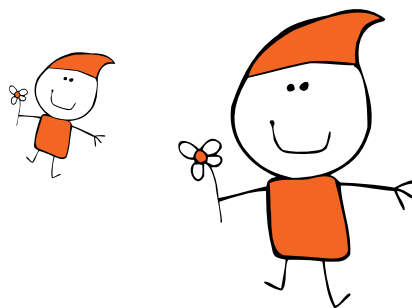

Płaszczyzna edukacji kulturalnej

Już w roku 2010 pragniemy w centrum miasta zbudować pawilon, w którym na ekranach plazmowych prezentowane będą najważniejsze dzieła kultury hiszpańskiej. Program ten, adresowany do wszystkich mieszkańców Wrocławia, ma przybliżyć dzieła El Greco, Bartolomé Murillo, Francisco Goyi, Pablo Picassa, Joan Miró i Antonio Gaudiego, Eduardo Chillidy i innych. Projekt ten ma być kontynuowany przez cały 2011 rok; następnie prezentowane będą kultury innych krajów Unii Europejskiej.

Płaszczyzna wymiany turystycznej

Współpraca Wrocławia z hiszpańską Europejską Stolicą Kultury stanie się także początkiem intensyfikacji wspólnej polityki turystycznej. Oba miasta wspólnie wypracują pakiety turystyki kulturalnej, ułatwiające poznawanie dziedzictwa obu miast i ich regionów oraz nawiązywanie bezpośrednich kontaktów między ich mieszkańcami.

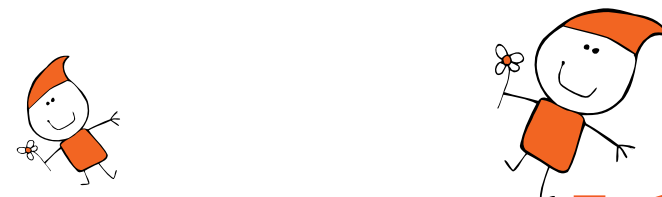

Płaszczyzna emocji

Podczas Mistrzostw Świata w piłce nożnej w Republice Południowej Afryki w 2010 Wrocław kibicował zespołowi Hiszpanii, który cieszy się największą sympatią polskich kibiców. Dlatego w centrum miasta zbudowaliśmy Strefę Kibica, w której fani mogli oglądać wszystkie mecze. Mogli nie tylko kibicować Hiszpanii, ale także poznawać hiszpańską kulturę, między innymi dzięki transmisji opery Georges Bizeta „Carmen” w reżyserii Carlosa Saury, oraz za pośrednictwem degustacji hiszpańskich *rioja* i *paella*, serwowanych we wrocławskich restauracjach. Sądymy, że wspólne przeżywanie wielkich wydarzeń sportowych buduje poczucie wspólnotowości; dlatego będziemy w przyszłości poszukiwać podobnych sposobności do budowania więzi między Polakami i Hiszpanami.

Wspólna promocja

Planujemy podjąć także współpracę w zakresie wzajemnej promocji. Chcielibyśmy, aby Wrocław oraz hiszpańska Europejska Stolica Kultury mówiły o sobie nawzajem w mediach międzynarodowych, aby wspólnymi siłami skuteczniej zachęcać jej mieszkańców do odwiedzenia obu miast.

8. W jaki sposób obchody będą mogły spełnić każde z wymienionych poniżej kryteriów?

W odniesieniu do *uropejskiego wymiaru* obchodów – w jaki sposób miasto przyczyni się do realizacji następujących celów:

- umocnienie współpracy w każdym sektorze kultury pomiędzy podmiotami z dziedziny kultury, artystami i miastami z danego państwa członkowskiego i innych państw członkowskich;
- podkreślenie bogactwa różnorodności kulturowej w Europie;
- uwypuklenie wspólnych aspektów kultury europejskiej.

W jaki sposób obchody przyczynią się do umocnienia związków miasta z Europą?

Różnorodność kulturowa Europy

Migracje i metamorfozy

Problemem kultury europejskiej jest zagadnienie współczesnych migracji wielkich grup ludzi, zmuszonych opuszczać swe rodzinne strony i szukać nowych domów w obcych krajach. Problem ten ma w Europie ważki wymiar historyczny, jest jednak zarazem bardzo współczesny. Z jednej strony bowiem Europa została ukształtowana przez wielowiekowe wędrówki ludów, z drugiej zaś, migracje kształtują jej oblicze w dalszym ciągu i z coraz większym nasileniem.

Europa, konglomerat narodowości, grup etnicznych i religijnych, staje się obecnie kontynentem coraz bardziej heterogenicznym. Napływ grup ludzkich o odmiennych kolorach skóry, mówiących różnymi językami,

wyznających różne religie, noszących odmienne oznaki swojej religijności, demonstrujących swą odmienną tożsamość za pomocą różnych sposobów bycia, staje się obecnie jednym z najważniejszych problemów kulturowych, społecznych i politycznych. Zwłaszcza napływ wyznawców islamu do krajów europejskich budzi dawne upiory ekskluzywizmu i rasizmu, mające źródło w lęku przed obcością i odmiennością.

Dzięki poszerzeniu Unii Europejskiej rzesze obywateli nowych krajów członkowskich ruszyły w podróż do innych krajów Europy w poszukiwaniu lepszego życia. Zanurzenie w innych kulturach zmienia ich obyczajowość, jaką przywieźli ze sobą w obce strony. Procesy te oddziałują na kultury, które pozostawili za sobą, a także kultury, do których przybyli.

Problem migracji jest ważny nie tylko dla Europy Zachodniej i nie dotyczy tylko imigrantów z krajów muzułmańskich. Dotyczy także Polski i jej obywateli. Decyzja o opuszczeniu swego kraju, podjęta niedawno przez ponad dwa miliony Polaków, ma rozliczne konsekwencje: swoją nieobecnością wpłynęli oni na dynamikę przemian społecznych w Polsce; swoją obecnością zaś – w opinii niektórych obecnością zbyt liczną i nazbyt widoczną – oddziałują na społeczeństwa innych krajów europejskich. Migracje Polaków są także źródłem zaniepokojenia w wielu krajach Europy: wiele narodów europejskich z niechęcią spogląda na nazbyt liczną obecność polskich emigrantów.

Laboratorium wielu kultur

Wrocławianom losy migrantów są szczególnie bliskie. Jesteśmy bowiem potomkami narodu, który utracił prawo do zamieszkiwania rodzinnych stron, uczynił obce miasto i region swoim nowym domem. Zdomowiwszy się, niektórzy spośród nas ponownie zostali zmuszeni do podjęcia nowych wędrówek.

Przeszłość Wrocławia swoim charakterem odpowiada idei „miniaturowego modelu Europy”, o którym pisał Milan Kundera. Na tej niewielkiej przestrzeni zgromadziło się maksimum różnorodności. Nic dziwnego, że Wrocław zasłużył sobie na miano Europolis. Stało się to możliwe dzięki otwartości, która była konstytutywną cechą tego miasta przez całą jego historię. Polski Wrocław jest miejscem nieustannej fuzji odmiennych horyzontów kulturowych. Wielu przyjezdnych pozostaje tu na dłużej lub na zawsze. Przybysze czują się we Wrocławiu dobrze, ponieważ w mieście tym przybyszami są wszyscy: sami obecni polscy wrocławianie przybyli tu bowiem z innych części Europy. *Homo wratislaviensis* jest istotą wielokulturową, otwartą na inność, tolerancyjną i kosmopolityczną jak jego siedlisko.

Obecnie we Wrocławiu, jak dawniej, zamieszkuje wiele nacji. Oprócz Polaków znowu mieszkają tu Niemcy, Czesi, Żydzi, Węgrzy, Francuzi, Anglicy, Holendrzy, Skandynawowie, Amerykanie, Ukraińcy, Grecy, Romowie, Łemkowie, Karaimowie, Ormianie, Arabowie, Chińczycy, Japończycy, Koreańczycy, Wietnamczycy... Mieszkają tu wyznawcy rozmaitych religii: katolicy, protestanci, grekokatolicy, prawosławni, muzułmanie, buddyści, wyznawcy Kriszny i świadkowie Jehowy. Mieszkają tu także ludzie, którzy nie wyznają żadnych bogów. Dzię-

ki nim Wrocław jest laboratorium kulturowym, w którym toczy się nieustanny proces wzajemnych metamorfoz licznych kultur, które się w naszym mieście spotykały w przeszłości i spotykają obecnie.

Wszystkie te społeczności żyją w polskim Wrocławiu w pokoju i wzajemnym poszanowaniu. Dowodem tej duchowej zgody jest Dzielnica Wzajemnego Szacunku, w której wspólnie modlą się przedstawiciele wszystkich religii. Innym przykładem pokojowego współistnienia religii we Wrocławiu są doświadczenia stosunki łączące wrocławskich katolików z mniejszością muzułmańską, której sala modlitewna sąsiaduje z kościołem franciszkańskiej parafii rzymskokatolickiej. Narodowe i religijne ekskluzywizmy są we Wrocławiu znacząco słabsze niż w innych częściach Polski, a nawet Europy. Umiejętność zgodnego życia i wzajemny szacunek rozmaitych grup społecznych jest jedyną możliwą postawą wobec doświadczenia historii, które we Wrocławiu było szczególnie okrutne zarówno dla tkanki miejskiej, jak i dla jego mieszkańców. Jest to bez wątpienia dowód na to, że obecni wrocławianie umieją się uczyć na bolesnych lekcjach historii własnego miasta.

Dlatego jako kandydat do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury pragniemy w centrum uwagi Europy postawić:

- korzyści wynikające z nieustannych procesów metamorfoz kulturowych;
- problemy, do jakich one prowadzą;
- koszty społeczne ponoszone przez podmioty i przedmioty powszechnych procesów migracji i przemian kulturowych.

W 2016 roku zorganizujemy we Wrocławiu kongres intelektualistów, których chcemy zapytać o to, co dla dzisiejszej kultury europejskiej jest najważniejsze, jakie stoją przed nią wyzwania, a także na ile uczestnictwo w kulturze może pomóc w przewyżnianiu problemów, z którymi borykają się współczesne społeczeństwa.

Doświadczenia, które historia przeprowadziła w naszym miniaturowym modelu Europy, mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów, z którymi boryka się cały kontynent. Sądzymy, że wzniosłe chwile i ludzkie tragedie, których świadkiem było nasze miasto, oraz nasze sposoby pokonywania problemów tożsamości, mogą posłużyć jako przykład i drogowskaz współczesnym Europejczykom. Wrocław jako jedyne polskie miasto rozpoczął w 2006 roku akcję „Wracajcie!”. Jej celem było poinformowanie młodych Polaków przebywających w Londynie i w innych miastach Europy o możliwości rozpoczęcia kariery zawodowej we Wrocławiu. Jako pierwsi zwróciliśmy uwagę na społeczny problem, jakim jest emigracja zarobkowa z Polski, która przyczyniła się do osłabienia dynamiki polskiej gospodarki i kultury.

Nasz program, ujęty w myśli przewodniej *Metamorfozy kultur*, jest projektowany jako święto sztuki i kultury polskiej, kultur mniejszości etnicznych rasowych i religijnych, zamieszkujących Wrocław, Dolny Śląsk i Polskę. Wrocławskie obchody Europejskiej Stolicy Kultury będą także dialogiem kultur narodów Europy, które w 2016 roku pragniemy zaprosić do polskiego Wrocławia ze wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej. Zapraszając je do dialogu we Wrocławiu, chcemy, aby nasze miasto stało się przestrzenią i miejscem ich wzajemnych metamorfoz.

Europa jako wspólne zadanie

Historia Europy to historia rozmaitych prób zdefiniowania jej własnej tożsamości. Za jedną z nich można uznać Platonijską triadę symbolizującą największe osiągnięcia antycznej kultury greckiej, złożoną z pojęć dobra, piękna i prawdy. Inną próbę ujęcia europejskiej tożsamości wyrażała kolejna triada, złożona z filozofii greckiej, prawa rzymskiego i religii chrześcijańskiej. Epoka Oświecenia definiowała Europę za pomocą haseł wolności, równości i braterstwa. Każda z prób rozumienia tożsamości europejskiej, przewyższając poprzednią, wyznaczała nowe kierunki rozwoju kontynentu i jego kultury. Dynamika samorozumienia tożsamości europejskiej jest świadectwem żywotności Starego Kontynentu.

Zróżnicowanie – możliwości – odpowiedzialność

Polskie dążenia do członkostwa w Zjednoczonej Europie wynikały z przekonania, że niegdyś zantagonizowane narody europejskie znalazły nową, wyjątkową metodę budowania swej jedności i tożsamości. Metoda ta polega na idei fuzji odmiennych interesów i horyzontów historycznych, o której pisał wrocławski filozof Hans-Georg Gadamer. Jedność i tożsamość europejską chcemy pojmować jako rezultat negocjowanego i nieustannie renegocjowanego kompromisu, nie zaś narzuconego dogmatu.

Wierzimy, że europejska jedność kulturowa wynika z uznania i akceptacji wielości i różnorodności kultur, punktów widzenia i światopoglądów, nie zaś z hegemonicznej pozycji któregośkolwiek z nich. Tak rozumiana jedność nie zamazuje różnorodności mieszkańców, lecz ją w pełni akceptuje; sądzimy, że siły rozwoju Europy tkwią w jej zdolności do uznawania różnorodności, nie zaś w ich tłumieniu.

Jako członkowie Unii Europejskiej chcemy na równych prawach wziąć udział w kształtowaniu nowej tożsamości Europy. Naszą *Eutopię* rozumiemy jako Europę zbudowaną na ideach **zróżnicowania, możliwości i odpowiedzialności**.

Zróżnicowanie kontynentu europejskiego było w przeszłości źródłem dramatycznych konfliktów. Dzięki procesom migracyjnym, wynikającym z likwidacji granic w poszerzonej Unii Europejskiej, obecnie dokonuje się proces wymiany, w którym zderzają się ze sobą zróżnicowane wzorce kulturowe. Procesy te stają się podłożem napięć i konfliktów w Europie. Chcemy, aby akceptacja różnic kulturowych łączyła ludy europejskie we wspólnotę ponadnarodową, aby pozwalała się im rozumieć i ze sobą współpracować w pokoju. Chcemy pracować na rzecz inkluzywnej kultury europejskiej.

Dotkliwe doświadczenia historyczne uczyniły z Europy kontynent społecznej **równości**. Procesy globalizacji sprawiają, że ochrona równości społecznej wymaga szerszego spojrzenia i nowych zadań. Chcemy, aby obecna Europa skutecznie stawiała czoła tym wyzwaniom i stała się kontynentem zapewniającym możliwości rozwoju wszystkim swoim obywatelom.

Naszym marzeniem jest Europa, która przyjmie **odpowiedzialność** nie tylko za dobrobyt swoich obywateli.

Chcemy bowiem, aby nowa Europa nie pograżała się we własnym egoizmie i wzięła na siebie odpowiedzialność także za losy narodów świata, którym zawdzięcza swoje dawne i obecne powodzenie.

Wrocław jako miasto europejskie

Europa to jej obywatele. Myśląc o związkach naszego miasta z Europą, mamy na myśli przede wszystkim bezpośrednie relacje między mieszkańcami Wrocławia i Europejczykami na całym kontynencie. Europejska Stolica Kultury we Wrocławiu stanowiłaby zwieńczenie i punkt kulminacyjny starań miasta o wyraźne zaznaczenie swojego miejsca na mapie Europy. Obchody te byłyby wielkim spotkaniem wrocławian z Europą, nic zaś bardziej nie umacnia związków między ludźmi, niż prawdziwe spotkanie i wspólne rozmowy.

Wymiar europejski naszego programu sprzyjałby umocnieniu związków naszego miasta z Europą, koncentrując się na dwóch problemach: jednym z nich jest miejsce Polaków w Europie, drugim: miejsce Europy w polskiej świadomości kulturowej.

Wrocławski program *metamorfoz kulturowych, przestrzeni dla piękna* oraz nasze zaproszenie do wypełnienia ich różnorodnością dzieł i idei przez europejskich artystów i gości będą sprzyjać temu, co w naszej opinii jest najistotniejsze: budowaniu bezpośrednich relacji między wrocławianami i innymi Europejczykami, będą służyć wzajemnym metamorfozom kultury polskiej i europejskiej. Wrocławska wiodąca myśl o *metamorfozach kultur* oraz idea *przestrzeni dla piękna* to zachęty do poznawania

ESK 2016		Otwieranie przestrzeni		Piękno w polu widzenia		Intymność piękna		Piękno w cyber-przestrzeni		Siły Natury – Potęga Kultury		Kluczowe wydarzenia																
		Obligacja Kulturalna	Inkulturator	Europejski Paszport Kulturalny	Kościół: piękno i kicz	Beton i zieleń	Postacie miasta	Sztuka w przestrzeni	Obecność formy	Dom dla sztuki – sztuka dla domu	Cielesność: artefakt-ekonomia-polityka	Kultura rodzicielstwa	Kultura stołu i wina	Wrocławski Pawilon Muzealny	KuITuba	LiveArtNet	CyberArchiwum Sztuki	Miasto parków i ogrodów	Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt	Rzeka kultury	Recykulacje Energii	II Światowy Kongres Intelktualistów	Wystawa prac Pabla Picassa	Olimpiada teatralna	Olimpiada literacka	Przekazanie Delegata	Otwarcie Muzeum Sztuki Współczesnej	
Wymiar Europejski	umocnienie współpracy pomiędzy podmiotami z dziedziny kultury, artystami i miastami			■	■				■							■						■		■	■			
	podkreślenie bogactwa różnorodności kulturowej w Europie			■					■	■		■	■	■	■	■						■	■	■	■			
	uwypuklenie wspólnych aspektów kultury europejskiej			■	■	■				■	■					■			■			■						
Miasto i jego obywatele	wzbudzenie zainteresowania społeczności w skali Europy			■	■		■	■	■	■		■	■	■	■			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	zaangażowanie świata kulturalnego i społeczno-gospodarczego oraz mieszkańców miasta	■	■	■	■			■	■	■	■	■	■	■	■				■		■			■	■	■	■	■
	wywołanie trwałych efektów i stanowienie integralnej części długofalowego rozwoju	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Współpraca z hiszpańską Europejską Stolicą Kultury												■	■						■				■			■		

Realizacja poszczególnych idei programu Europejskiej Stolicy Kultury poprzez wiodące programy Aplikacji (por. opis programów wiodących w pytaniu II.2)

kulturowo odmiennych wzorców piękna oraz do poszukiwania tego, co mimo różnorodności łączy je i co jest im wspólne.

Współpraca miast, podmiotów i artystów w sektorach kultury

Projektowane na rok 2016 wydarzenia wrocławskiego święta kultury europejskiej będą zbudowane według zasady zobowiązującej instytucje każdego sektora kultury do aktywnego w nich uczestnictwa oraz angażowania w nie podmiotów kulturalnych i artystów reprezentujących inne kraje europejskie.

Wrocław wypracował mechanizmy wsparcia dla niezależnych, nowatorskich form artystycznych oraz dla oddolnych inicjatyw, które współdecydują o sukcesie zwiększenia aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Okres przygotowań do spotkań kulturalnych we Wrocławiu w 2016 roku to okazja do nawiązania nowych trwałych porozumień o współpracy i wymianie artystów z innymi miastami europejskimi. Wrocław aktywnie zaangażuje się we wspierane przez Unię Europejską, ponadnarodowe europejskie sieci wymiany kulturalnej i artystycznej we wszystkich sektorach kultury, dzięki czemu międzynarodowe związki wrocławskich instytucji kultury ulegną utrwaleniu i wzbogacaniu o nowe kontakty.

Zamierzamy także wykorzystać europejskie sieci wymiany, w których Wrocław już teraz aktywnie działa:

- *Eurocities*, wspierana przez Radę Europy sieć współpracy miast europejskich;
- *Metrex*, Europejska Sieć Regionów i Miast Metropolitalnych, skupiająca 36 miast i regionów liczących powyżej 500 tysięcy mieszkańców, której celem jest wymiana doświadczeń i wiedzy w dziedzinie planowania przestrzennego i rozwoju;
- *Sieć Partnerów Europejskich*, porozumienie miast i regionów współpracujących z francuskim departamentem La Vienne, którego celem jest podejmowanie wspólnych projektów współpracy między partnerami ze wschodu i zachodu Europy, przy wsparciu środków finansowych Unii Europejskiej;
- *Związek Miast Hanzeatyckich*, spotkania tej organizacji są okazją do prezentacji dorobku kulturalnego i ekonomicznego miast.

Ważkim elementem rozwijania współpracy sektorów wrocławskiej kultury z indywidualnymi artystami będzie program *Artists in Residence*. Zaprosimy wybitnych artystów europejskich z obszaru literatury, teatru, muzyki, sztuk plastycznych i filmowych do uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta i do współkształtowania naszego programu na rok 2016. Zaprosimy ich także do sformułowania projektów służących zwiększeniu obecności sztuki w przestrzeni urbanistycznej Wrocławia. Pragniemy, aby w ten sposób ich aktywna obecność w naszym mieście pozostawiła nowe, trwałe ślady w tkance miasta i w świadomości jego mieszkańców.

Piotrek:
„Oczywiście, że popieram Europejską
Stolicę Kultury we Wrocławiu.”

P R O G R A M 3 K R O K I

ZAINTERESOWAĆ

promocja poprzez europejskie biura podróży

promocja poprzez europejskie linie lotnicze i kolejowe

promocja poprzez strony internetowe i portale społecznościowe w skali europejskiej

promocja poprzez europejską sieć wolontariuszy

SKUSIĆ

przyjazny i ujednoczony internetowy system rezerwacji noclegów oraz biletów na imprezy kulturalne

promocyjne ceny połączeń lotniczych i kolejowych do Wrocławia

atrakcyjne pakiety kulturalne dla gości w wersjach:

- weekendowej
- urlopowej
- całorocznej

UGOŚCIĆ

bogaty program imprez kulturalnych

wyjątkowa atmosfera obchodów święta Europejskiej Stolicy Kultury

szeroki wybór tras turystycznych i rowerowych

kulturalne pamiątki z Wrocławia i niezapomniane przeżycia

9. W jaki sposób obchody będą mogły spełnić każde z wymienionych poniżej kryteriów?
W odniesieniu do kategorii *miasto i jego obywatele* – w jaki sposób miasto przyczyni się do realizacji w ramach obchodów następujących celów:
- wzbudzenie zainteresowania społeczności w skali Europy;
  - zaangażowanie świata kulturalnego i społeczno-gospodarczego oraz mieszkańców miasta, społeczności przedmieść i regionu;
  - wywołanie trwałych efektów i stanowienie integralnej części długofalowego rozwoju kulturalnego i społecznego miasta.

Wrocław w oczach Europy

Wrocław zajmuje 34. miejsce pod względem wielkości wśród miast Unii Europejskiej. Sądźmy jednak, że pod względem rozpoznawalności w oczach Europejczyków nasze miasto sytuuje się o wiele niżej. Uważamy, że niezasażenie. Dlatego wzbudzenie zainteresowania naszym miastem i regionem Dolnego Śląska wśród społeczeństw Europy należy do najważniejszych celów wrocławskiego zaangażowania w rywalizację o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Jednym z naszych głównych celów jest dążenie do pokonania enigmatyczności naszego miasta w świadomości narodów Europy. Instytucja Kultury Wrocław 2016 oraz współdziałające z nią podmioty kulturalne Wrocławia i Dolnego Śląska zamierzają wykorzystać kontakty międzynarodowe w celu zachęcenia swych zagranicznych partnerów do udziału w wydarzeniach kulturalnych w roku 2016, aby skupić uwagę europejską na walorach naszego miasta.

Hasło *Przestrzeni dla piękna* ma w celu otwarcie wrocławskiej przestrzeni dla ekspozycji dorobku kulturowego

wszystkich krajów europejskich. Za pośrednictwem stowarzyszeń i zespołów artystycznych różnych narodowości i grup etnicznych zamieszkujących Wrocław i Dolny Śląsk, otworzymy przestrzeń Wrocławia i jego instytucji dla prezentacji ich kultur. Niemcy, Czesi, Żydzi, Węgrzy, Francuzi, Anglicy, Holendrzy, Skandynawowie, Amerykanie, Ukraińcy, Grecy, Romowie, Łemkowie, Karaimowie, Ormianie, Arabowie, Chińczycy, Japończycy, Koreańczycy, Wietnamczycy, jako pełnoprawni obywatele naszego miasta, wezmą aktywny udział w planowanych wydarzeniach kulturalnych. Do udziału w naszych uroczystościach zaprosimy naród Serbołużyczan zamieszkujących sąsiadujące z Dolnym Śląskiem regiony Republiki Federalnej Niemiec.

Specjalne zaproszenie do udziału w obchodach Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu otrzymają twórcy i działacze kulturalni z Hiszpanii, przyszłego partnera polskiej stolicy kultury w 2016 roku.

Rozmaitość kultur reprezentują we Wrocławiu wyznawcy wielu religii: katolicy, protestanci, grekokatolicy, prawosławni, muzułmanie, buddyści, wyznawcy Kriszny i świadkowie Jehowy. Dzielnica Wzajemnego Szacunku,

symbolizująca panującą między nimi zgodę, stanie się centrum prezentacji kultury związanej z różnymi religiami Europy.

Rozpoznawalność Wrocławia w oczach europejskiego przybysza wymaga także przekroczenia barier językowych. Nasz kompleksowy program *Foreigners in the City* pozwoli nam rozwiązać ten problem. Będzie on obejmował programy, dzięki którym osoby nie znające języka polskiego poczują się u siebie. Będą to wydarzenia kulturalne dla obcokrajowców, informacja kulturalna w Internecie tłumaczona na różne języki oraz wielojęzyczna informacja turystyczna i komunikacyjna w przestrzeni miejskiej.

Nasz program kulturalny (omówiony w punkcie II.2) oraz program komunikacji społecznej (omówiony w punkcie V.1) zostały opracowane w sposób uwzględniający potrzebę swobodnej orientacji przez każdego mieszkańca Europy. Planując konkretne wydarzenia artystyczne, rozważając dostępne kanały komunikacji, przez cały czas mieliśmy na uwadze punkty widzenia tak zróżnicowane, jak kulturowo i społecznie zróżnicowana jest ludność współczesnej Europy.

Ten i inne rysunki pochodzą z konkursu plastycznego dla najmłodszych Dolnoślązaków zorganizowanego podczas jednego z objazdów informacyjnych Bajkobusu, którym wolontariusze i pracownicy Instytucji Kultury Wrocław 2016 podróżowali po Dolnym Śląsku.

Zaangażowanie świata kulturalnego Wrocławia

O zaangażowaniu świata kulturalnego miasta Wrocławia oraz regionu Dolnego Śląska świadczy działalność Wrocławskiej Rady Kultury. W jej skład weszli dyrektorzy wszystkich instytucji kultury działających we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku.

Instytucja Kultury Wrocław 2016 dokonała również uspołecznienia procesu powstawania wrocławskiej aplikacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016; jest ona efektem spotkań i rozmów z ludźmi kultury Wrocławia i Dolnego Śląska. Szczególną rolę w tym procesie odegrało stowarzyszenie „Sprężyna”, forum twórczego i niekonwencjonalnego myślenia o kulturze we Wrocławiu.

Instytucja Kultury Wrocław 2016 zaprosiła do współpracy licznych ekspertów i znawców kultury wrocławskiej. Opracowali oni obszerne studia i materiały o charakterze historycznym i organizacyjnym, które stanowią istotną część treści aplikacji Wrocławia.

Staraniom Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury patronuje Komitet Honorowy złożony z wybitnych artystów i postaci życia publicznego Polski i innych krajów. Członkami Komitetu Honorowego zostali: Tadeusz Różewicz, Urszula Koziół, Sylwester Chęciński, Andrzej Wajda, Kurt Masur, Norman Davies, Lech Wałęsa, Václav Havel, Władysław Bartoszewski oraz ks. kard. Henryk Gulbinowicz.

Zaangażowanie świata nauki i edukacji dolnośląskiej

Przedstawiciele wszystkich wrocławskich uczelni wyższych doskonale rozumieją potrzebę i sens zwiększania uczestnictwa w kulturze oraz podnoszenia jakości oferty kulturalnej. Intensywne życie kulturalne naszego miasta ma bowiem znaczny wpływ na liczbę osób przybywających na studia na wrocławskie uczelnie, z kolei liczba studentów uczelni wrocławskich, sięgająca obecnie 120 tysięcy, wpływa również na bogactwo i jakość oferty kulturalnej w mieście. W perspektywie toczącej się w Polsce rywalizacji między uczelniami o studentów, wsparcie wrocławskich wyższych uczelni dla starań naszego miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, ma więc charakter zarówno ideowy, jak i pragmatyczny.

Rozumienie tego związku znalazło wyraz w powszechnym wsparciu uczelni wrocławskich dla zabiegów naszego miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Deklaracje o poparciu Wrocławia w tych staraniach przyjęli rektorzy piętnastu uczelni publicznych, zrzeszonych w Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia, Opola, Częstochowy i Zielonej Góry, oraz rektorzy dwudziestu niepublicznych uczelni (por. Aneks).

W pracach Wrocławskiej Rady Kultury udział bierze Wojewódzki Kurator Oświaty i Wychowania, odpowiedzialny za edukację szkolną we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku.

Zaangażowanie organizacji pozarządowych

Wiele pozarządowych organizacji poparło starania Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w roku 2016. Są wśród nich: Towarzystwo Edukacji Otwartej, Fundacja Wspierania Organizacji Pozarządowych „Umbrella”, Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Zdrowia Curatus, Stowarzyszenie Urim, Fundacja Hobbit, Stowarzyszenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Bank Żywności/Wrocław, Stowarzyszenie Pomocy „Ludzie Ludziom”, Centrum ds. Katastrof i Klęsk Żywiolowych Tratwa, Fundacja OVO dla Kultury i Edukacji, Fundacja Opieka i Troska, Stowarzyszenie „Artyści na Bruku”/„Teatr na Bruku”, Europejskie Stowarzyszenie Miłośników Nauki i Kultury Progressio, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Stowarzyszenie Przyjaciół Teatru Arka, Stowarzyszenie Kulturalno-Artystyczne „Rita Baum”, Fundacja Pro Arte, Fundacja „Dzielnica Wzajemnego Szacunku Czterech Świątyń”, Fundacja WRO Centrum Sztuki Mediów, Fundacja Kolegium Europy Wschodniej, AIESEC Wrocław Uniwersytet Ekonomiczny, Stowarzyszenie Kultury Teatralnej „Pieśń Kozła”, Fundacja „Alert”.

CRÉDIT AGRICOLE POLSKA

Kierzyński
Paudusz
Łódź

Zaangażowanie świata gospodarczego Wrocławia

Darczyńcy, którzy będą wspierali wydarzenia kulturalne stanowiące element obchodów Europejskiej Stolicy Kultury otrzymają godność Patrona Kultury Wrocławia. Za szczególną hojność i troskę o rozwój kultury w naszym mieście sponsorzy będą nagradzani statuetką symbolizującą ich szczodrość, wykonaną przez artystów wrocławskich.

W przypadku przyznania Wrocławowi tytułu Europejskiej Stolicy Kultury, Instytucja Kultury Wrocław 2016 nawiąże współpracę z Dolnośląską Izbą Gospodarczą, zrzeszającą najważniejsze podmioty sfery gospodarki miasta i regionu, w celu wsparcia naszego programu Patronów Kultury Wrocławia. Instytucja ta wyraziła już zainteresowanie wspieraniem naszych starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury (por. Aneks).

W nasze starania zaangażowali się także przedstawiciele przemysłu kulturalnego i kreatywnego (CCI). Liczymy na ich wsparcie zwłaszcza w naszych projektach cyberprzestrzennych.

Instytucja Kultury Wrocław 2016 podejmie również bezpośrednio rozmowy z przedstawicielami największych podmiotów życia gospodarczego Wrocławia i Dolnego Śląska, w celu pozyskania funduszy na realizację konkretnych projektów programu Europejskiej Stolicy Kultury.

Udział mieszkańców Wrocławia, przedmieść i regionu

Oparty na badaniach socjologicznych dokument analityczny *Wrocławska Diagnoza Problemów Społecznych*, wskazał nam zakres i skalę zróżnicowania społecznego w poszczególnych dzielnicach naszego miasta. Utworzony przez Instytucję Kultury Wrocław 2016 Wrocławski Akcjonariat Kultury jest metodą na zaangażowanie mieszkańców miasta i regionu w projekt Europejskiej Stolicy Kultury. Jego celem jest aktywizacja grup niezainteresowanych ofertą kulturalną miasta, jak i z niej wykluczonych.

Wrocławski Akcjonariat Kultury to przestrzeń akcji i aktywizacji. Jest to także platforma dialogu i wymiany myśli niezależnych środowisk kulturalnych, artystów i wszystkich wrocławian. Akcjonariuszem Kultury Wrocławia może zostać każdy, kto pragnie aktywnie współtworzyć kulturę Wrocławia i chce promować kandydaturę naszego miasta do Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016. Akcjonariuszem Kultury Wrocławia mogą zostać także autorzy nowatorskich pomysłów na inicjatywę kulturalną, na niekonwencjonalną obecność sztuki w przestrzeni miasta, na wizję piękna nie tylko w centrum miasta, ale także na jego przedmieściach i w regionie Dolnego Śląska. Nagrodą za aktywność Akcjonariuszy będzie wrocławska Obligacja Kulturalna, stanowiąca jeden z naszych wiodących programów. W celu koordynowania działań i przepływu informacji między Instytucją Kultury Wrocław 2016 a osiedlami i dzielnicami Wrocławia, w Radach Osiedli wrocławskich zostaną powołani lokalni współpracownicy.

W nasze starania chcielibyśmy zaangażować wszystkich Wrocławian, również tych najmłodszych. Służy temu Dziecięcy Akcjonariat Kultury. Jest bowiem jasne, że już w niedługiej przyszłości to właśnie oni stanowiąc będą o kondycji naszej kultury; od ich kreatywności, otwartości i aktywności zależeć będzie, jaki będzie przyszły udział kultury w życiu Wrocławia. Dlatego też na ich wizji miasta zależy nam tak bardzo. Liczymy na dziecięcą spontaniczność i śmiałość młodych mieszkańców naszego Wrocławia, lecz mamy także na uwadze czysto praktyczny efekt dydaktyczno-społeczny tego projektu. Angażując dzieci w nasze działania, chcemy budować ich świadomość obywatelską oraz rozwijać wrażliwość estetyczną i etyczną.

Pod hasłem *Dziecięcego Akcjonariatu Kultury* zachęcamy młodych wrocławian do uczestnictwa we wspólnych wydarzeniach kulturalnych Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku. Poszukując świeżości i nieskrepowanej obyczajem odwagi twórczej, gromadzimy ich pomysły, te konkretne, ale także te będące tylko mglistym marzeniem. Najlepsze z nich zrealizowane zostaną w formie, która pogodzi wizję autora z rzeczywistymi możliwościami miasta. Autorów najciekawszych projektów uhonorujemy dyplomami miejskimi oraz zaprosimy do wrocławskich instytucji kulturalnych.

Efekty zaangażowania wrocławian w proces powstawania aplikacji można dostrzec w jej szacie graficznej. Złożyło się na nią wiele fotografii, których autorami są mieszkańcy naszego miasta. Fotografie zostały nadesłane w odpowiedzi na konkurs fotograficzny zorganizowany przez Instytucję Kultury Wrocław 2016.

Sposobem zaangażowania wolontariuszy na rzecz wspomagania kultury naszego miasta są też konkursy organizowane przez portal Kreatywny Wrocław, prowadzony przez Instytucję Kultury Wrocław 2016.

Metodą pobudzającą kreatywność w regionie będzie wspólny projekt władz Wrocławia i Dolnego Śląska, które na warunkach konkursowych, zbliżonych do zasad ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, wybiorą Regionalną Stolicę Kultury w 2015 roku. Organizatorzy wspomogą zwycięskie miasto finansowo.

W ten sposób zbudujemy kapitał społeczny, który będzie służył formułowaniu i realizacji programu Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu.

Trwałe efekty

Święto europejskiej kultury we Wrocławiu przyniesie trwałe efekty na wiele sposobów. Przyczynią się do nich realizowane przez miasto budowy nowych siedzib instytucji kultury, które uzupełnią niekompletną i nieadekwatną infrastrukturę kulturalną Wrocławia. Wśród tych projektów są zwłaszcza Muzeum Sztuki Współczesnej i Narodowe Forum Muzyki.

Nadzieje na trwałość naszych starań, polegających na zwiększeniu uczestnictwa w kulturze społeczności Wrocławia i Dolnego Śląska, wiążemy z wdrożeniem zaproponowanych przez nas projektów edukacji w kulturze, zwłaszcza programów *Europejski Paszport Kultury* oraz *Obligacja Kulturalna*.

Oczekujemy również, że trwałe skutki w świadomości europejskiej przyniesie intensywne kampania na rzecz Wrocławia jako kulturalnej wizytówki nowoczesnej Polski.

Za najważniejszy trwały efekt uznamy metamorfozę miasta przez realizację sześcioletniego cyklu przygotowawczego oraz ukształtowanie – za pomocą wydarzeń roku 2016 – stałego apetytu na kulturę mieszkańców naszego miasta. Długofalowe skutki to także, mamy nadzieję, wyrównanie poziomu życia, dostępność kultury i zwiększenie uczestnictwa w niej mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska. Mamy nadzieję, że wysokie finansowanie kultury i zaangażowanie w działania kulturalne zwiększą aktywność społeczną i polityczną oraz kreatywność Wrocławia. To „skok kulturalny”, który musimy wykonać.

Widocznym skutkiem obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu będą realizowane projekty przebudowy i rewitalizacji najważniejszych obszarów miasta. Zmianom materialnym towarzyszyć będą, w co wierzymy, zmiany mentalne mieszkańców odnowionych obszarów urbanistycznych.

Będzie nim także przekroczenie enigmatyczności Wrocławia. Marka Europejskiej Stolicy Kultury i konsekwentna polityka kulturalna miasta zwiększą rozpoznawalność Wrocławia jako ważnego, dużego miasta europejskiego. Najważniejszym skutkiem 2016 będzie kontynuowanie programów z lat 2010–16 w latach następnych.

Bez wątpienia najważniejszym efektem naszych starań w wymiarze społecznym będzie stworzenie kapitału ludzkiego, który z czasem przełoży się na poprawę kulturalnej kondycji miasta, na szeroką aktywizację społeczną, na kreatywność i zaangażowanie mieszkańców Wrocławia. Kulturalną przyszłość miasta, dla budowania której Europejska Stolica Kultury oznaczałaby milowy krok, widzimy w estetycznej i etycznej świadomości Wrocławian oraz w kulturze ich wzajemnych rozmów i wspólnego życia.

Wiele idei zawartych w niniejszym programie jest zgodnych z długofalową polityką kulturalną miasta.

Bogdan:

„Życie kulturalne miasta nie powinno koncentrować się wyłącznie w jego centrum. Na obrzeżach Wrocławia imprez kulturalnych jest zdecydowanie za mało.”

10. W jaki sposób miasto zamierza uzyskać efekt synergii i włączyć się we wspomagane przez instytucje europejskie działania w dziedzinie kultury?

Nasze praktyczne działania w różnych obszarach społecznych na co dzień uświadamiają nam potrzebę dążenia do synergii. Często bowiem dostrzegamy błąd braku koordynacji w realizacji projektów europejskich przez instytucje odpowiedzialne na przykład za pomoc społeczną, kulturę i zdrowie. Dlatego położyliśmy szczególny nacisk na konieczność osiągnięcia efektu synergii również w realizacji projektów zawartych w naszej aplikacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Jednym z przykładów naszych dążeń ku synergii są całościowe i skoordynowane projekty rewitalizacji ważkich części naszego miasta, tj. Przedmieścia Odrzańskiego i Psiego Pola (por. odpowiedź na pytanie IV.3, *Odzyskiwanie piękna*). Innym projektem o takim charakterze jest projekt *Obligacji kulturalnej* (por. odpowiedź na pytanie II.2, *Otwieranie przestrzeni*) oraz inne projekty.

Synergia i mobilność

Efekt synergii pragniemy uzyskać za pomocą zwiększenia mobilności artystów oraz efektywności przepływu informacji. Mobilności tej służyć będą miały zwłaszcza opracowywane przez Wrocław projekty dotyczące migracji. W trakcie przygotowań do obchodów Europejskiej Stolicy Kultury będziemy zabiegać o zaangażowanie przedstawicieli coraz prężniej funkcjonującego przemysłu kulturalnego i kreatywnego (CCI).

Zwiększeniu synergii służyć będą zwłaszcza dwa wiodące projekty wrocławskiej aplikacji: *Europejski Paszport Kultury* oraz platforma *KulTuba*, jak również inne inicjatywy Wrocławia (por. odpowiedź na pytanie II.3). Wymienione dwa programy kulturalne stawiają sobie za cel szeroką aktywizację społeczną oraz stworzenie trwałych mechanizmów, pozwalających na wzajemne korzystanie ze wspólnych europejskich zasobów kulturalnych.

Efekt synergii będzie skutkiem umiejętnego zarządzania informacją kulturalną, która umożliwi maksymalne wykorzystanie istniejących już środków ideowych, informatycznych oraz infrastrukturalnych na rzecz rozwoju kulturalnego w całej Europie.

Synergia i współpraca

Każdego roku zarówno Wrocław, jak i wrocławskie instytucje kulturalne, włączają się w ogromną liczbę inicjatyw kulturalnych na szczeblu europejskim oraz lokalnym. Za pośrednictwem swoich agend miasto i instytucje z nim związane realizują szereg programów europejskich, nawiązują współpracę z artystami z całej Europy, jak również wykorzystują fundusze europejskie przeznaczone na rozwój kultury. Kontynuacja tych działań i tej strategii jest integralną częścią wrocławskiej propozycji programowej.

Synergia w sieciach

Program *Przestrzenie dla piękna*, który Wrocław pragnie zaproponować jako Europejska Stolica Kultury w 2016 roku, zostanie zrealizowany we współdziałaniu z wiodącymi europejskimi sieciami kulturalnymi. Z tej racji będziemy zabiegać o członkostwo w:

European Network of Cultural Centres: z organizatorami tej sieci łączy nas przekonanie, że Europa jest piękną mozaiką kultur i dzieł sztuki. Wierzymy również, że za pośrednictwem dzieł sztuki ludy Europy mogą poznać się lepiej.

The European Cultural Foundation: wyznajemy cele, dla realizacji których powstała ta organizacja. Wierzymy, że kultura angażuje ludzi i skłania ich do pokonywania rozmaitych ograniczeń; synergiczna moc kultury pozwala tworzyć otwarte i demokratyczne społeczeństwa, które umożliwią budowę nowej Europy, w której każdy będzie czuł się u siebie. Chcemy wspierać mechanizmy sprzyjające interaktywnej współpracy artystów i instytucji.

LabforCulture: Wrocław jest laboratorium kulturowym; dlatego nasze cele są szczególnie zbieżne z misją tej organizacji; przystąpienie do niej pozwoli nam uczestniczyć w działaniach platformy, która umożliwi kulturalną współpracę między 50 krajami Europy i świata.

A Soul for Europe: z organizatorami tej sieci łączy nas wiara, że rozwój Europy zależy od siły kultury rozwijanej w trwały sposób; z A Soul For Europe współpracujemy przy organizacji Europejskiego Kongresu Kultury;

Audiovisual and Media Policies–Europa: pragniemy wykorzystać zasoby i doświadczenie członków tej organizacji dla rozwoju programów sprzyjających pluralizmowi i kształtowaniu umiejętności w korzystaniu z najnowszych technologii audiowizualnych;

EuroMed Audiovisual: przez udział w tym programie chcemy pobudzać dialog i wymianę między naszym krajem a krajami śródziemnomorskimi, zwłaszcza Hiszpanią;

European Agenda for Culture in a Globalising World: postrzegając kulturę jako kluczowy komponent w stosunkach międzynarodowych, pragniemy przystąpić do tego programu, aby wspierać różnorodność kulturową, dialog międzykulturowy oraz współpracę międzynarodową w sferze kultury między krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Aktywne uczestnictwo w tych sieciach pozwoli nam pozyskać partnerów w całej Europie do realizacji programu budowania przestrzeni dla piękna, do refleksji nad współczesnymi transfiguracjami kultur i do oceny ich skutków: obecnych i przewidywanych.

11. Czy określone elementy programu zostały zaadresowane do pewnych grup docelowych (młodzieży, mniejszości itd.)?

Większość programów zaprojektowanych przez Instytucję Kultury Wrocław 2016 jest adresowana do wyraźnie zdefiniowanych grup społecznych. Dotyczy to zwłaszcza projektów stanowiących elementy programu *Otwieranie przestrzeni* (por. odpowiedź na pytanie II.2).

- *Obligacja kulturalna* jest adresowana do kilku kategorii grup wykluczonych. Są nimi: seniorzy, osoby o niskich dochodach, rodziny wielodzietne, osoby niepełnosprawne.
- Projekt *Inkulturator* jest przeznaczony dla młodych twórców, rozpoczynających swoją drogę artystyczną.
- Projekt *Wrocławski Akcjonariat Kultury* jest adresowany do ludzi aktywnych, w szczególności do licznej we Wrocławiu młodzieży studenckiej.
- *Dzieciący Akcjonariat Kultury* to program zorientowany na edukację kulturalną dzieci szkolnych w wieku do lat 13.

■ *Projekt Europejski Paszport Kultury* jest adresowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych.

■ Planowane przez nas podjęcie problematyki ludzkiej cielesności będzie miało na celu między innymi kształtowanie postaw tolerancyjności wobec ludzi o odmiennych preferencjach seksualnych.

■ Programy poświęcone migracjom będą skierowane między innymi do grup Polaków, którzy w minionych latach opuścili Polskę.

■ Szereg wydarzeń artystycznych, mających na celu podkreślenie wielokulturowości naszego miasta, regionu i Europy, będzie adresowana do mniejszości narodowych zamieszkujących zarówno nasz region – mniejszości ukraińskiej, niemieckiej, greckiej, serbsko-łużyckiej i romskiej – oraz inne regiony Europy.

■ Obok wiodących programów naszej aplikacji, przygotowujemy wiele innych adresowanych do konkretnych grup społecznych, na przykład program umieszczania tablic z informacjami opisującymi najważniejsze zabytki regionu w alfabecie Braille'a, które ułatwią niewidomym poznanie miasta.

W przypadku przyznania Wrocławowi tytułu Europejskiej Stolicy Kultury, w życie wprowadzony zostanie specjalny program operacyjny, który ułatwi poszukiwanie pracowników niepełnosprawnych oraz zapewni im równe szanse w staraniach o pracę przy organizacji obchodów.

5 pięter handlowych

natura

Feniks
Vp
BUFF
Wartowne

Feniks

THANKS

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL
ZAPRASZA
The STRIPEY BROTHERS
(PL) (GB)

12. Jakiego rodzaju kontakty miasto, lub podmiot powołany przez nie w celu organizacji obchodów, nawiązało lub zamierza nawiązać z:

- podmiotami z dziedziny kultury na terenie miasta;
- podmiotami z dziedziny kultury spoza miasta;
- podmiotami z dziedziny kultury zza granicę?

Kontakty w dziedzinie kultury na terenie miasta i w regionie

Kierownicy wrocławskich podmiotów z dziedziny kultury weszli w skład Wrocławskiej Rady Kultury, powołanej na prośbę Instytucji Kultury Wrocław 2016 przez Prezydenta Wrocławia. W skład Wrocławskiej Rady Kultury weszli również kierownicy podmiotów kultury, funkcjonujących na terenie regionu Dolnego Śląska. Liczne spotkania Wrocławskiej Rady Kultury odegrały podstawową rolę w ukształtowaniu treści wrocławskiej aplikacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Kontakty w dziedzinie kultury za granicą

Instytucja Kultury Wrocław 2016 przystąpiła do europejskiej sieci wymiany artystycznej CreArt, stanowiącej formalne porozumienie między trzynastoma miastami w Europie. CreArt jest inicjatywą zorganizowaną przez władze hiszpańskiego miasta Valladolid.

Jeden z programów zaprojektowanych przez Wrocław zostanie zrealizowany we współpracy z The Foundation Pablo Ruiz Picasso Museum and Birthhouse, Malaga.

Wrocław nawiązał kontakty z instytucjami kultury w niemieckim mieście Görlitz i czeskim Hradec Králové, które zadeklarowały gotowość uczestnictwa w organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu.

Wrocławskie i dolnośląskie podmioty kultury – literackie, wystawiennicze, muzyczne, teatralne, filmowe i nowych mediów oraz edukacyjne – na co dzień funk-

cjonują w oparciu o liczne kontakty z podmiotami europejskimi. Kilka przykładów: Teatr Pieśń Kozła współdziała z Manchester Metropolitan University oraz Royal Shakespeare Company. Instytut Jerzego Grotowskiego stale współpracuje z Centre for Performance Research (Aberystwyth), Centre for Theatre Laboratory Studies (Uniwersytet Arhus), Nordisk Teaterlaboratorium, Centro Teatro Ateneo (La Sapienza, Rzym), Fondazione Pontedera Teatro i Laboratorio Permanente di Ricerca sull'Arte dell'Attore (Turyn), Majsternia Pisni (Lwów), New World Performance Laboratory (Akron), Odin Teatret (Holstebro), Teatro La Madrugada (Mediolan), The British Grotowski Project (University of Kent), Théâtre Bouffes du Nord (Paryż).

Festiwal Wratislavia Cantans, kierowany przez angielskiego artystę Johna McCreesha, każdego roku wypełnia wrocławskie sale muzyczne i nawy kościelne muzyką wykonywaną przez mistrzów z całej Europy i wielu krajów pozaeuropejskich. Wratislavia Cantans jest częścią nowego projektu Music Masters on Air we współ-

pracy z EBU i EFA. Partnerzy Wratislavii Cantans to: Festival van Vlaanderen Internationaal Brussel-Europa, Festival Internacional de Música y Danza de Granada, Festival Ljubljana, Brno International Music Festival, Associação Internacional de Musica da Costa do Estoril, SEVDA-CENAP, Music Foundation.

Fundacja WRO Centrum Sztuki Mediów realizuje swoje projekty z: Contour Mechelen Biennial of Moving Image (Mechelen), EMAF European Media Art Festival (Osnabrück), InVideo (Mediolan), OK Offenes Kulturhaus (Oberösterreich), Centrum für Gegenwartkunst (Linz), Österreich Videoformes, Manifestation Internationale Art Video et Nouveaux Medias (Clermont Ferrand), Mondriaan Stichting (Amsterdam).

Muzeum Architektury współpracuje z Fundacją Miesa van der Roche (Barcelona), British Heritage oraz Narodowym Muzeum Sztuki Architektury i Wzornictwa (Oslo).

Muzeum Miejskie Wrocławia łączy stałe kontakty z Technische Universität Darmstadt.

Organizowany przez Centrum Kultury „Zamek” Międzynarodowy Festiwal Opowiadania oraz towarzyszący mu konkurs translatorski zbliżają pisarzy europejskich i sprzyjają doskonaleniu znajomości języków europejskich. „Zamek” współpracuje z Norweskim Instytutem Książki „Norla”.

Fundacja Bente Kahan organizuje koncerty, wystawy, festiwale i sympozja w Synagodze Pod Białym Bocianem z udziałem Norweskiego Mechanizmu Finansowego EEA Grants.

Partnerzy festiwalu Musica Electronica Nova to: Instytut Goethego, IRCAM, European School of Visual Art (EESI) oraz Institute Culture Francaise.

Festiwal Opery Współczesnej współpracuje z Národní Divadlo (Praga).

Avant Art Festival współpracuje z Stiftelsen Bergen, Internasjonale Teater Vestnorsk Jazzsenter oraz Verdensteatret Foundaton.

Jazztopad Festiwal współdziała w platformie Jazz-PlaysEurope. Partnerami tej sieci są: Jazzwerkruhr, JazzLab Series, Domaine Musique, Trytone, Music Centre (Bratysława).

Industrial Art Festival realizuje projekty z: Stanica Žilina-Záriečie, Moravian Industrial Festival, Prague Industrial Festival.

Przegląd Piosenki Aktorskiej ma stały konakt z Wallonie-Bruxelles International Théâtre de la Balsamine.

Partnerami Festiwalu Młodych Orkiestr „Young Classic Wratislavia” są Sächsischer Musikrat, Ungdoms Symfonikerne i Narodowa Orkiestra Armenii.

Opera Wrocławska organizuje wiele spektakli o wymiarze międzynarodowym, regularnie ściągając do Wrocławia zarówno artystów, jak i melomanów z całego globu.

Od kilkudziesięciu lat we Wrocławiu organizowany jest festiwal „Jazz nad Odrą”, który gościł najwyższej klasy artystów z całego świata. We Wrocławiu grali między innymi Pat Metheny, Paco de Lucia, Stan Getz, Don Cherry, Larry Coryell, McCoy Tyner, Al Di Meola, Buddy Rich. Jazz grany nad Odrą stał się muzyczną wizytówką miasta.

Festiwal teatralny „Dialog” jest przestrzenią prezentacji najnowszych sztuk i ich inscenizacji z wielu krajów.

Największy festiwal filmowy w Polsce to Era Nowe Horyzonty, który przybliży wrocławianom europejską i światową twórczość filmową, a za ich pośrednictwem

kulturę i życie mieszkańców Europy. Instytucją akredytującą ten festiwal jest The International Federation of Film Producers' Associations. Akredytacja jest gwarancją wysokiego poziomu organizacji festiwalu, właściwej prezentacji filmów oraz ich odpowiedniej promocji.

Prężnie działająca wrocławska instytucja filmowa Odra-Film współpracuje między innymi z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, wieloma konsulatami i ambasadami, Fundacją Kultury Irlandzkiej i Duńskim Instytutem Kultury. Odra-Film przedstawiła 10 propozycji imprez kulturalnych, tematycznie związanych z obchodami Europejskiej Stolicy Kultury, które zostałyby zorganizowane z udziałem partnerów zagranicznych.

We Wrocławiu odbywa się Brave Festival, spotkanie ludzi odważnych, którzy nie godzą się na wzorce upowszechniane przez kulturę masową. Brave Festival aktywnie działa przeciwko wypędzaniu ludzi z ich własnego obszaru kulturowego, i na rzecz ocalenia kultur, które – jeśli nie uda nam się tego procesu powstrzymać – mogą zginąć bezpowrotnie.

Wrocław jest fundatorem Nagrody Literackiej Europy Środkowej im. Angelusa Silesiusa, przeznaczonej dla prozaików z Europy Środkowej, którzy podejmują w swoich dziełach tematy najistotniejsze dla współczesności i pogłębiają wiedzę o świecie innych kultur. Wydawcy z 21 krajów europejskich (Albania, Austria, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Macedonia, Mołdawia, Niemcy, Polska, Rosja, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Ukraina i Węgry) każdego roku zgłaszają do konkursu jednego pisarza reprezentującego rodzimą literaturę.

Wrocławskie instytucje literackie współpracują ze swoimi zagranicznymi partnerami takimi jak Instytut

Goethego, Alliance Française, American Corner czy Biblioteka Narodowa w Seulu. Czasopisma literackie i społeczne, takie jak miesięcznik „Odra”, „Rita Baum”, „Format” i inne ukazujące się we Wrocławiu, poświęcają wiele miejsca najnowszym trendom literackim i filozoficznym Europy.

Przygotowując się do rywalizacji o Europejską Stolicę Kultury, władze miasta prowadzą systematyczne poszukiwania twórców i organizatorów kultury, swobodnie poruszających się w przestrzeni europejskiego życia kulturalnego, często zatrudniają również osoby spoza Polski. Wiele instytucji i festiwali posiada już instytucjonalną pamięć organizacyjną imprez międzynarodowych. Mamy świadomość, że niektóre festiwale do 2016 roku mogą wyczerpać swoją formułę, ale doświadczenie ostatnich lat pokazuje, że powstają w to miejsce nowe idee i pomysły. Konkursy, i finansowe wsparcie towarzyszące Europejskiej Stolicy Kultury mogą tę tendencję tylko wzmocnić.

Kontakty te zostaną wykorzystane przy budowaniu programu kulturalnego Wrocławia na rok 2016.

Agnieszka:

„Interesują mnie wszystkie formy uczestnictwa w kulturze. Niestety, nie wszystkie są równie dostępne. Może tytuł ESK mógłby zmienić ten stan rzeczy!”

To i wiele innych zdjęć ilustrujących Aplikację
zostało nadesłanych do biura Instytucji Kultury Wrocław 2016
przez wrocławian w ramach konkursu fotograficznego.

13. Na czym polega nowatorski charakter projektu?

Wrocław, miasto niepowtarzalne, ma do opowiedzenia Europie swoją nie mniej niepowtarzalną historię. O nowatorskim charakterze kandydatury naszego miasta stanowi wyjątkowa historia i teraźniejszość Wrocławia. Sądzymy, że nasze pomysły na wydarzenia kulturalne oraz pomysły na pokonywanie wykluczeń z kultury są nowatorskimi odpowiedziami na aktualne problemy społeczne. Za ich pomocą chcemy walczyć z różnymi formami wykluczenia oraz budować świadome, aktywne i twórcze społeczeństwo. Kwestia ta jest tym bardziej paląca, że z powodu szczególnych uwarunkowań historycznych mamy pod tym względem znacznie więcej zaległości niż inne demokracje europejskie.

Wrocław jest miastem sukcesu kulturalnego w Polsce. Zdajemy sobie jednak sprawę z cywilizacyjnej różnicy między Wrocławiem a innymi miastami Europy o podobnej wielkości, która – mimo naszych wysiłków – nadal się utrzymuje. Zabiegamy o tytuł

Europejskiej Stolicy Kultury, ponieważ to wyróżnienie oraz towarzyszące mu wyzwania mogą znacznie przyspieszyć realizację naszych strategicznych projektów oraz celów zorientowanych na uspołecznienie kultury i na pokonanie wykluczeń hamujących rozwój naszego miasta. Sądzymy także, że przyszły sukces Wrocławia może stanowić dla innych miast o podobnej przeszłości impuls do pokonywania podobnych przeszkód. Betonowe osiedla, pasywność obywateli i nierówności społeczne to problemy dotyczące wiele miast w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Dzięki tytułowi Europejskiej Stolicy Kultury wrocławski sukces może znaleźć naśladownictwo w przestrzeni urbanistycznej miast o zbliżonej historii.

Nowatorski charakter naszej propozycji ujawnia się także w zaprojektowanych programach kulturalnych. Wiele z nich powstało jako efekt długich rozmów, starannych przygotowań i stanowi autorskie rozwiązania tych problemów, które uznaliśmy za

kluczowe. Projekty te dotyczą kwestii codziennych i praktycznych, bliskich nie tylko Dolnoślązakom, ale także wszystkim Europejczykom. Problemy te podejmuje, identyfikując szereg czynników, takich jak agorafobia czy interpasywność, odpowiedzialnych za kryzys kondycji społecznej.

Podkreślenie więzi łączącej estetykę z etyką, choć sięga ku przeszłości, uważamy za nowatorskie przeobrażenie dawnych idei w celu stawienia czoła aktualnym problemom. Biorąc za drogowskaz potrzebę piękna i widoczne jego niedostatki w naszym otoczeniu, postanowiliśmy stworzyć program, który zachęci wrocławian i przyjezdnych do szukania piękna tam, gdzie zostało utracone, i do tworzenia go tam, gdzie dotąd go nie było. Idea *przestrzeni dla piękna* wprowadziła świeżość do dotychczasowego sposobu myślenia o celach kulturalnego rozwoju Wrocławia.

Wskazówki czerpaliśmy także z naszych własnych niedostatków. Dotkliwie odczuwalne deficyty na polu edukacji, w tym edukacji kulturalnej, a także niska jakość debaty publicznej o współczesnym życiu i kondycji ludzkiej uświadomiły nam bliski związek kultury z ogólnym stanem społeczeństwa i demokracji. O nowatorskim charakterze naszego programu stanowi więc także znaczenie, jakie przywiązujemy do roli kultury w ogólnym procesie socjalizacji i edukacji.

Za nowatorską ideę uważamy wypełnienie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury wydarzeniami tej miary, co Europejska Olimpiada Teatralna czy Światowe Dni Muzyki. Idee te dały asumpt to sformułowania podobnych, jeszcze nie zinstytucjonalizowanych

pomysłów, jak Europejska Stolica Literatury. Ten program będzie realizowany od 2011 roku.

Za nowatorski uważamy również program *Regionalnej Stolicy Kultury*; będzie to forma przeniesienia idei Europejskiej Stolicy Kultury na płaszczyznę regionalną w celu pobudzenia rozwoju regionu.

Tematem podejmowanym wprawdzie często w Europie Zachodniej, wciąż jednak odległym świadomości Polaków, pozostaje ekologia. Zagadnieniu temu poświęcamy ważki dział naszego programu obchodów. Przekonani o wadze relacji między człowiekiem a światem zwierząt oraz kwestii ich praw, w naszej propozycji programowej, chcemy podjąć to zagadnienie w śmiały sposób.

Wiele programów, możliwych do realizacji na szczeblu regionalnym, zostało opracowanych z myślą o ich wykorzystaniu na szerszą skalę. W szczególności dotyczy to *Dolnośląskiego Paszportu Kultury* oraz platformy *KulTuba*.

Wrocławski program Europejskiej Stolicy Kultury przewiduje nawiązanie bliskich związków kulturalnych z mniejszością Serbołużyczan, zamieszkujących terytorium Republiki Federalnej Niemiec graniczące z Dolnym Śląskiem. Celem tego przedsięwzięcia będzie otwarcie przestrzeni międzynarodowej dla kultury mniejszości etnicznej, która ma charakter niszowy i jest zagrożona zanikiem. Dbałość o takie kultury uważamy za formę troski o zachowanie europejskiej różnorodności, stanowiącej o sile kultury naszego kontynentu. Idea otwierania przestrzeni kulturalnej Europy dla zanikających mniejszości etnicznych mogłaby znaleźć kontynuację w projektach przyszłych europejskich stolic kultury.

Rozpoznając wagę poruszanych przez nas problemów, świadomie skupiamy nasz program na inwestycjach w przyszłość oraz na kształtowaniu kapitału ludzkiego. Chcemy bowiem w pełni wykorzystać szansę, jaką przyniosłby nam tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, szansę na stworzenie trwałych fundamentów dla dalszego rozwoju kultury w naszym regionie.

O wyjątkowym charakterze wrocławskiej aplikacji decyduje także kulminacyjny moment obchodów, którym byłby II Światowy Kongres Intelktualistów na rzecz Pokoju (por. odpowiedź na pytanie V.3). To szczególne wydarzenie byłoby połączone z ceremonią przekazania miastu nagrody imienia Meliny Mercouri.

Stwarzając mechanizmy wsparcia dla oddolnych inicjatyw twórców i obywateli obu europejskich stolic kultury w 2016 roku, dzięki spotkaniu hiszpańskiego temperamentu i polskiej fantazji, chcemy stworzyć autentyczną europejską *wartość dodaną*.

Mieczysław:
„Dlaczego we Wrocławiu nie ma parku szachistów, tak jak w innych miastach Europy?”

14. W przypadku przyznania miastu tytułu „Europejskiej Stolicy Kultury” – jakie będą średnio- i długoterminowe skutki obchodów z punktu widzenia społeczności, kultury i samego miasta?

Czy władze miejskie przewidują złożenie publicznych deklaracji dotyczących okresu następującego bezpośrednio po obchodach?

Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury będzie oznaczał trwałe przeobrażenie naszego miasta i obyczajowości jego mieszkańców. W wyniku 5-letniego cyklu przygotowawczego najważniejszą zmianą będzie zwiększenie uczestnictwa w kulturze wrocławian i Dolnoślązaków.

Mamy nadzieję, że zrealizowane przez nas programy przyczynią się do osłabienia wykluczeń społecznych i ekonomicznych, przeobrażając nasze miasto w miejsce przyjazne dla wszystkich. Pobudzony apetyt na kulturę wyzwoli stałą presję na wysokie finansowanie kultury, zaś zaangażowanie kulturalne władz miasta będzie zwiększać aktywność społeczną i kreatywność wrocławian.

Skutkiem naszych działań będzie rozwój i dopełnienie infrastruktury kulturalnej oraz turystycznej miasta. Powstanie bowiem między innymi Forum Muzyki oraz Muzeum Sztuki Współczesnej. Do 2016 roku zrealizujemy program rewitalizacji najważniejszych obszarów miasta, a uzupełnienie tych obszarów o instytucje kultury przyczyni się również do zmian mentalnych ich mieszkańców.

Wdrożone przez nas programy w obszarze edukacji kulturalnej przyniosą trwałe skutki we wzroście mobilności wrocławian, Polaków i Europejczyków. Podmioty działające w sferze kultury we Wrocławiu zyskają trwałe i szersze więzi z podmiotami w innych krajach Europy, dzięki czemu wrocławianie otrzymają bogatszą ofertę kulturalną w przyszłości, zaś artyści wrocławscy zyskają odbiorców nie tylko we własnym kraju, ale także w krajach Unii Europejskiej. Za sprawą organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu, miasto znacznie wyraźniej zaznaczy swoje miejsce na mapie Europy. Atrakcyjny i intensywny program kulturalny skłonią jej mieszkańców do częstszych odwiedzin Wrocławia w przyszłości.

Jednym z konkretnych programów, które będą realizowane także po roku 2016, w cykliczny sposób podtrzymując efekty wyzwolone w roku obchodów, należy organizacja konkursu na Regionalną Stolicę Kultury. Wrocław planuje kontynuować organizację tego konkur-

su w odstępach trzyletnich, poczynając od roku 2015. Ten program i podobne działania będą miały na celu wyrównanie poziomu życia i dostępności kultury mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska.

Inkulturator to program, który przez tworzenie trwałych mechanizmów prawnych i instytucjonalnych przyczyni się do wytworzenia niezbędnego dla osiągnięcia korzystnych długofalowych skutków kapitału ludzkiego i społecznego (por. odpowiedź na pytanie II.2). Wspierając młodych artystów i aktywizując mieszkańców miasta, instytucja ta nie tyle będzie kreować kulturę we Wrocławiu, co raczej stwarzać możliwości oraz dostarczać ludziom niezbędnych instrumentów, by tworzyli ją samodzielnie.

W celu utrwalenia bezpośrednich skutków obchodów Europejskiej Stolicy Kultury miasto Wrocław dokona przeobrażenia Instytucji Kultury Wrocław 2016 w trwały element struktury administracyjnej Urzędu Miejskiego Wrocławia pod nazwą Wrocław ∞ (Wrocław *Infinity*). Zadaniem tej instytucji będzie:

- 1) monitorowanie dynamiki przemian zainicjowanych przez obchody Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu;
- 2) wspieranie i rozwój funkcjonowania zainicjowanych programów w obszarze różnych sektorów kultury;
- 3) realizacja długoterminowych zadań wspierających rozwój kultury Wrocławia oraz promocja Wrocławia i Dolnego Śląska w Europie jako atrakcyjnego regionu turystycznego oraz aktywnego centrum kulturalnego;

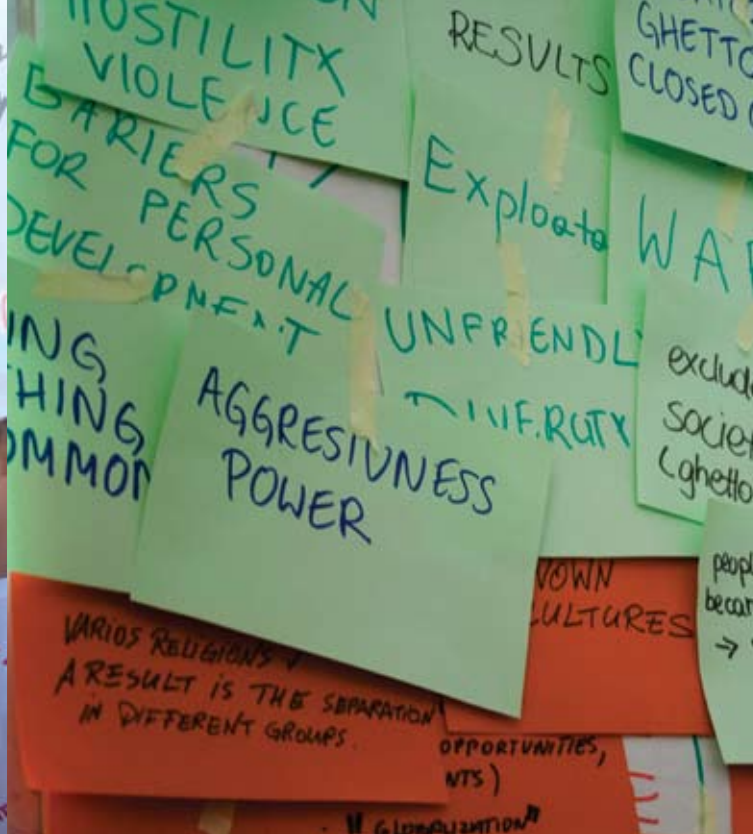
4) inicjowanie nowych programów służących realizacji celów ideowych sformułowanych w programie wrocławskiej aplikacji, takich jak walka z wykluczeniami oraz aktywizacja społeczna;

5) kontynuacja współpracy pomiędzy wrocławskimi, dolnośląskimi i europejskimi instytucjami kulturalnymi, nawiązanej na etapie naszych przygotowań.

Dodatkową zaletą tego rozwiązania będzie możliwość wykorzystania potencjału organizacyjnego, głównie ludzkiego, który zgromadzony zostanie w trakcie przygotowań do obchodów Europejskiej Stolicy Kultury i który przejdzie proces weryfikacji w trakcie ich trwania. Wrocław ∞ zostanie bowiem stworzona w oparciu o kapitał ludzki biura Wrocław 2016, a więc w oparciu o grupę ludzi zaangażowanych i posiadających rozległe doświadczenie. Dla osób tych będzie to zarazem możliwość kontynuacji pracy dla wrocławskiej i europejskiej kultury.

Rafał:
„Rozwój turystyki i kultury to szansa na poprawę sytuacji materialnej wrocławian.”

15. Jak przebiegało opracowanie projektu kandydatury?

Program Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 powstał w oparciu o refleksję nad głównymi wytycznymi projektu „Europejska Stolica Kultury” oraz nad miejscem Wrocławia w historii Polski i Europy.

W 2008 roku została przyjęta uchwała Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku przez miasto Wrocław. W ślad za tą uchwałą władze Wrocławia przeprowadziły szereg konsultacji ze specjalistami w dziedzinie kultury z wielu miast europejskich, które były Europejskimi Stolicami Kultury, w celu zapoznania się z ich doświadczeniami.

Również w 2008 roku prace rozpoczął interdyscyplinarny zespół ds. przygotowania kandydatury Wrocławia, złożony z urzędników Wydziału Kultury, Biura Współpracy z Zagranicą, Biura Promocji, Biura Rozwoju Wrocławia, Departamentu Architektury i Rozwoju oraz organizacji pozarządowych zajmujących się kulturą.

W konsekwencji tych działań przyjęto uchwałę o powołaniu Instytucji Kultury Wrocław 2016. Jej głów-

ne zadanie zdefiniowano jako przygotowanie aplikacji Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Prezydent Wrocławia powołał Komitet Sterujący, funkcjonujący pod przewodnictwem wiceprezydenta Wrocławia ds. Społecznych, składa się z dyrektora Instytucji Kultury Wrocław 2016 oraz dyrektorów jednostek Urzędu Miejskiego, zajmujących się sprawami kultury i promocji miasta.

Dla poszerzenia przestrzeni dyskusji powołana została Wrocławska Rada Kultury, obejmująca osoby kierujące najważniejszymi instytucjami kultury Wrocławia i Dolnego Śląska. Z członkami Wrocławskiej Rady Kultury przeprowadzono konsultacje w sprawie poszczególnych elementów programu Wrocławia jako kandydata do Europejskiej Stolicy Kultury. Dyskusje toczyły się w oparciu o materiał zawarty w broszurze opublikowanej przez Instytucję Kultury Wrocław 2016, zawierającej ogólny zarys idei programowych. W ślad za inauguracyjnym spotkaniem Rady, przeprowadzono sześć spotkań

WROCLAWSKI
TEATR LALEK
BAJKOBUS

Wroclaw miasto spotkań

z członkami Rady, podzielonej na grupy zajmujące się oddzielnymi sektorami kultury.

Pracownicy Urzędu Miejskiego Wrocławia odbyli również wiele wizyt studyjnych w szeregu Europejskich Stolic Kultury. Przedstawiciele Wrocławia brali także udział w uroczystości z okazji 25-lecia programu Europejska Stolica Kultury.

Działania te znalazły wsparcie wśród wrocławian. Wizualnym efektem ich zaangażowania jest szata graficzna zdobiąca niniejszą aplikację. Wiele unikalnych zdjęć zostało nadesłanych do Instytucji Kultury Wrocław 2016 przez mieszkańców naszego miasta. Ich głosy docierały do osób tworzących oficjalną treść aplikacji różnymi kanałami, poczynając od prywatnych konwersacji, opinii wyrażanych publicznie, aż po zgłaszanie konkretnych pomysłów i inicjatyw kulturalnych.

Niezwykle istotnym elementem strategii miasta służącej wciągnięciu w wir przygotowań jak największej rzeszy wrocławian były kampanie informacyjne i różnego rodzaju przedsięwzięcia służące powszechnej aktywizacji. Dokonywały się one poprzez Internet – tu przede wszystkim za sprawą dwóch portali powstałych na okoliczność konkursu: www.kreatywnywroclaw.pl oraz www.wro2016.pl – prasę, radio i telewizję. Jedną z tych kampanii była impreza plenerowa przeprowadzona przed największymi centrami handlowymi we Wrocławiu. Najodważniejsi wrocławianie mieli sposobność wykonać skok w kulturę na bungee; niekonwencjonalność tej oferty budziła zainteresowanie projektem. Dzięki licznym takim inicjatywom informacja o staraniach Wrocławia o Europejską Stolicę Kultury dotarła do wielu mieszkańców miasta i upowszechniła wiedzę o tym projekcie.

Z wielkim zainteresowaniem przysłuchujemy się opiniom organizacji społecznych dotyczących wrocławskiej kultury i jej stanu. W tworzeniu aplikacji Wrocławia czynnie uczestniczyli członkowie stowarzyszenia „Sprężyna”, które jest forum twórczego i niekonwencjonalnego myślenia o kulturze we Wrocławiu. Prowadzimy również dyskusję, w której bardzo aktywne jest Towarzystwo Upiększania Wrocławia, wrocławskie Forum Roweryzistów i wiele innych organizacji społecznych.

Z mieszkańcami naszego regionu kontaktowaliśmy się także bezpośrednio, docierając do nich za pomocą znanego wszystkim wrocławianom Bajkobusu, który wraz z nami penetrował najodleglejsze zakątki miasta i granice regionu, informując o naszych ambicjach, pytając o zdanie i gromadząc opinie. Akcji tej, która pozwoliła nam dotrzeć do tysięcy Dolnoślązaków, towarzyszyło przekonanie, że kontakt bezpośredni i osobisty dla kształtowania ludzkich więzi ma nieporównywalnie większe znaczenie niż cyfrowe bazy danych akumulujące elektroniczne wiadomości.

Ustawiona na wrocławskim rynku bramka zliczająca poparcie dla starań miasta o miano Europejskiej Stolicy Kultury odnotowała już kilkaset tysięcy głosów poparcia.

Niniejsza aplikacja Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016 jest rezultatem dyskusji i konsultacji przeprowadzonych przez Instytucję Kultury Wrocław 2016 z władzami Wrocławia, wyżej wymienionymi ciałami oraz dzięki codziennemu zaangażowaniu członków Wrocławskiego Akcjonariatu Kultury.

II

struktura harmonogramu obchodów

1. Jak zbudowany zostanie całoroczny program przewidywanych przez miasto obchodów, gdyby przypadł mu w udziale tytuł „Europejskiej Stolicy Kultury” (główne założenia, wątki tematyczne i dramaturgia obchodów)?
Jak długo trwałyby obchody?

Główne założenia

Wrocławska oferta na rok 2016 to całościowy program działań kulturalnych, artystycznych i społecznych, których celem będzie budowanie oraz otwieranie przestrzeni dla piękna w jego rozmaitych postaciach i wymiarach życia duchowego nowoczesnych Europejczyków. Będą one zorientowane na uobecnianie piękna w przestrzeni nowoczesnego i modernizującego się miasta – piękna historii, obyczajów, sztuki i natury. Zaprojektowane przez nas programy mają na celu przywracanie piękna w każdej z przestrzeni, w których człowiek porusza się każdego dnia swojego życia.

Pragniemy podkreślić, że nasze dążenie do budowy przestrzeni dla piękna nie ma na celu trywialnej estetyzacji życia publicznego naszego miasta, ani tym bardziej wypełnienie jego przestrzeni tym, co ładne i co zazwyczaj się podoba. Nasze starania obejmują

dążenie do ucieleśnienia w życiu duchowym i publicznym ideałów tego, co piękne. Wierzymy również, że czynnik ten pobudza w istocie każdego wolnego człowieka w jego oryginalnej, kreatywnej pracy w każdej dziedzinie ludzkiej aktywności.

Najważniejszym zadaniem tych przestrzeni będzie wspólne poszukiwanie nowych postaci piękna. Nadając idei piękna wiodącą rolę w zabiegach Wrocławia o status Europejskiej Stolicy Kultury 2016, nie chcemy narzucać żadnej definicji „piękna”. Pragniemy raczej otworzyć przestrzeń dla oraz do uobecniania jego rozmaitych postaci w życiu współczesnego miasta i jego mieszkańców.

Chcemy, aby w przestrzeni, jaką może się stać Europejska Stolica Kultury we Wrocławiu w 2016 roku, artyści, myśliciele, uczeni, historycy i widzowie prowadzili dialog za pośrednictwem dzieł sztuki i działalności artystycznej o możliwych rozumieniach istoty piękna i jego znaczeniu dla codziennego życia ludzi.

Struktura programu

Plan wrocławskich obchodów Europejskiej Stolicy Kultury, wyrażony w myśli wiodącej *Metamorfozy kultur* i w hasle *Przestrzeni dla piękna*, zostanie ustrukturyzowany na kilku poziomach. Są to:

- **wątki tematyczne**
- **programy wiodące**
- **projekty**
- **wydarzenia**

Idee zawarte w wątkach tematycznych i programach wiodących będą inspiracją, płaszczyzną porozumienia, a także kryterium selekcji zgłaszanych inicjatyw. Wątki tematyczne i programy wiodące będą podstawą do działań takich jak: 1) wydarzenia artystyczne, przygotowywane przez wrocławskie, dolnośląskie i zagraniczne podmioty kultury; 2) koncerty i wydarzenia plenerowe; 3) seminaria, warsztaty i konferencje poświęcone wątkom tematycznym aplikacji. Poniżej zostały omówione nasze propozycje wątków tematycznych i programów wiodących.

Wątki tematyczne

Wątki tematyczne wrocławskiej propozycji mają charakter reakcji na rozmaite problemy społeczne, które stawały się przedmiotem refleksji artystycznej i znajdowały krytyczne odbicie w dziełach sztuki i kultury. Każdy z tych wątków ma na celu otwarcie przestrzeni dla dyskursu artystycznego, służącego podejmowaniu problemów ludzkiego życia, jakie pojawiają się w sześciu jego przestrzeniach – w przestrzeni naturalnej, społecznej, publicznej, prywatnej i intymnej, a także w cyberprzestrzeni. Wrocławska oferta obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku zostanie zbudowana wokół pięciu wątków tematycznych. Są to:

- **Otwieranie przestrzeni**
- **Piękno w polu widzenia**
- **Intymność piękna**
- **Piękno w cyberprzestrzeni**
- **Siły natury – potęga kultury**

Wymienionym wątkom tematycznym towarzyszą projekty mające na celu rewitalizację licznych wrocławskich obiektów służących kulturze oraz plany budowy nowych obiektów.

Odzyskiwanie piękna

Nowe przestrzenie dla piękna

Realizacja tych programów ma na celu stworzenie przestrzeni służących ożywieniu życia kulturalnego naszego miasta. Mamy nadzieję, że przestrzenie te będą służyć organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu. Programy rewitalizacyjne i infrastrukturalne zostały omówione w odpowiedzi na pytanie IV.3.

Programy wiodące

Wyróżnione wątki tematyczne są nazwami interdyscyplinarnych i ponadsektorowych programów artystycznych, za pomocą których chcemy przystąpić do budowy przestrzeni dla piękna we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Do każdego spośród pięciu wątków tematycznych opracowaliśmy cztery programy.

Wątek tematyczny pod nazwą *Otwieranie przestrzeni* zostanie zrealizowany za pomocą czterech programów wiodących:

Obligacja Kulturalna

Inkulturator

Europejski Paszport Kultury

Kościół: piękno i kicz

Realizacji tematu *Piękno w polu widzenia* służyć będą następujące programy wiodące:

Beton i zieleń

Postacie miasta

Sztuka w przestrzeni

Obecność formy

Wątek tematyczny *Intymność piękna* będzie przedmiotem działań artystycznych w ramach programów wiodących noszących nazwy:

Dom dla sztuki – sztuka dla domu

Cielesność: artefakt-ekonomia-polityka

Kultura rodzicielstwa

Kultura stołu i wina

Poniżej wymienione cztery programy wiodące będą stanowiły podstawę do realizacji wątku tematycznego *Piękno w cyberprzestrzeni*:

Wrocławski Pawilon Muzealny

KulTuba

LiveArtNet

CyberArchiwum Sztuki

Ekologiczny wątek tematyczny *Sily natury – potęga kultury* będzie przedmiotem działań artystycznych, edukacyjnych i urbanistycznych, prowadzonych w ramach kolejnych czterech programów:

Miasto parków i ogrodów

Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt

Rzeka kultury

Recykulacje energii

Projekty i wydarzenia

Idee zawarte w powyższych wątkach tematycznych i programach wiodących będą stanowiły inspirację do samodzielnych poszukiwań artystycznych przez podmioty kultury zaangażowane w kształtowanie, budowę i realizację obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Będą one stanowiły także płaszczyznę poszukiwania porozumienia między wrocławskimi i dolnośląskimi instytucjami kultury oraz partnerami zagranicznymi, zwłaszcza hiszpańskimi, w przygotowywaniu oferty kulturalnej na rok 2016. Idee te będą także stanowiły kryterium selekcji inicjatyw zgłoszonych przez Wrocławski Akcjonariat Kultury oraz Dziecięcy Akcjonariat Kultury.

Marian Leszek:

„Niestety, moja diagnoza współczesnej kultury jest pesymistyczna, bowiem w naszym mieście coraz bardziej brakuje twórczej atmosfery. Zamiast tego mamy komercjalizację, która doprowadziła do tego, że bruku sięgnęła współczesna kultura. Przede wszystkim daje się odczuć brak kultury osobistej, a to ona uczy życzliwości.”

Dramaturgia obchodów i długość trwania obchodów

Hors d'œuvre. Budowę atmosfery towarzyszącej wrocławskim obchodom Europejskiej Stolicy Kultury chcielibyśmy rozpocząć w 2015 roku. W tym roku odbędą się obchody Regionalnej Stolicy Kultury na Dolnym Śląsku.

W okresie od 10 października do 20 grudnia 2015 roku w każdy weekend odbywałyby się we Wrocławiu retrospektywy poświęcone poprzednim Europejskim Stolicom Kultury. Stworzymy im sposobność zaprezentowania ich historii i najciekawszych programów kulturalnych. Zaprosimy je do podzielenia się z wrocławianami ich doświadczeniami i wspomnieniami z okresu obchodów.

Początek. Obchody chcielibyśmy rozpocząć w noc sylwestrową roku 2015. Każdego roku 31 grudnia przestrzeń miejska Wrocławia ożywa bowiem koncertami gwiazd muzyki popularnej, atmosferą wspólnej zabawy, oczekiwania na zbliżający się Nowy Rok i tysiącami fajerwerków. Do noworocznej inauguracji obchodów Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku zaprosilibyśmy gości z obu Europejskich Stolic Kultury, czeskiej i belgijskiej, by w oficjalny sposób podziękować im za ich kulturalną aktywność w roku 2015.

Dramaturgia. Na Dolnym Śląsku natura dyktuje warunki organizacji wydarzeń kulturalnych, czy to przez srogię zimy, czy deszczowe i chłodne wiosny, które sprowadzają ze sobą niebezpieczne powodzie. Dlatego natężenie plenerowych imprez kulturalnych

w okresie zimowym, wczesną wiosną oraz jesienią byłoby mniejsze. W okresie tym zapełnią one wnętrza naszych instytucji kultury. Intensyfikacja programu nastąpiłaby w okresie pełni wiosny i lata.

Wzmógłby się ruch turystyczny w tej części roku spotkałby się z bogatą ofertą kulturalną obejmującą wiele imprez i festiwali wypełniających otwarte przestrzenie miasta i regionu.

W czasie, gdy we Francji odbywałyby się Piłkarskie Mistrzostwa Europy, na wrocławskich boiskach równolegle odbyłaby się kolejna edycja Piłkarskich Mistrzostw Świata Bezdomnych, która byłaby elementem kulturalnego programu walki z wykluczeniem.

Punkty węzłowe wrocławskiego święta kultury to:

- II Światowy Kongres Intelktualistów – moment wręczenia nagrody imienia Meliny Mercouri (por. odpowiedź na pytanie V.3);

- Wystawa dzieł Pabla Picassa;

- Przekazanie figurki wrocławskiego Delegata hiszpańskiej Europejskiej Stolicy Kultury;

- Olimpiada Teatralna (Wrocław uzyskał akredytację Komitetu Olimpiady Teatralnej do zorganizowania w 2016 Olimpiady Teatralnej, która trwać będzie 5 miesięcy we Wrocławiu, Legnicy, Świdnicy oraz Wałbrzychu i stanowić będzie prezentację wszystkich nurtów teatru współczesnego);

- Olimpiada Literacka, której organizatorem będzie Wrocławskie Biuro Literackie;

- Otwarcie wrocławskiego Muzeum Sztuki Współczesnej;

- Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotekarzy, zaplanowany na 2016 przez The Interna-

tional Federation of Library Associations and Institutions, organizację zrzeszającą 1700 członków w ponad 150 krajach.

Wiele wiodących elementów zaproponowanego przez Wrocław programu kulturalnego ma charakter ciągły. Dotyczy to zarówno programów związanych z rozwojem infrastruktury kulturalnej miasta, jak i programów edukacyjnych oraz aktywizujących społeczność i kręgi osób wykluczonych. W ramy programu *Przestrzeni dla piękna* zostaną również ujęte dotychczasowe wrocławskie festiwale i wydarzenia artystyczne, które pozwolą mieszkańcom i gościom Wrocławia uczestniczyć w przeżyciach artystycznych i różnorodności kultur. Pozwolą im odkryć czasoprzestrzenie dla piękna, znaleźć radość w obcowaniu ze sztuką w przestrzeni intymnej i cyberprzestrzeni, otworzyć się na przestrzeń natury.

Zakończenie. Noc sylwestrowa 2016/2017 byłaby znakomitą okazją do zamknięcia obchodów. Zaprosilibyśmy reprezentantów duńskiej i cypryjskiej Stolicy Kultury w 2017 roku, by uroczyście przekazać im tytuł.

2. Które z wydarzeń roku będą miały szczególne znaczenie?

Otwieranie przestrzeni

Kategorią leżącą u podłoża wątku *Otwieranie przestrzeni* jest demokratyzacja piękna. Wierzmy, że powszechna dostępność dóbr kultury i poszerzenie społecznego dostępu do sztuki pobudzi podmiotowość sprawczą jednostek. Dokonując demokratyzacji piękna, chcemy przywrócić piękno samej demokracji.

Wątek tematyczny *Otwieranie przestrzeni* obejmuje kilka programów o charakterze edukacyjnym, które Wrocław pragnie zrealizować także w celu poszerzenia dostępu do kultury ludzi wykluczonych. Ich zadaniem będzie otwieranie przestrzeni publicznych, w których ludzie dotychczas wykluczeni z kultury będą mogli się spotykać z dziełami sztuki wysokiej, edukacja kulturalna za pośrednictwem upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturalnym narodów europejskich i ich sztuce, a także kształtowanie świadomości estetycznej wrocław-

wian, Polaków i Europejczyków. Chcemy podkreślić, że od lat największe wrocławskie festiwale, jak *Wratislavia Cantans*, *Era Nowe Horyzonty* organizują niebiletowane koncerty i projekcje w przestrzeni publicznej.

Cel ten chcemy osiągnąć za pomocą regulacji prawnych i instytucjonalnych, sprzyjających uruchomieniu dwukierunkowego ruchu kulturowego w skali lokalnej i międzynarodowej. Programy te zmierzają do budowania trwałego systemu zachęt przyciągających ludzi do instytucji kultury, a także uzupełniającego systemu bodźców wspomagających instytucje kultury w rozbudowie i upowszechnianiu ich ofert repertuarowych.

Idea tematyczna *Otwieranie przestrzeni* zostanie zrealizowana za pomocą następujących programów wiodących: *Obligacja Kulturalna*, *Inkulturator*, *Europejski Paszport Kultury* (*Dolnośląski Paszport Kultury*), *Kościół: piękno i kicz*.

Obligacja Kulturalna

Przeprowadzone we Wrocławiu badania socjologiczne wskazują na istnienie czterech głównych grup społecznych, które mają utrudniony dostęp do kultury.

Jedną z nich są ludzie młodzi. W ich przypadku mamy do czynienia ze zjawiskiem podwójnego wykluczenia z kultury. Na przeszkodzie w uczestnictwie w kulturze ludzi młodych stoi często ich sytuacja ekonomiczna, ale także zjawisko samowykluczenia z kultury: młodzi ludzie bowiem redukują często swoje zainteresowanie kulturą do rozrywki, co nie sprzyja poznawaniu dzieł kultury wysokiej i kształtowaniu wyrafinowanych gustów estetycznych.

Ludzie w zaawansowanym wieku stanowią dużą grupą dotkniętą zjawiskiem wykluczenia z kultury. Podobnie jak w przypadku ludzi młodych, można wśród nich zaobserwować nie tylko zjawisko wykluczenia, ale również samowykluczenia z aktywnego życia kulturalnego. Ważką przyczyną zmniejszającą udział w kulturze ludzi starszych jest ich sytuacja materialna, są oni bowiem relatywnie gorzej sytuowani od reszty społeczeństwa. Często jednak polscy seniorzy sami uznają własny zaawansowany wiek za barierę stojącą na przeszkodzie w pełnoprawnym uczestnictwie w wydarzeniach kulturalnych. Oba te czynniki wiodą do znacznego obniżenia jakości ich życia.

Grupą o znacznym poziomie wykluczenia z kultury są rodziny wielodzietne. Podstawową barierą uniemożliwiającą częste, aktywne i wspólne uczestnictwo całych rodzin w wydarzeniach kulturalnych są wiążące się z tym znaczne wydatki.

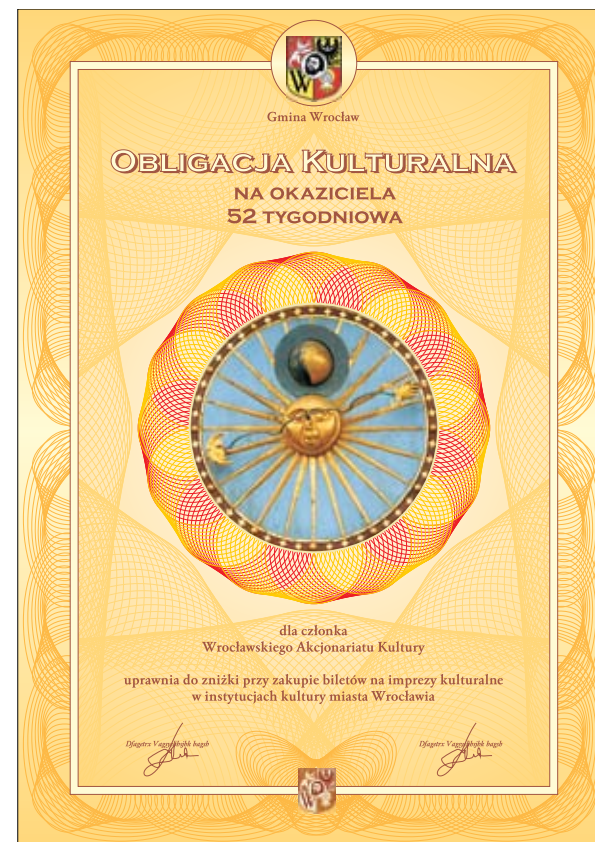
Nieprzekraczalną przeszkodą w uczestnictwie w kulturze jest często w Polsce również niepełnosprawność fizyczna i umysłowa. Przyczynia się do niej nie zawsze

przychylna postawa ludzi sprawnych wobec niepełnosprawności; jej źródłem jest także – w niektórych przypadkach – nieadekwatne przystosowanie instytucji kultury do korzystania z nich ludzi o niesprawności ruchowej.

Wrocław podejmie działania zmierzające do usunięcia barier ekonomicznych, fizycznych, jak i mentalnych, utrudniających uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych ludziom wykluczonym oraz dotkniętym różnymi formami niepełnosprawności. Służyć temu będzie program *Obligacja Kulturalna*, analogiczny do programu obligacji miejskich, emitowanych przez Wrocław w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego. Celem *Obligacji Kulturalnej* jest ożywienie nie mniej istotnego dla życia ludzi rozwoju kulturalnego. *Obligacja Kulturalna* będzie wyrazem zobowiązania miasta Wrocławia do pracy na rzecz jakości życia nieuprzywilejowanych grup społecznych.

Obligacja Kulturalna będzie miała materialną postać dokumentu na okaziciela, stylizowanego na obligację miejską, połączonego z kartą wielkości karty kredytowej. Okazanie tego dokumentu będzie umożliwiało zakup ze znaczną zniżką biletów wstępu do miejskich instytucji kultury.

W przypadku ludzi młodych podstawą do otrzymania *Obligacji Kulturalnej* będzie ich gotowość do pracy wolontariackiej na rzecz miejskich instytucji kultury, hospicjów i organizacji pozarządowych. Rodziny posiadające trójkę lub więcej dzieci oraz osoby niepełnosprawne otrzymają *Obligację Kulturalną* na podstawie danych znajdujących się w posiadaniu Urzędu Miejskiego Wrocławia. W zależności od poziomu dochodów, osoby w wieku zaawansowanym otrzymają *Obligację Kulturalną* w roku przekroczenia 65 roku życia.

Inkulturator

Otwieraniu przestrzeni dla rozwoju twórczości kulturalnej we Wrocławiu służyć będzie program *Inkulturator*, instytucja finansowana ze środków miejskich i zarządzana przez radę programową, złożoną z doświadczonych artystów i menedżerów kultury. Będzie to forma mecenatu, adresowana do artystów – zawodowych i amatorskich – na początku drogi artystycznej, którzy napotykają na niej bariery. Będzie to instytucja stojąca po stronie twórcy początkującego, lecz posiadającego dorobek świadczący o jego talencie i determinacji artystycznej.

Inkulturator będzie instytucją zainteresowaną przede wszystkim społecznym wymiarem sztuki, przychylnie usposobioną wobec kultury alternatywnej i popularnej. Na podstawie oceny dorobku przedstawionego przez aplikujących artystów, rada programowa *Inkulturatora* będzie przyznawała wnioskodawcom stypendia lub subsydia, umożliwiające im realizację ich dobrze zdefiniowanych zamierzeń artystycznych.

Siedziba *Inkulturatora* stanie się centrum interdyscyplinarnych poszukiwań twórczych. Do dyspozycji *Inkulturatora* oddane zostaną budynki wyposażone w profesjonalne studia nagrań, przestrzenie wystawiennicze i pracownie artystyczne. W ten sposób początkujący wrocławscy artyści, ale także spontaniczne zrywy nastoletnich twórców, będą mogli znaleźć wsparcie w zakresie udostępnienia środków artystycznego wyrazu i przestrzeni ekspozycji.

Europejski Paszport Kultury

Pod hasłem *Otwierania przestrzeni* Wrocław pragnie zrealizować program *Europejskiego Paszportu Kultury*. Program ten ma służyć realizacji głównych celów Unii Europejskiej w obszarze kultury. Cele te polegają na 1) „propagowaniu różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego; 2) propagowaniu kultury w celu pobudzania kreatywności w ramach strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia; 3) propagowaniu kultury jako istotnego elementu w stosunkach międzynarodowych Unii”³.

Idea tego programu polega na stworzeniu mechanizmu motywacyjnego dla uczniów szkół podstawowych i średnich, który skłoni ich do indywidualnego lub grupowego zwiedzania muzeów w całej Europie. Program przewiduje zaopatrzenie każdego ucznia w książeczkę o formacie paszportu, zindywidualizowanego za pomocą zdjęcia i podpisu ucznia. Okazanie *Europejskiego Paszportu Kultury* przy wejściu do muzeum będzie upoważnieniem do zakupu biletu wstępu ze znaczną zniżką. Rubryki paszportu będą przeznaczone na wpisywanie przez ucznia nazw i adresów muzeów w kraju zamieszkania i w krajach europejskich, które uczeń odwiedzi i zyska poświadczenie ich odwiedzenia. Zgromadzenie przez ucznia określonej liczby poświadczeń oraz wykonanie przezeń samodzielnej pracy z obszaru historii sztuki europejskiej będzie podstawą do przyznania mu dodatkowych punktów rekrutacyjnych przy ubieganiu się o przyjęcie do szkoły wyższego poziomu. Odpowiednia liczba zgromadzonych poświadczeń może stanowić także podstawę do zaliczenia przedmiotów z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej.

Temu programowi edukacji kulturalnej młodzieży będą towarzyszyć starania na rzecz intensyfikacji turystyki kulturalnej wśród młodzieży przy wykorzystaniu dotacji z ministerstwa edukacji i funduszy unijnych; idea ta wpisuje się w politykę Unii Europejskiej w zakresie wspierania turystyki.

Dolnośląski Paszport Kultury to program pilotażowy *Europejskiego Paszportu Kultury* w skali regionalnej. Jego celem jest zbudowanie mechanizmu zachęcającego młode pokolenia do poznawania dziedzictwa kulturalnego Dolnego Śląska. *Dolnośląski Paszport Kultury* będzie wspomagał edukację uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w dziedzinie sztuk plastycznych. Program ten będzie zachętą do organizowania wyjazdów indywidualnych i zbiorowych młodzieży wrocławskiej do muzeów i centrów kultury na Dolnym Śląsku oraz młodzieży szkolnej Dolnego Śląska do muzeów wrocławskich.

Wdrożenie programu *Europejski Paszport Kultury* w skali Unii Europejskiej sprzyjałoby intensyfikacji integracji młodych pokoleń narodów europejskich za pośrednictwem poznawania kultury, sztuki i obyczajowości narodów Europy oraz wzmocniłoby procesy mające na celu budowanie ponadnarodowej tożsamości europejskiej. Przyczyniłoby się także do zwiększenia wrażliwości estetycznej młodzieży oraz upowszechnienia wiedzy z zakresu historii sztuki lokalnej i europejskiej.

³ Komunikat dotyczący europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata z dnia 10 maja 2007 roku, przyjęty przez Komisję Wspólnot Europejskich.

Kościół: piękno i kicz

Kultura europejska została ukształtowana przez filozofię grecką, kulturę prawną Rzymian oraz trzy religie: chrześcijaństwo, judaizm i islam. Inspiracje religijne odegrały znaczną rolę w powstaniu niezrównanych dzieł architektury, malarstwa, rzeźby, poezji i muzyki, które na trwałe weszły do dziedzictwa europejskiego; stanowią one przedmiot podziwu i inspiracji artystycznej bez względu na religijne zaangażowanie współczesnych twórców i odbiorców sztuki. Tę aspektu sztuki, szczególnie w Polsce, nie można zignorować.

Kościół rzymskokatolicki odgrywa olbrzymią rolę w życiu politycznym, moralnym i duchowym społeczeństwa polskiego. Choć obecnie obserwujemy osłabienie kulturotwórczej roli religii w naszym kraju, to nadal tworzy on i upowszechnia wzorce estetyczne dla dużej części mieszkańców naszego regionu i miasta. Często jednak obecne oddziaływanie estetyki kościelnej jest oceniane krytycznie, a nawet zdecydowanie negatywnie. Przedmiotem ocen zdecydowanie negatywnych jest zwłaszcza poziom estetyczny powstających budowli sakralnych, wystrój ich wnętrz oraz wartość literacka śpiewanych pieśni. Chcemy dokonać krytycznej refleksji nad ikonosferą współczesnej sztuki kościelnej, zastanowić się, jakie wartości symboliczne są przenoszone przez obecne dzieła religijne.

W roku 2016 chcemy uruchomić program, którego celem będzie otwarcie przestrzeni kościelnych na nowoczesne poszukiwania artystyczne motywowane potrzebami religijnymi. Chcemy przeprowadzić odważny program rezydentów-artystów przy parafiach kościelnych i w ten sposób zderzyć dwa, zapewne bardzo odmienne światy.

Tym sposobem chcemy także zmniejszyć dystans między obecnie obowiązującą estetyką kościelną a sztuką współczesną i wpłynąć na ograniczenie powszechnego zjawiska kiczu religijnego.

Program ten będzie realizowany we współpracy także z innymi kościołami chrześcijańskimi oraz gminą żydowską i muzułmańską. W 2016 roku planujemy także kontynuację corocznych festiwali kultury żydowskiej i muzułmańskiej.

Kasia i Ala:
„Dla zwykłych ludzi dostęp do kultury
jest we Wrocławiu utrudniony.”

A misty, golden-hour scene of a river. The water is calm, reflecting the warm light. In the foreground, a boat with 'WROCLAW' written on its side is docked. The background is filled with silhouettes of trees and a hazy sky, creating a serene and atmospheric setting.

Ράντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. σημεῖον δ' ἢ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις: καὶ γὰρ χωρὶς τῆς χρείας ἀγαπῶνται δι' αὐτάς, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ἢ διὰ τῶν ὀμμάτων.

Aristotelis Metaphysica, 980a

Piękno w polu widzenia

Wątek tematyczny *Piękno w polu widzenia* obejmuje programy mające na celu uobecnianie piękna w przestrzeni miejskiej. Ich celem będzie odkrywanie, ujawnianie i przywracanie piękna w urbanistycznej przestrzeni Wrocławia. *Piękno w polu widzenia* obejmuje następujące programy wiodące: *Beton i zieleni*, *Postacie miasta*, *Sztuka w przestrzeni*, *Obecność formy*.

Beton i zieleń

Znaczne obszary Wrocławia są zabudowane blokami mieszkalnymi wzniesionymi techniką wielkiej płyty. Jak w wielu krajach Europy Środkowej, stanowiły one ważki element polityki modernizacyjnej państw realnego socjalizmu. Budownictwo to służyło skupieniu mas siły roboczej w miastach i zatrudnieniu jej do powojennej odbudowy oraz realizacji procesów modernizacyjnych w zapóźnionych cywilizacyjnie państwach. Budownictwo to umożliwiło zarazem awans cywilizacyjny licznym rzeszom obywateli tych państw. Jak w innych miastach naszego regionu, wielkopłytowe wrocławskie osiedla mieszkalne są stereotypowe, niefunkcjonalne i mało estetyczne. Niezamożność społeczeństw postkomunistycznych uniemożliwia ich zastąpienie budownictwem bardziej funkcjonalnym i estetycznym zarazem. Miasta Europy Środkowej muszą się pogodzić z obecnością wielkiej płyty jeszcze przez długie dziesięciolecia.

Rozwój nowoczesnego budownictwa mieszkaniowego w Polsce, niedawno pohamowany skutek globalnego kryzysu ekonomicznego, doprowadził do powstania licznych nowych osiedli. Ich architektoniczna jakość również jest przedmiotem krytyki: nowe obiekty mieszkalne, publiczne i infrastrukturalne budzą zastrzeżenia natury estetycznej, funkcjonalnej i urbanistycznej. Szkody estetyczne wyrządzone dążnością do posiadania własnego domu lub mieszkania możliwie najtańszym kosztem – bez względu na walory estetyczne oraz ich harmonię z naturalnym otoczeniem – są często ogromne i w perspektywie najbliższych dziesięcioleci nieodwracalne.

Program *Beton i zieleń* ma na celu zmianę estetyki budownictwa wielkopłytowego oraz bezpośredniego otoczenia budynków mieszkalnych. Przy współudziale mieszkańców zamienimy je w tereny zielone. Projekt przewiduje nasadzenia drzew i krzewów, które stanowią będą odpowiednio skomponowane i przyjazne miejsca spotkań i zabaw.

Elementem tego programu będzie również nadanie anonimowym i zdehumanizowanym przestrzeniom cech indywidualności. Jeden z wzorców indywidualizacji bloków na osiedlach wielkopłytowych polegać będzie na umieszczaniu na ich ścianach realistycznych obrazów odmiennych gatunków drzew, które zostaną zaopatrzone w podpisy w języku łacińskim oraz w oficjalnych językach narodów Unii Europejskiej.

Osiedla, które przystąpią do tego programu, otrzymają ze strony Instytucji Kultury Wrocław 2016 wsparcie w postaci pomocy finansowej, artystycznej i technicznej.

257.

Hier ruht
die edle Seele von
Friederick Cohn
geb. am 10. März 1820
gest. am 10. März 1861.

Postacie miasta

Działania wojenne pozbawiły Wrocław licznych rzeźb i pomników, które w przeszłości wypełniały przestrzeń miasta. Okres realnego socjalizmu przyniósł dalsze zniszczenia i zaniedbania. Po dawnych wrocławskich pomnikach pozostały jedynie ślady w dokumentach i na wyblakłych fotografiach. Po 1989 roku presja szybkiego nadrobienia straconego czasu nie sprzyjała rozwojowi małej architektury, detalu architektonicznego, ani dbałości o obecność rzeźby w przestrzeni publicznej naszego miasta.

Podejmowane obecnie przez władze Wrocławia uzupełnianie przestrzeni urbanistycznej w artystyczne obiekty wyzwała oddolne inicjatywy. Kontrowersyjny estetycznie pomnik króla polskiego Bolesława Chrobrego oraz jego archaiczna formuła wywołała wielką dyskusję publiczną; stała się także jednym z powodów powstania Towarzystwa Upiększania Miasta. W efekcie zmodyfikowano procedury formalne umieszczania pomników w mieście.

W ramach programu *Artists in Residence* Instytucja Kultury Wrocław 2016 zwróci się do artystów wrocławskich, krajowych i zagranicznych, aby zechcieli dla naszego miasta zaprojektować rzeźby, które staną się elementem przestrzeni miejskiej oraz stanowić będą trwały wkład obecnych mieszkańców Wrocławia do wyglądu miasta.

Sztuka w przestrzeni

Wskutek powojennych zniszczeń w centralnych punktach miasta powstało wiele ślepych ścian, które są obecnie miejscem ekspozycji dla komercyjnych reklam. Program pod nazwą *Sztuka w przestrzeni* obejmie działania mające na celu zastąpienie tych reklam i wykorzystanie tych powierzchni do promocji sztuki.

Jedną część tego programu ma na celu popularyzację malarstwa współczesnych wrocławskich mistrzów pędzla za pomocą umieszczania wielkoformatowych reprodukcji wyselekcjonowanych dzieł w codziennym polu widzenia mieszkańców. Urząd Miejski Wrocławia wskazał około 120 takich ścian, które będą służyły eksponowaniu prac malarzy wrocławskich. Kilka rocznie będzie przeznaczonych na prace dyplomowe absolwentów wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych.

Znaczna liczba ścian o podobnym charakterze znajduje się poza centrum miasta. Z racji ich mało atrakcyjnego położenia nie są one obiektem zainteresowania reklamodawców, prezentując swoją brzydotę w całej okazałości. Są one za to często obiektem zainteresowania domorosłych artystów i wandalów. Pragniemy oddać te płaszczyzny ściennie artystom nowatorskiej sztuki ulicznej z kraju i zagranicy. Chcemy uzyskać efekt zmiany estetyki zaniedbanych przedmieść i podwórek Wrocławia, a zarazem, angażując lokalne społeczności w proces tworzenia tych dzieł sztuki ulicznej – murali – w ich bezpośrednim otoczeniu, kształtować w nich zainteresowanie dla sztuki oraz budzić w nich potrzebę dbałości o swoje miejsce zamieszkania.

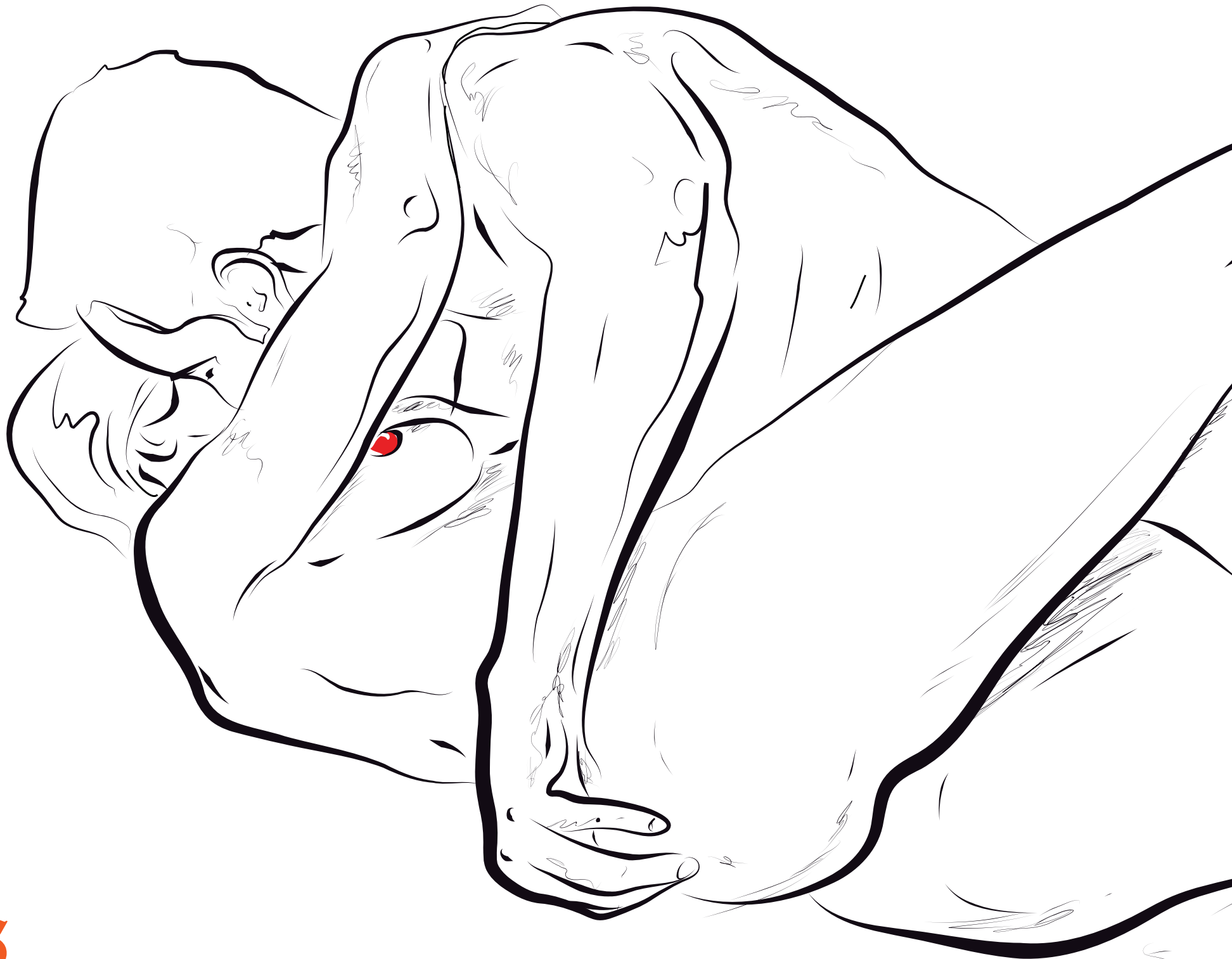

Obecność formy

Wzornictwo przemysłowe odgrywa istotną rolę w kształtowaniu kultury materialnej społeczeństwa, jest też wiodącą formą innowacyjności. Wzornictwo przemysłowe, oparte na nowych technologiach, rozwiązaniach ergonomicznych i nowoczesnych, ekologicznych materiałach owocuje innowacyjnością produktów. Program *Obecność formy* będzie miał na celu promocję nowoczesnego i innowacyjnego wzornictwa przemysłowego. Za jego pomocą pragniemy zbudować silną potrzebę obecności – w życiu prywatnym i publicznym – przedmiotów łączących funkcjonalność z estetyką. Program ten będzie służył kształtowaniu codziennego popytu na piękno.

We współpracy z funkcjonującą we Wrocławiu od 20 lat galerią artystyczną Design, będziemy promować nowoczesne wzornictwo, aby przyczynić się do pobudzenia innowacyjności polskiego i europejskiego przemysłu oraz kreować bodźce do rozwoju gospodarki miasta. Pragniemy zaprosić projektantów do zaproponowania nowatorskich, artystycznych form dla publicznych urządzeń i obiektów codziennego użytku. Zadaniem tych projektów będzie upowszechnianie nie tylko świadomości estetycznej w tej sferze życia publicznego, ale także pobudzanie społecznej dbałości o bezpośrednie otoczenie. Promując przedmioty użytkowe o wysokiej jakości estetycznej, chcemy jednocześnie prowadzić dyskusję o funkcji i formie przedmiotów w naszym otoczeniu i w ten sposób stwarzać bodźce do rozwoju gospodarki miasta – między innymi przy urządzaniu przestrzeni publicznej Wrocławia.

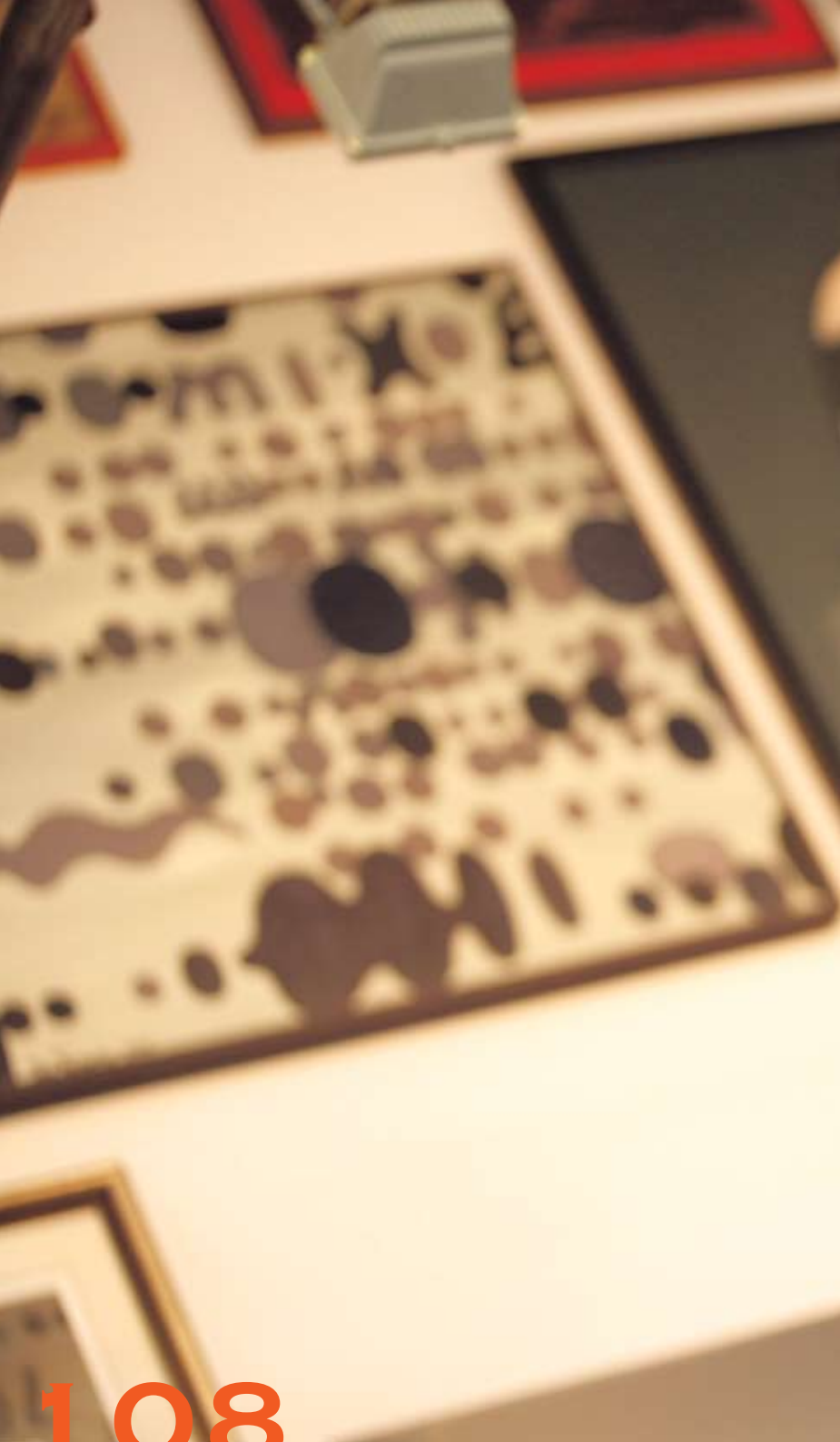

Intymność piękna

Wątek tematyczny *Intymność piękna* ma na celu realizację programów, dzięki którym człowiek współtworzący współczesne społeczeństwo będzie mógł czerpać radość z bliskiej obecności sztuki nie tylko w przestrzeniach publicznych, ale także w przestrzeni jemu najbliższej, a mianowicie w przestrzeni prywatności.

Ten wątek tematyczny obejmie także zbiór wydarzeń i działań zorientowanych na pobudzanie refleksji na temat obecności ludzkiej cielesności w rozmaitych formach wypowiedzi artystycznej oraz w życiu codziennym. Jednym z zadań tego programu będzie zwrócenie uwagi na wielką kulturową rolę ludzkiej cielesności i jej rozmaitych aspektów. Refleksja na temat historii ciała w dziełach różnych dziedzin ludzkiej sztuki będzie traktowana jako narzędzie pobudzania indywidualnych rozważań i eksploracji tego problemu.

Idea tematyczna *Intymność piękna* zostanie zrealizowana za pomocą programów wiodących: *Dom dla sztuki – sztuka dla domu*, *Cielesność: artefakt-ekonomia-polityka*, *Kultura rodzicielstwa*, *Kultura stołu i wina*.

Dom dla sztuki – sztuka dla domu

Przestrzeń naszego domu nosi nasze znamiona i wzajemnie kształtuje nas samych. Celem programu *Sztuka dla domu* jest otwarcie przestrzeni naszych domów – przestrzeni zwyczajnej, intymnej i codziennej – na piękno sztuki.

Pierwszy wymiar tego programu, *Dom jako dzieło sztuki*, ma na celu przeobrażanie mieszkań w miejsca piękne za pomocą sztuki artystycznej aranżacji wnętrz i upowszechnianie wzorów funkcjonalności i piękna. Ideę tę chcemy zrealizować przy współudziale Polskiego Związku Artystów Plastyków oraz Polskiego Stowarzyszenia Projektantów Wnętrz. Służyć temu będzie cykl otwartych warsztatów z zakresu projektowania wnętrz

Elitarna tradycja kolekcjonowania sztuki pozostaje przywilejem ludzi majątnych. Drugi wymiar tego programu, *Dom: pinakoteka*, ma na celu przełamanie elitarności tego obyczaju. Będzie miał on na celu budowanie zachęt do zapewniania prywatnych wnętrz dziełami sztuki. Wierzmy, że nowe mieszkania nabyte przez Polaków w okresie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, mogą być gościnne dla dzieł autentycznej sztuki⁴. Ta część programu zostanie zrealizowana z udziałem wystawienniczej części Wrocławskiej Rady Kultury oraz artystów z Polski i z zagranicy. Służyć mu będą wystawy prywatnych kolekcji dzieł sztuki kolekcjonerów wrocławskich, dolnośląskich i europejskich.

⁴ W badaniach Głównego Urzędu Statystycznego nad wydatkami polskich gospodarstw domowych na kulturę dominują wydatki na opłaty za abonament telewizyjny i telewizję kablową. Wydatki na zakup dzieł sztuki w ogóle nie występują.

Cieleśność: artefakt-ekonomia-polityka

Głęboka potrzeba tworzenia wizerunków samego siebie wskazuje, iż odgrywają one dla człowieka istotną rolę. Cieleśność ludzka jest jednak nie tylko treścią artefaktów kultury: sama jest traktowana jako artefakt. Aktywność artystyczna kierowana przez ludzi na własne ciała wynika ze znaczenia, jakie w życiu człowieka odgrywają reguły ustanawiające ideały cielesnego piękna. Ciało ludzkie zawsze było malowane, kształtowane, tatuowane, zdobione, wypełniane, przekłuwane i okaleczane. Celem działań artystycznych zorientowanych na własną cieleśność było uzyskanie określonych efektów estetycznych, będących zazwyczaj warunkiem zdobycia oczekiwanego statusu społecznego.

Wbrew powszechnym poglądom, późna ponowoczesność nie jest epoką bezkrytycznego kultu ludzkiej cieleśności. Wzorce piękna są kształtowane, wzmacniane i kontrolowane, standaryzowane i różnicowane, a nade wszystko eksploatowane przez modę, przemysł kosmetyczny, rozrywkowy i pornograficzny. Dzięki mediom audiowizualnym ideały piękna są także wykorzystywane w przemyśle reklamowym i zaprzęgane do pracy na rzecz różnych gałęzi produkcji przemysłowej. Działania mające na celu eksponowanie i okrywanie ludzkiego ciała przeobraziły się w samoistne dziedziny sztuki, rzemiosła i przemysłu. Różne aspekty ludzkiej cieleśności – kolor skóry, ozdoby, fryzura, sposób ubierania się – są także dotkliwie aktualnymi problemami politycznymi w Europie, zwłaszcza w relacji do społeczności imigrantów.

Sfera ludzkiej cieleśności, w tym seksualności, jest w naszym kraju otoczona różnymi tabu; jest ona także przedmiotem represyjnych regulacji politycznych i moralnych. Zadaniem tego programu będzie otwarcie przestrzeni publicznej do dyskusji na temat ludzkiej cieleśności w sztuce i w życiu publicznym.

Kultura rodzicielstwa

Ludność Zjednoczonej Europy liczy obecnie prawie 500 milionów. Prognozy wskazują, że Europa stoi w obliczu demograficznego osłabienia: za 40 lat populacja Europy będzie stanowiła zaledwie 3% ludności całego świata. Najwyższy wskaźnik liczby urodzonych dzieci przez jedną kobietę posiada Islandia (2,07), Francja (1,98) i Norwegia (1,90). Najniższe wskaźniki liczby urodzin są obecnie notowane w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie wynoszą one 1,3 lub mniej. Po okresie drastycznego spadku urodzeń, wskaźnik dzietności w Polsce wynosi obecnie 1,5. Zjawiskom tym towarzyszy również transformacja wzorców wychowania dzieci: tradycyjne wzory kultury, regulujące intymne relacje między rodzicami i dziećmi, ulegają obecnie daleko idącym przeobrażeniom.

W programie *Kultura rodzicielstwa* chcemy podjąć problem demografii Europy jako rezultatu zmian determinowanych w sporej mierze przez kulturę jej mieszkańców. Celem naszego programu jest tworzenie klimatu kulturowego, sprzyjającego podejmowaniu świadomych decyzji o posiadaniu dzieci przez młodych Europejczyków oraz budowanie wsparcia kulturowego dla odpowiedzialnego rodzicielstwa. Chcemy uczestniczyć w kształtowaniu wzorców współczesnego rodzicielstwa, zwracając uwagę na takie zagadnienia, jak 1) zwiększenie roli ojca w podejmowaniu obowiązków wynikających z posiadania dzieci; 2) macierzyństwo młodocianych Europejki; 3) nowe metody decydowania o rodzicielstwie i zmiana priorytetów w podejmowaniu decyzji o rodzicielstwie; 4) nowe formy relacji między dziećmi i rodzicami w rodzinach europejskich; 5) metody umożliwiające

rodzicom łączenie aktywności zawodowej z jednoczesnym posiadaniem dzieci.

Problemy te chcemy podjąć za pomocą projektów o charakterze teoretycznym, medycznym, kulturalnym i artystycznym. Obejmują one między innymi budowę przestrzeni służących właściwej opiece nad dziećmi i rodzinnemu spędzaniu czasu (plac zabaw, ośrodki zdrowia, żłobki), a także promocję wzorców wychowawczych, w których istotną rolę odgrywać będzie nie telewizor, lecz obcowanie z autentyczną kulturą. Program obejmie także działania w przestrzeniach publicznych przeznaczonych dla dzieci oraz w intymnych przestrzeniach domu rodzinnego i dziecięcego pokoju. Wśród elementów tego programu będą projekty, takie jak Interaktywny Plac Zabaw, realizowany przez Fundację WRO-ART.

Kultura stołu i wina

Piękno Europy znajduje wyraz także w różnorodności kultur przygotowywania i spożywania posiłków. Od pewnego czasu Wrocław organizuje festę „Europa na widelcu”. Jest to wielka biesiada na wrocławskim Rynku, podczas której można skosztować dań ze wszystkich krajów Unii Europejskiej. Temu aspektowi kultury narodów Europy chcemy poświęcić znacznie więcej miejsca. Za pomocą tej idei chcemy także stymulować dobre nawyki żywieniowe.

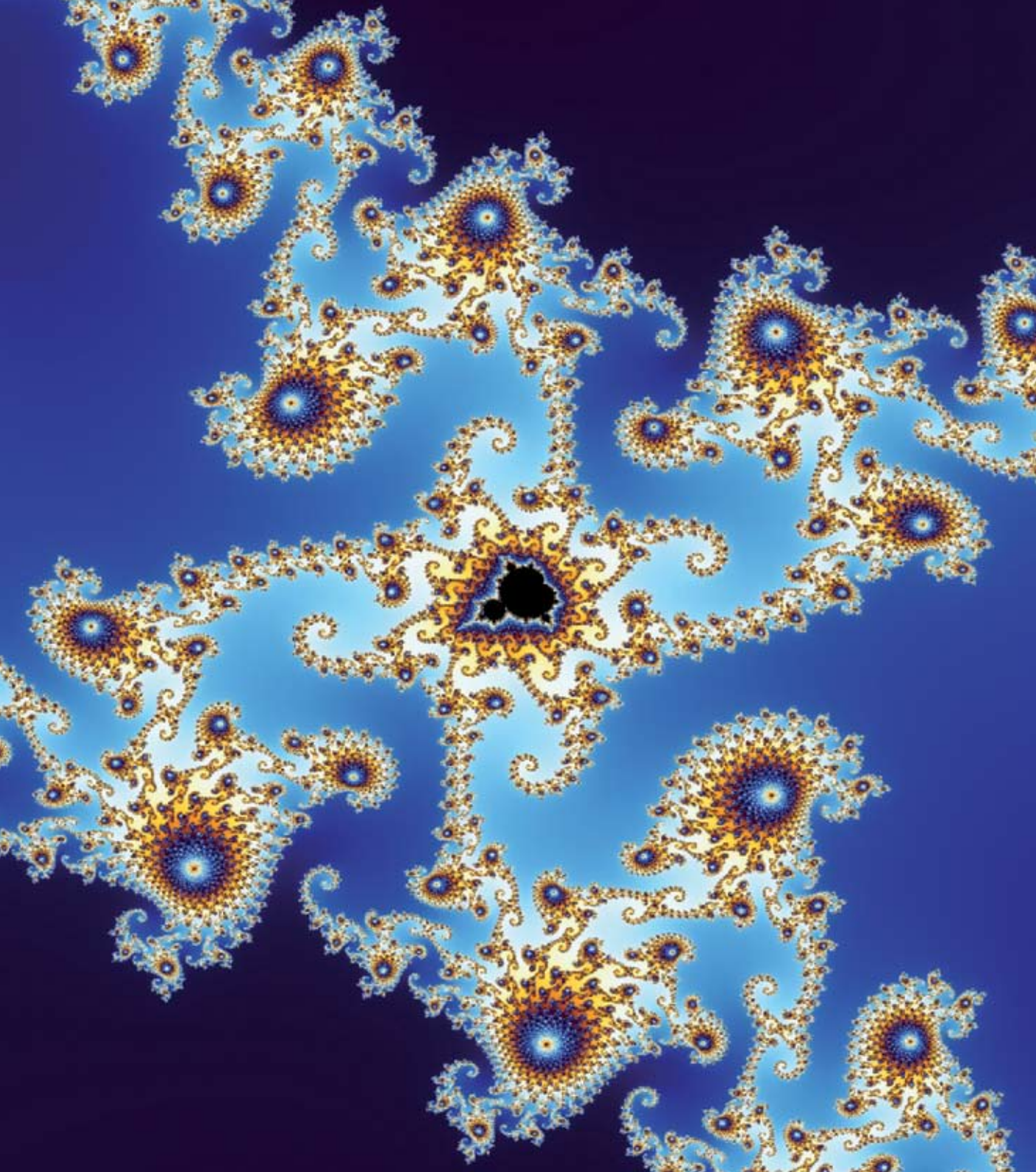
Wrocław i Dolny Śląsk chcą zrealizować program promujący kulturę spożywania wina. Wraz z partnerską Europejską Stolicą Kultury w Hiszpanii będziemy zachęcać do kosztowania win wytwarzanych w Hiszpanii. Pragniemy to uczynić za pomocą wina wyprodukowanego specjalnie dla upamiętnienia kulturalnego roku 2016 w Polsce i Hiszpanii.

Klimat Dolnego Śląska, znacząco łagodniejszy niż w pozostałej części kraju, sprawił, że lokalna tradycja wytwarzania wina sięga wielu stuleci. Już od 1216 winorośl była uprawiana i przetwarzana w okolicach Wrocławia. Zaniechanie produkcji wina na Dolnym Śląsku to skutek zapomnienia lokalnej bogatej kultury uprawy winogron, wytwarzania wina i rytuałów jego spożywania. Dzięki współpracy z hiszpańską Stolicą Kultury chcemy przywrócić kulturę uprawy wina na Dolny Śląsk.

Naszym dolnośląskim wkładem do europejskiej różnorodności gastronomicznej będzie promocja polskiej kuchni, która na Dolnym Śląsku jest szczególnie urozmaicona, oraz nalewek wytwarzanych tradycyjnymi metodami w naszym regionie.

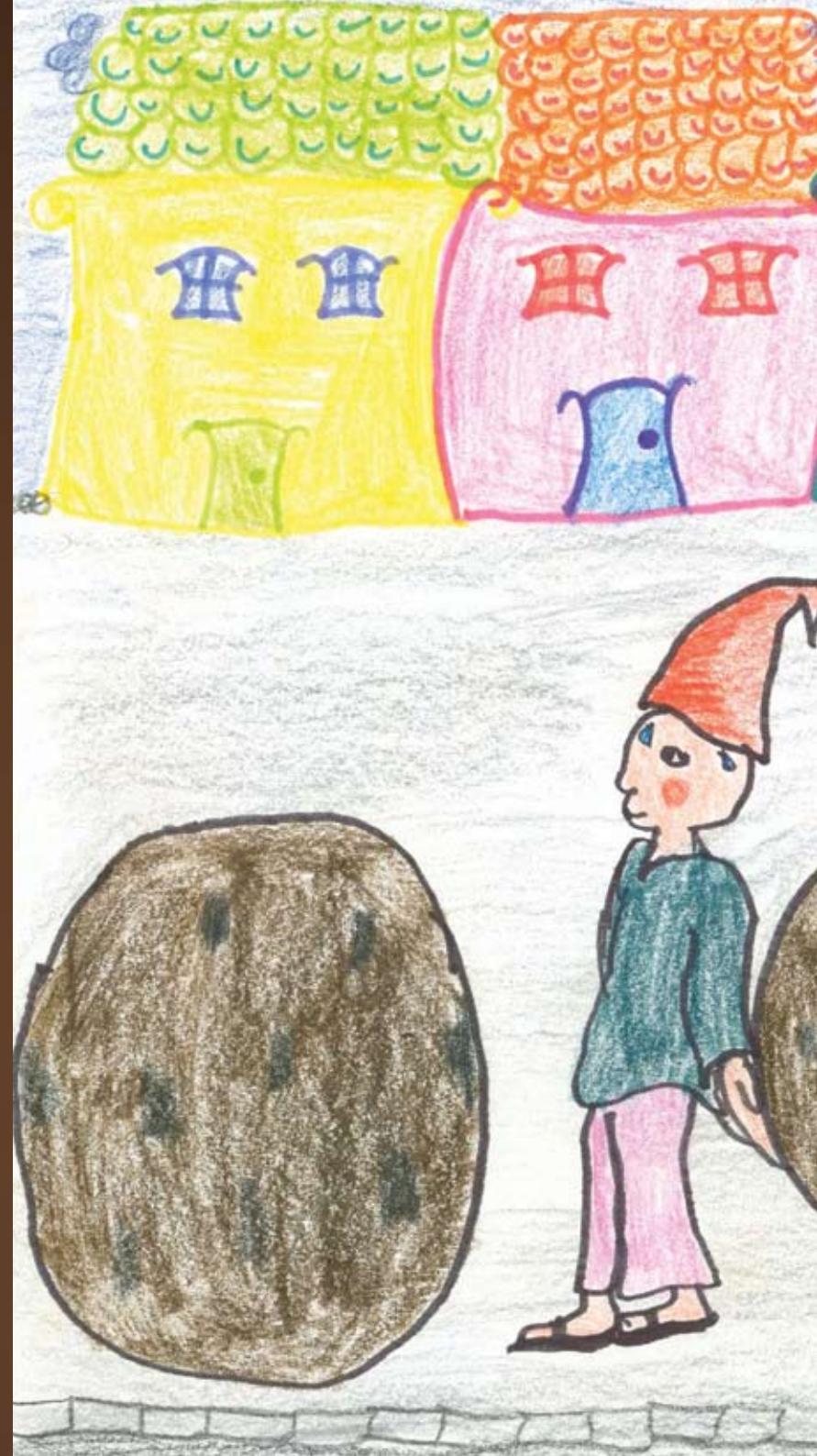
Piękno w cyberprzestrzeni

Wątek tematyczny *Piękno w cyberprzestrzeni* ma na celu wykorzystanie najnowszych technologii, w tym Internetu i komputerów, odgrywających w życiu młodych ludzi szczególnie dużą rolę, do edukacji w sztuce i upowszechniania kultury. Zostanie on zrealizowany za pomocą czterech programów wiodących: *Wrocławski Pawilon Muzealny*, *KulTuba*, *LiveArtNet*, *CyberArchiwum Sztuki*.

Ewa:
„Zdecydowanie brakuje miejsc,
w których dzieci mogłyby uczestniczyć
w kulturze – bezpiecznie, ale także
swobodnie i twórczo.”

Wrocławski Pawilon Muzealny

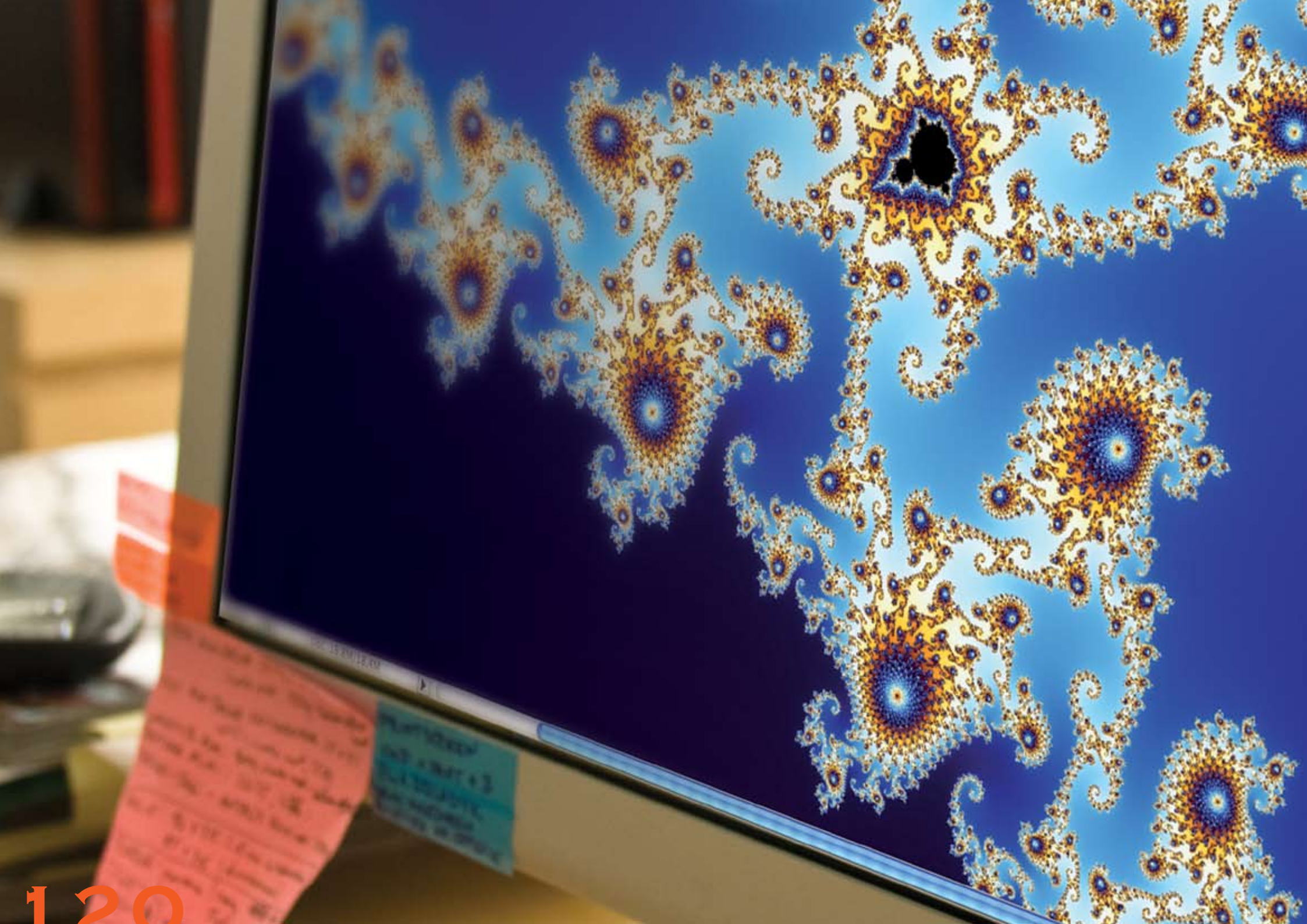
Wrocławski Pawilon Muzealny to nazwa dla wielofunkcyjnego obiektu architektonicznego, zaprojektowanego według wskazań Instytucji Kultury Wrocław 2016. Obiekt ten zostanie usytuowany w jednym z centralnych miejsc wrocławskiego Starego Miasta. Projektowany *Pawilon* został zamierzony jako próba zdecydowanej ingerencji nowoczesnej sztuki architektonicznej i projektanckiej w przestrzeń miejską Wrocławia. Został on jednak zaprojektowany z myślą o realizacji szeregu zadań kulturowych, edukacyjnych i promocyjnych.

Zbudowany z materiałów przezroczystych *Wrocławski Pawilon Muzealny*, zostanie wyposażony w wielkoformatowe ekrany ciekłokrystaliczne. W ciągu dnia będzie kierowany i dozorowany przez „multimedialnego przewodnika muzealnego” – osobę nadzorującą i operującą sprzętem oraz udzielającą informacji na temat prezentowanych materiałów. W porach niedostępności wnętrza obiektu, prezentacje będą wyświetlane automatycznie.

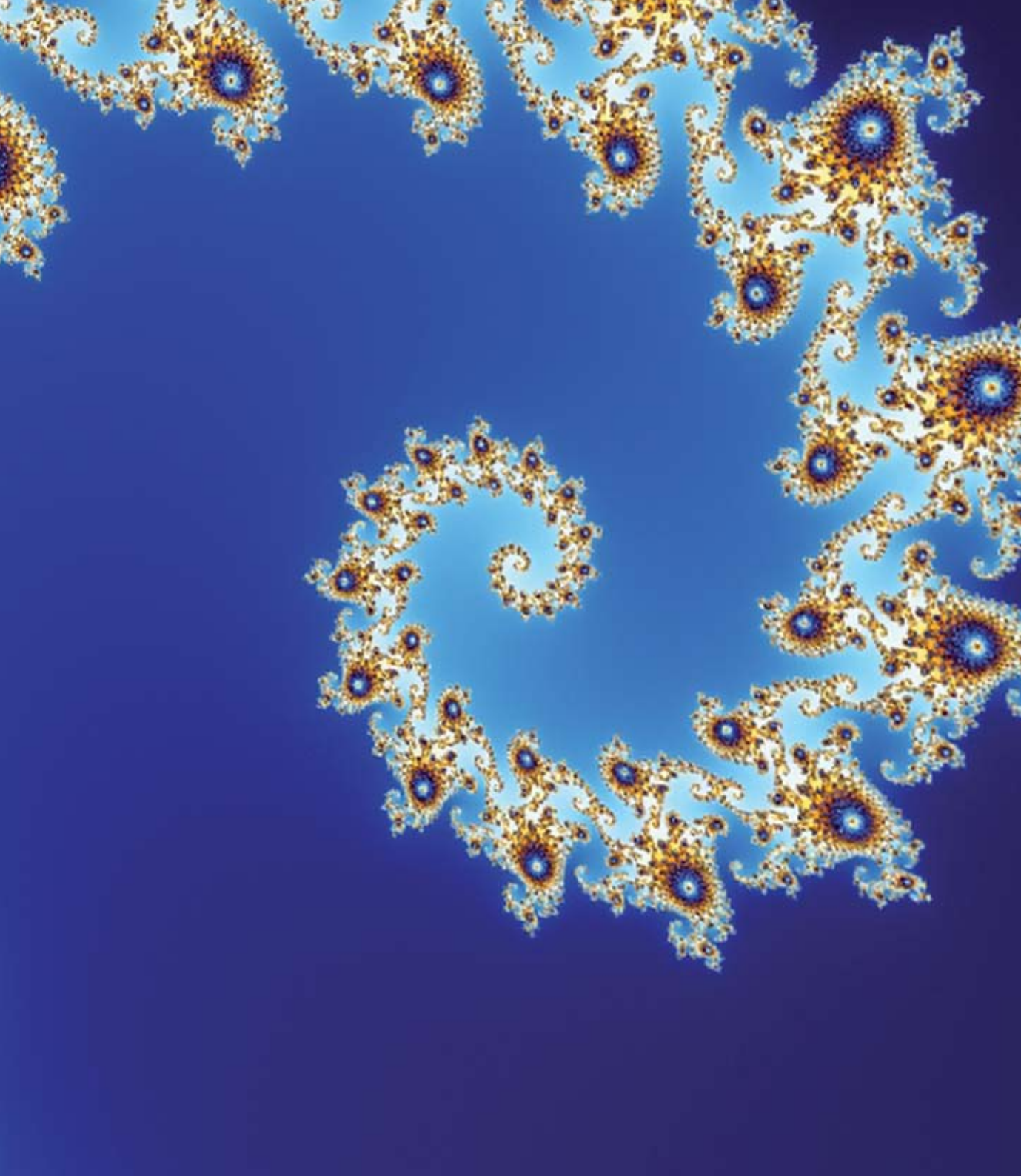
Bezpośrednio po uruchomieniu *Pawilon Muzealny* służyć będzie ekspozycji zasobów muzeów hiszpańskich. Inauguracji *Pawilonu Muzealnego* towarzyszyć będzie wykład poświęcony sztukom plastycznym Hiszpanii. Zadaniem *Pawilonu Muzealnego* będzie także prezentacja zasobów muzealnych muzeów wrocławskich, dolnośląskich i polskich.

Pawilon Muzealny został zamierzony także jako narzędzie promocji i wspierania programu *Europejski Paszport Kultury*. Funkcję tę będzie spełniał za pomocą multimedialnych prezentacji zasobów muzealnych największych muzeów europejskich. W ten sposób program ten będzie służył promocji turystyki kulturalnej wśród wrocławian.

KulTuba

Program *KulTuba* został zaprojektowany jako sieć internetowych przestrzeni dla piękna, mających na celu upowszechnianie, poznawanie dzieł sztuki i kultury oraz zachęcających do samodzielnego ich tworzenia. Projekt ten ma stanowić artystyczne uzupełnienie dla powszechnie dostępnej platformy YouTube. Elementem tego programu będzie jego wersja cool pod nazwą *KoolTuba*. Program ten jest odpowiedzią na powszechność elektronicznych form rejestracji rzeczywistości – fonograficznych, fotograficznych i filmowych – oraz na nie mniej powszechną potrzebę publicznej ekspozycji dzieł sztuki powstających dzięki nim. *KulTuba* będzie więc służyła jako cyberprzestrzenne miejsce ekspozycji dzieł cybersztuki, a także jako miejsce cyberreprodukcji tradycyjnych dzieł sztuki. Zasięg projektu jest nieograniczony; przy odpowiednim wsparciu ma on szansę powtórzyć sukces platformy YouTube,

Program *KulTuba* będzie służył ekspozycji dzieł tworzonych przez młodych artystów amatorów. Ekspozycja na platformie *KulTuba* będzie następowała po zgłoszeniu dzieł do operatora programu i po ich zakwalifikowaniu przez radę artystyczną, złożoną z uznanych artystów. Ekspozycja w *KulTubie* będzie więc aktem wyróżnienia i uznania dla autorów nadsyłanych dzieł. *KulTuba* została zaprojektowana jako nieustający konkurs na nowatorskie dzieła sztuki powstającej dzięki nowym mediom.

Program ten będzie służył mobilności kulturalnej ludzi młodych. Możliwość eksponowania swych prac fotograficznych i filmowych będzie dodatkową motywacją dla ludzi młodych do aktywnego poszukiwania sposobności do rejestracji obiektów kultury i dzieł sztuki podczas swych podróży, do ich odkrywania oraz poznawania.

LiveArtNet

LiveArtNet to nazwa dla internetowej sieci służącej do bezpośredniej transmisji wydarzeń artystycznych, odbywających się w czasie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku w 2016 roku. Każde z wydarzeń, odbywających się zarówno w obiektach zamkniętych, jak i przestrzeniach plenerowych, będzie transmitowane w czasie rzeczywistym przez system kamer internetowych. Dzięki systemowi *LiveArtNet* międzynarodowa społeczność internautów będzie miała dostęp do tego typu wydarzeń poprzez specjalnie do tego celu stworzoną stronę internetową i będzie mogła w nich uczestniczyć, bez względu na miejsce swego pobytu.

Za pomocą kamer usytuowanych w centralnych punktach miasta i regionu, gromadzących najwięcej mieszkańców i odwiedzających, będziemy prezentować nie tylko obraz wydarzeń artystycznych naszego miasta, ale także piękno jego codziennego życia. Kamery systemu *LiveArtNet* będą usytuowane w taki sposób, aby umożliwić przekazywanie obrazów codziennego życia wrocławian i Dolnoślązaków w czasie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury. Za pomocą ich usytuowania będziemy także zachęcać artystów do spontanicznych prezentacji improwizowanych w przestrzeni miejskiej. Dzięki temu *LiveArtNet* będzie instrumentem nieskrępowanej ekspresji artystycznej.

CyberArchiwum Sztuki

CyberArchiwum Sztuki to program budowy Miejskiego Archiwum Elektronicznego. Zadaniem tego programu będzie archiwizacja dorobku kulturalnego i wydarzeń artystycznych, które odbędą się we Wrocławiu w 2016 roku. Pragniemy zarejestrować w formie elektronicznej wrocławskie wydarzenia kulturalne oraz udostępnić je dla przyszłych badaczy i artystów. Rejestracja wrocławskich wydarzeń kulturalnych w roku 2016 będzie nie tylko formą dokumentacji zrealizowanych projektów, ale także główną formą dbałości o spadek pozostawiony przez artystów zaproszonych do naszego miasta. *CyberArchiwum* będzie dostępne także dla użytkowników Internetu, stając się w ten sposób wspólnym dziedzictwem kultury europejskiej. W dalszej perspektywie Miejskie Archiwum Elektroniczne służyć będzie przechowywaniu i udostępnianiu dzieł sztuki oraz rozmaitego rodzaju dokumentacji.

Siły natury – potęga kultury

Już w odległej przeszłości Wrocław przywiązywał dużą rolę do środowiska naturalnego. W 1587 roku doktor Laurentius Scholz, botanik, filozof i lekarz stworzył w mieście ogród sławny w całej Europie. Intelktualiści ze Śląska i z całej Europy, przybywali do Wrocławia, by uczestniczyć w słynnych *floralia wratislavienses* – uroczystościach ku czci Flory, patronki urodzaju i przyrody. Obecnie we Wrocławiu istnieją trzy wielkie ogrody o dużym znaczeniu turystycznym, kulturalnym i ekologicznym.

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego powstał w 1811 roku. Częścią Ogródu Botanicznego jest także Arboretum w pobliskiej Niemczy, które słynie z wielkiego zbioru rododendronów i rzadkich w Europie drzew iglastych.

Ogród Japoński został założony w latach 1909–1912 z inicjatywy Fritza von Hochberga w związku z wrocławską Wystawą Stulecia w 1913 roku. W latach 1996–1997 został odnowiony, stając się jednym z ulubionych miejsc spacerów wrocławian.

W pobliżu Hali Stulecia usytuowany jest najstarszy i największy w Polsce Wrocławski Ogród Zoologiczny, eksponujący ponad 7000 egzotycznych gatunków.

Ogrody te i liczne obszary zielone we Wrocławiu świadczą o znaczeniu, jakie wrocławianie przywiązują do środowiska naturalnego. Rok Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu chcielibyśmy wykorzystać do realizacji działań ekologicznych i programów edukacyjnych w obszarze środowiska naturalnego. Świadomość obowiązków człowieka wobec świata przyrody chcemy

upowszechnić za pomocą następujących programów: *Miasto parków i ogrodów*, *Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt*, *Rzeka kultury*, *Recykulacje energii*.

Justyna i Ania:
„O życiu kulturalnym Wrocławia zbyt mało się mówi – potrzebujemy reklamy w całej Europie.”

Miasto parków i ogrodów

Program *Miasto parków i ogrodów* to nasz sposób na realizację wskazań tzw. European Landscape Convention, znanej jako Konwencja Florencka, przyjętej przez Radę Europy 20 października 2000 roku. Wrocław podejmie działania na rzecz rozwoju, wzbogacenia, regeneracji oraz rekultywacji wrocławskich lasów, parków, ogrodów i innych obszarów zielonych, by w ten sposób podnieść jakość życia mieszkańców naszego miasta. Przywracając ład przyrodniczy w mieście, pragniemy ponownie połączyć odizolowane od siebie obszary zielone siecią ekologicznych korytarzy (ścieżki rowerowe i piesze, aleje spacerowe). W ramach tego programu zaproszeni specjaliści wrocławskiego Uniwersytetu Przyrodniczego oraz pracownicy Uniwersyteckiego Ogrodu Botanicznego sformułują projekty mające na celu wzbogacenie i urozmaicenie obecności natury w przestrzeni miejskiej Wrocławia. Jedną z metod stymulacji bogactwa zieleni w mieście będzie program zachęt władz miejskich Wrocławia do tworzenia, rozwoju i rekultywacji ogrodów indywidualnych oraz osiedlowych. Program ten będzie dla nas także sposobnością do podjęcia próby zmiany estetyki ogródków działkowych, zajmujących około 5% powierzchni Wrocławia; obecne uwarunkowania prawne uniemożliwiają rozwiązanie tego problemu przez władze miejskie.

Realizacja tego programu będzie powiązana z innymi działaniami na rzecz eko-edukacji, zmianą estetyki oraz wizerunku miasta, w tym z ideą tematyczną *Piękno w polu widzenia* (program *Beton i zieleni*).

Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt

U wejścia na jedną z wrocławskich uliczek, Stare Jatki, stoi grupa mosiężnych figur. Przedstawiają one królika, kozę, świnię, kaczkę oraz gęś, która właśnie zniosła jajko. Ten zbiorowy pomnik to hołd oddany przez współczesnych artystów wrocławskich zwierzętom rzeźnym, które były tu zabijane, by stawać się przedmiotem konsumpcji wrocławian. Stare Jatki, w przeszłości ulica lokalnych rzeźników, została obecnie przeobrażona w oazę dla artystów.

Stosunek do świata zwierząt jest ważkim świadectwem kultury człowieka. Zagadnienie to jest przedmiotem intensywnych debat współczesnych filozofów moralności i polityki; jest też przedmiotem rozmaitych regulacji prawnych w różnych krajach. Relacje człowieka do innych zwierząt są pochodną ludzkich potrzeb biologicznych, ekonomicznych i emocjonalnych: zwierzęta są dla człowieka źródłem siły roboczej, obiektem polowań, przedmiotem hodowli i konsumpcji, spełniają także role strażnicze. Przedstawiciele niektórych gatunków zwierząt stają się bliskimi przyjaciółmi człowieka, inne gatunki zwierząt są dla niego – jak w przypadku hiszpańskiej tradycji *corridy* – przedmiotem rozrywki.

Program *Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt* ma na celu eksplorację problemów moralnych powstających na styku ludzkiej przestrzeni społecznej oraz świata fauny. Temat ten pragniemy podjąć dlatego, że stosunek niektórych Polaków do zwierząt niejednokrotnie budził kontrowersje. Program ten, który zostanie zrealizowany z udziałem wrocławskiego Ogrodu Zoologicznego, ma na celu otwarcie przestrzeni dla poszukiwań artystycznych, których celem będzie promocja właściwego stosunku moralnego wobec zwierząt.

132

Rzeka kultury

Rzeka Odra odgrywa w życiu Wrocławia rolę dominującą. Mimo zagrożeń, jakie często Odra stwarza dla miasta, współcześni wrocławianie zwracają się ku swej rzece z entuzjazmem; na wyspach utworzonych przez rzekę odbywają się popularne koncerty i wielkie widowiska operowe, liczba ludzi korzystających z kursujących po rzece statków, wypożyczających łódki i kajaki, spacerujących nabrzeżami i opalających się nad brzegami jest wielka i stale rośnie. Władze miasta kontynuują program iluminacji wzniesionych nad Odrą obiektów Starego Miasta; zbudowano także atrakcyjne trakty spacerowe wzdłuż jej brzegów.

Na unikatową obecność rzeki w naszym mieście chcemy zwrócić uwagę za pomocą szeregu wydarzeń artystycznych, zaprojektowanych na brzegach rzeki i jej wyspach. W głównym nurcie jednej z odnóg Odry zamierzamy usytuować obiekt o postaci kuli obracającej się pod wpływem nurtu rzecznej, stylistycznie nawiązujący do *Wrocławskiego Pawilonu Muzealnego*. Kula ta będzie służyła jako instrument przyciągania uwagi publicznej mieszkańców miasta i przyjezdnych. Służyć będzie również jako narzędzie symbolicznego informowania mieszkańców o najważniejszych wydarzeniach w mieście.

Podobny cel realizować będzie budowa *Galerii na wodzie*, usytuowanej w jednym z kanałów Odry w centralnym punkcie miasta. Będzie ona służyła ekspozycjom sztuki eko-estetycznej. Jej celem będzie również ukazwanie długiej historii trudnego współżycia wrocławian z rzeką Odrą.

Recykulacje energii

Problemy ekologiczne stanowią obecnie największą bolączkę całej ludzkości. Stan środowiska naturalnego coraz częściej staje się problemem podejmowanym przez nowoczesną sztukę zaangażowaną. Artystyczne rozumienie problemów środowiska naturalnego sprzyja upowszechnieniu postaw proekologicznych. Celem programu *Recykulacje energii* jest uruchomienie twórczej energii na rzecz rozwoju świadomości ekologicznej.

Miasta europejskie, w tym Wrocław, mają poważne problemy z utylizacją śmieci. Zagadnienie to chcemy podjąć za pomocą cyklu artystycznych programów, obejmujących warsztaty i wystawy, pt. *Art vs. Trash*. W ramach tego cyklu artyści będą tworzyć dzieła sztuki przy użyciu odpadków. Choć tego rodzaju działania artystyczne są znane od dawna, to idei *recykulacji energii* pozwolą one wskazać nowy jej wymiar: negatywna energia materialnych odpadków i przedmiotów bezużytecznych byłaby twórczo przekształcana przez artystów w energię piękną, pobudzającą do respektu wobec świata natury.

Chcemy także poszerzać świadomość ekologiczną drogą poszukiwania nowego, funkcjonalnego wzornictwa dla obiektów służących segregacji i przetwarzaniu śmieci; chodzi nam nade wszystko o śmietniki będące najbrzydszymi obiektami w przestrzeniach podwórek osiedlowych. Wierzymy, że zapanowanie nad estetyką gromadzenia i przetwarzania śmieci może wpłynąć na większą dbałość ludzi o własne otoczenie.

Światowy deficyt energii ponownie rozbudził debaty na temat źródeł energii naturalnej. Problemy energetyczne budzą w Europie spory polityczne i gospodarcze; skłoniły one Polskę do planu budowy elektrowni atomowej.

Mimo to zielone miejsca pracy, odnawialna energia czy budownictwo ekologiczne nadal nie są w Polsce popularne. Jednym z naszych celów będzie zmiana ekologicznej świadomości polskich przedsiębiorców. Służyć temu będzie między innymi wystawa *Eco-ECOC*, zorganizowana w pomieszczeniach pływającej galerii na rzece Odrze, a także seminaria i konferencje naukowe.

Aaron:

„W porównaniu z wieloma innymi polskimi miastami, wrocławska kultura charakteryzuje się bogactwem, głębią i różnorodnością. Rozpościera się od muzyki do sportu, od kultury niskiej do wysokiej oraz od dzieł historycznych po sztukę współczesną.”

3. W jaki sposób miasto dokona selekcji wydarzeń, które znajdą się w programie obchodów?

Selekcja wydarzeń zakwalifikowanych do programu obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku będzie oparta na następujących kryteriach:

- 1) wysoka wartość artystyczna;
- 2) oryginalność tematyki i środków wyrazu artystycznego;
- 3) odwaga w podejmowaniu aktualnych problemów życia publicznego Polski i Europy;
- 4) zbieżność z myślą przewodnią *Metamorfozy kultur*, hasłem *Przestrzenie dla piękna*, zaakceptowanymi wątkami tematycznymi oraz proekologicznym charakterem naszego programu.

Selekcji wydarzeń do programu obchodów dokona Rada Artystyczna, która zostanie powołana przez Instytucję Kultury Wrocław 2016. W skład Rady Artystycznej wejdą przedstawiciele wiodących sektorów kultury, tj. literackich, muzycznych, wystawienniczych, teatralnych,

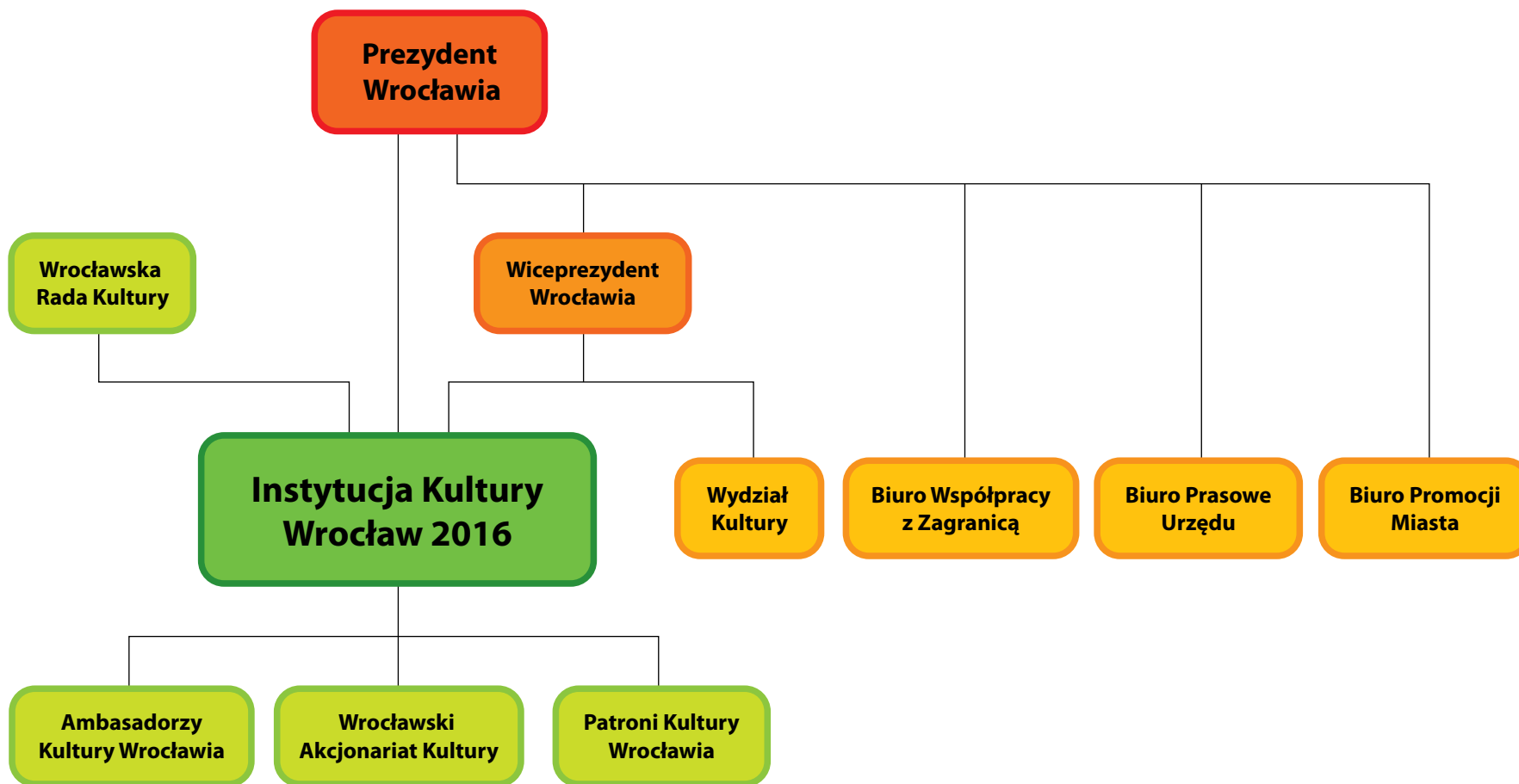
filmowych i nowych mediów, oraz edukacyjnych, reprezentujących polskie i europejskie podmioty kulturalne. W jej skład wejdą również przedstawiciele wydziałów kultury Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz Województwa Dolnośląskiego.

III

organizacja i finansowanie obchodów

1. Struktura organizacyjna

1.1 Jaką formę prawną przewidziano dla podmiotu, który zajmie się zorganizowaniem i wykonaniem projektu? Jakie będą jego związki formalne z władzami miasta?

Projekt Europejskiej Stolicy Kultury przygotuje i zrealizuje Instytucja Kultury Wrocław 2016, powołana dnia 26 grudnia 2009, funkcjonująca od 1 lutego 2010.

Na mocy uchwały Rady Miejskiej Wrocławia (por. Aneks), Instytucja ta została wyposażona w niezbędne plenipotencje i środki do realizacji projektu. Instytucja ta podlega bezpośrednio Prezydentowi Wrocławia i jest niezależna od agend Urzędu Miejskiego Wrocławia. Mimo swej niezależności, Instytucja ściśle współpracuje z wydziałami Urzędu Miejskiego. Relacje Instytucji Kultury Wrocław 2016 z tymi wydziałami ilustruje schemat na sąsiedniej stronie.

W przypadku zakwalifikowania Wrocławia do drugiej rundy Konkursu, Instytucja Kultury Wrocław 2016 planuje wyznaczyć dyrektora artystycznego (por. odpowiedź na pytanie III.1.3), dyrektora finansowego, dyrektora ds. komunikacji, dyrektora ds. monitoringu (por. odpowiedź na pytanie VI). W ramach tej struk-

tury wewnętrznej dyrektor finansowy odpowiedzialny byłby za podejmowanie decyzji finansowych oraz kontakty ze sponsorami. Kreowanie polityki i strategii działań, decyzje dotyczące projektów kulturalnych oraz koordynacja programu kulturalnego wchodziłyby w zakres obowiązków dyrektora artystycznego. Inicjowanie projektów kulturalnych byłoby także zadaniem Rady Programowej Instytucji Kultury Wrocław 2016, Rady Kultury Wrocławia oraz wszystkich mieszkańców miasta zaangażowanych we współpracę z nami. Dyrektor ds. komunikacji byłby odpowiedzialny za komunikację, angażowanie w obchody podmiotów państwowych i prywatnych oraz mieszkańców miasta i regionu, jak również za ogólnie pojętą promocję i marketing. Dyrektor ds. monitoringu sprawowałby pieczę nad monitorowaniem i oceną działań Instytucji Kultury Wrocław 2016 oraz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury. Ostateczny głos we wszystkich sprawach należy do Dyrektora Instytucji Kultury Wrocław 2016.

W okresie przygotowawczym do obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku Instytucja Kultury Wrocław 2016 nawiązała ściśle kontakty z centrami kultury funkcjonującymi na terenie Dolnego Śląska oraz w przygranicznych miastach czeskich i niemieckich, które zostały wybrane na partnerów projektu.

Status prawny Instytucji Kultury Wrocław 2016 określa statut (por. Aneks).

1.2 W przypadku zaangażowania w obchody okolicznego regionu, w jaki sposób działania inicjowane na szczeblu lokalnym i gminnym zostaną zsynchronizowane?

Synchronizacja wydarzeń kulturalnych we Wrocławiu oraz w miastach i miejscowościach Dolnego Śląska będzie rezultatem koordynacji procesu podejmowania decyzji w sprawie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury. Schemat procesu podejmowania decyzji obejmuje trzy poziomy:

poziom 1

operator obchodów:
Instytucja Kultury Wrocław 2016

poziom 2

Wydział Kultury Urzędu Miejskiego Wrocławia;
Wydział Kultury Województwa Dolnośląskiego;

poziom 3

wydziały kultury miast: Bolesławca, Głogowa, Jeleniej Góry, Legnicy, Lubina, Świdnicy, Wałbrzycha, Hradca Králové, Görlitz oraz gminne urzędy kultury;

Ponadto:

1) Wiodące wydarzenia kulturalne obchodów Europejskiej Stolicy Kultury zostaną zaprojektowane i zrealizowane przez Instytucję Kultury Wrocław 2016;

2) Programy wydarzeń kulturalnych we Wrocławiu, przygotowane przez podmioty kultury funkcjonujące na obszarze miasta, zostaną zgłoszone do głównego operatora Europejskiej Stolicy Kultury za pośrednictwem Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego Wrocławia;

3) Programy przygotowane przez zagraniczne miasta partnerskie, Hradec Králové i Görlitz zostaną zgłoszone bezpośrednio do głównego operatora Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu;

4) Programy wydarzeń kulturalnych na szczeblu miast i gmin województwa Dolnego Śląska zostaną zgłoszone do głównego operatora Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu za pośrednictwem Wydziału Kultury Województwa Dolnośląskiego.

Decyzja o zakwalifikowaniu zaproponowanych wydarzeń do realizacji zostanie podjęta na poziomie głównego operatora obchodów. Podmiotem podejmującym ostateczną decyzję będzie gremium złożone z:

- dyrektora Instytucji Kultury Wrocław 2016;
- dyrektora artystycznego;
- przedstawiciela Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego Wrocławia;
- przedstawiciela Wydziału Kultury Województwa Dolnośląskiego;
- przewodniczącego Rady Artystycznej.

W przypadku niemożności uzgodnienia stanowisk, ostateczną decyzję o skierowaniu do realizacji oraz terminie realizacji wydarzenia podejmie dyrektor Instytucji Kultury Wrocław 2016.

1.3 Jakie przewidziano kryteria i sposoby wyboru kierownika artystycznego danego wydarzenia? Jacy kandydaci będą brani pod uwagę? Kiedy zostanie on nominowany? Jaki będzie zakres jego działań?

Dyrektor artystyczny, który pokieruje obchodami Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku, zostanie wybrany na podstawie następujących kryteriów:

- znajomość kultury i historii polskiej;
- znajomość kultury i historii krajów Unii Europejskiej;
- doświadczenie w działalności kulturalnej w Polsce i za granicą;
- znajomość języka polskiego i angielskiego;
- umiejętność współdziałania z dużymi zespołami;
- kreatywność.

Dyrektor artystyczny zostanie wyłoniony drogą konkursu i zostanie nominowany bezzwłocznie w przypadku zakwalifikowania Wrocławia do drugiej rundy konkursu. Zakres jego działań będzie obejmował:

- kształtowanie programu obchodów Europejskiej Stolicy Kultury;
- koordynację współpracy pomiędzy Instytucją Kultury Wrocław 2016 a podmiotami (lokalnymi i europejskimi) zaangażowanymi w realizację poszczególnych wydarzeń kulturalnych;
- wstępną ocenę zgłaszanych propozycji do programu i kierowanie ich do kwalifikacji przez Radę Artystyczną.

2. Finansowanie obchodów

2.1 Jaką formę przybierze budżet obchodów? Jaka jest łączna wysokość całkowitego budżetu roku obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury”? Z jakich źródeł pochodzą środki (z zaznaczeniem proporcjonalnego udziału poszczególnych źródeł)?

Budżet Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku będzie składał się z dwóch zasadniczych części.

Część I obejmuje koszty renowacji infrastruktury kulturalnej miasta oraz budowy nowych obiektów dla podmiotów kultury we Wrocławiu. Obecnie zaplanowane wydatki w tym obszarze przekraczają kwotę 500 mln euro.

Część II obejmie wydatki przeznaczone na sfinansowanie samych obchodów, czyli:

- koszty ogólne;
- koszty marketingu, promocji i komunikacji społecznej;
- koszty realizacji zaprojektowanych programów kulturalnych;
- koszty współpracy z partnerami hiszpańskimi.

Udział Miasta Wrocław w finansowaniu obchodów wyniesie około 50% całości budżetu.

Udział Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego projektujemy na 30% wydatków budżetowych.

Udział funduszy pozyskanych od sponsorów projektowany jest na około 20% budżetu.

2.2 Czy organy miejskie odpowiedzialne za finanse uchwaliły lub podjęły stosowne zobowiązania finansowe? Kiedy ma to nastąpić?

W celu sfinansowania przygotowań Wrocławia do ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury Rada Miasta Wrocławia uchwaliła budżet dla Instytucji Kultury Wrocław 2016 na rok 2010. Decyzją Rady Miejskiej Wrocławia przyznano Instytucji kwotę 4,5 mln zł, tj. 1,125 mln euro. Kwota o podobnej wysokości zostanie przyznana na rok 2011.

W przypadku uzyskania tytułu Europejskiej Stolicy Kultury władze miasta wystąpią do Rady Miejskiej Wrocławia o uchwalenie budżetu na sfinansowanie obchodów zgodnie z projektem budżetu przedstawionym przez Instytucję Kultury Wrocław 2016.

2.3 Jaką kwotę wydatków wyasygnowano na koszty samych obchodów?

Zamieszczona obok projekcja budżetu obejmuje wydatki na koszty ogólne oraz koszty realizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu. Struktura budżetu miasta Wrocławia, przeznaczonych na sfinansowanie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku, będzie pochodną programu opracowanego przez Instytucję Kultury Wrocław 2016.

Przewidywany łączny koszt obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku wyniesie 314,5 mln zł, tj. około 78,6 mln euro⁵.

⁵ Wyliczenia ekwiwalentu w euro według kursu €1 = 4,00 PLN.

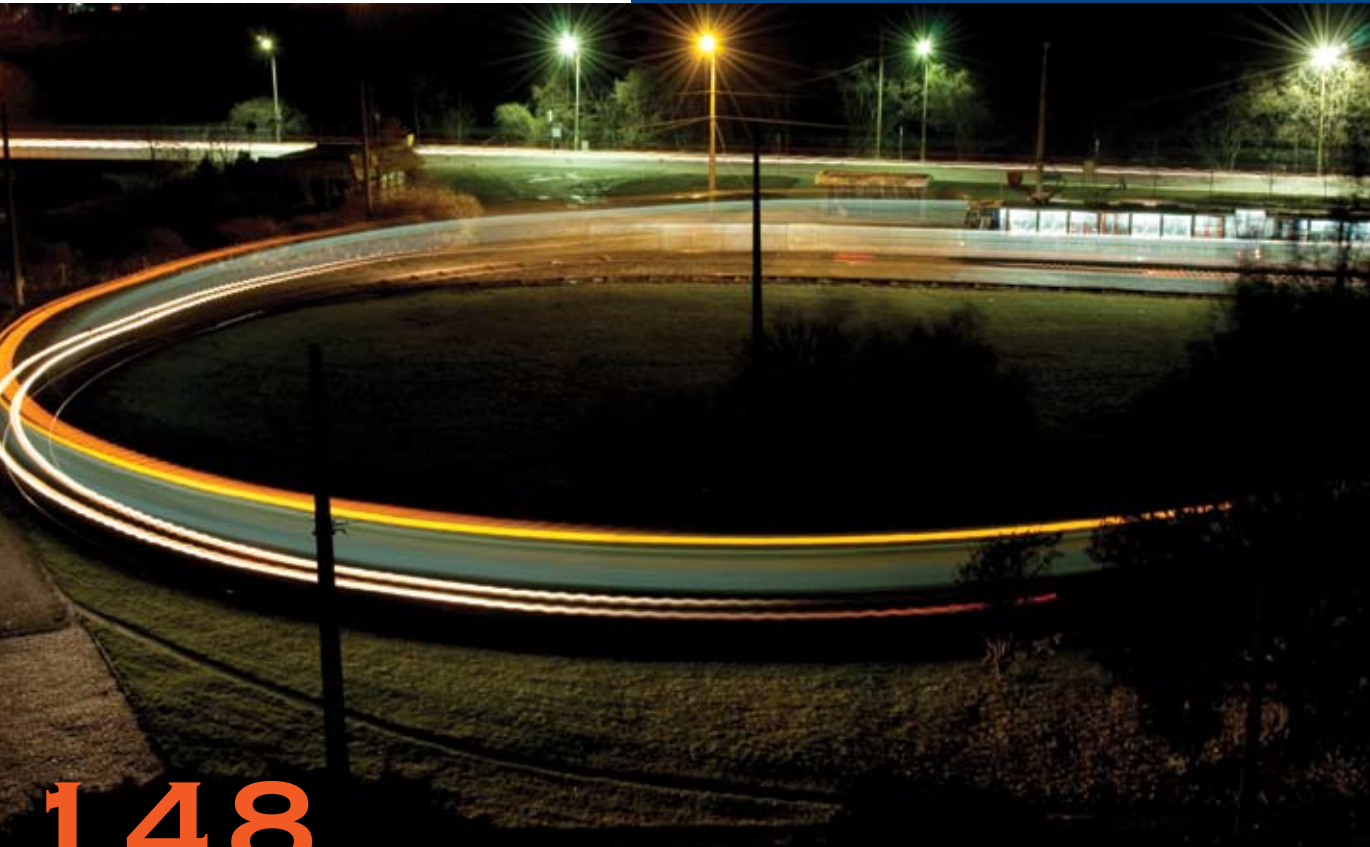

Projekt budżetu Wrocławia na finansowanie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku
(kwoty podano w milionach złotych)

Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Łączny koszt	Udział [%]
Koszty ogólne									
Zatrudnienie, organizacja i administracja	0,7	0,9	1,5	2,0	3,0	3,0	4,0	15,1	4,9%
Dokumentacja, monitorowanie, ocena	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,0	5,0	1,6%
Rezerwa i wydatki nieprzewidziane	0,1	0,1	1,0	1,0	3,0	4,0	5,0	14,2	4,6%
Koszty ogólne razem	1,3	1,5	3,0	3,5	6,5	7,5	11,0	34,3	11,1%
Marketing i informacja	0,7	1,0	2,0	3,0	4,0	10,0	25,0	45,7	14,7%
Realizacja programów Europejskiej Stolicy Kultury	2,5	2,0	5,0	7,0	15,0	34,0	150,0	215,5	68,5%
Współpraca z hiszpańską Stolicą Kultury	0,0	0,0	1,5	2,5	3,0	5,0	7,0	19,0	6,0%
Wydatki razem	4,5	4,5	11,5	16,0	28,5	56,5	193,0	314,5	100%

2.4 Jaką kwotę wydatków przeznaczono na rozwój infrastruktury (bazy kulturalno-turystycznej), w tym na renowację?

Miasto Wrocław prowadzi wiele inwestycji infrastrukturalnych, przeznaczonych na rozwój bazy kulturalnej miasta w perspektywie planowanych obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku. Zaplanowana łączna kwota na ten cel wyniesie 2 mld zł, tj. około 500 mln euro. Szczegółowe informacje na ten temat zawiera odpowiedź na pytanie IV.3.

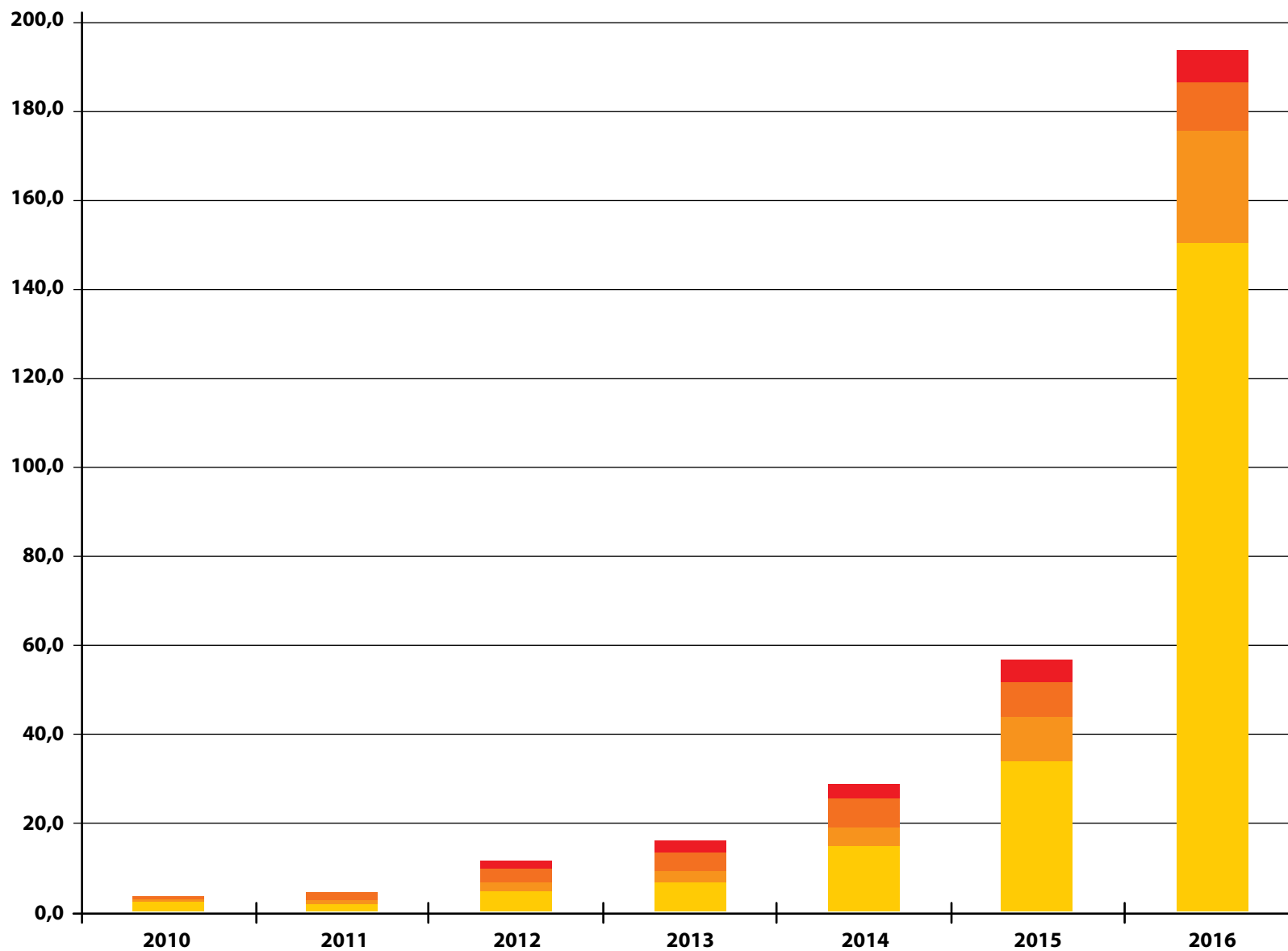
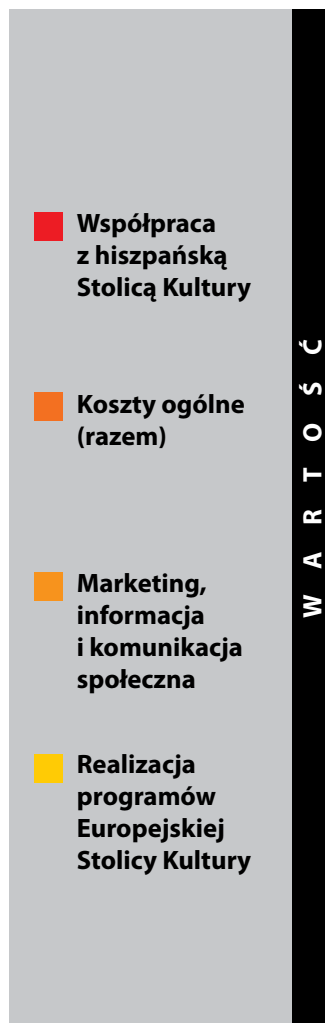
2.5 W jaki sposób przewidziano zaangażowanie w obchody sponsorów? Na jaką kwotę przewiduje się wkład finansowy pochodzący od sponsorów?

Instytucja Kultury Wrocław 2016 sformułowała projekt pozyskiwania funduszy od sponsorów. Projekt przewiduje szereg zachęt dla ludzi majątnych, właścicieli i menedżerów wielkich przedsiębiorstw funkcjonujących we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku do wspierania obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu. System ten przewiduje:

- przekazywanie kwot finansowych na konto Instytucji Kultury Wrocław 2016, przeznaczonych na finansowanie wydarzeń kulturalnych;
- bezpośrednie wspieranie finansowe poszczególnych wydarzeń i programów;
- finansowanie zakupów sprzętu, dzieł sztuki oraz usług na rzecz głównego operatora obchodów, Instytucji Kultury Wrocław 2016 oraz podmiotów zaangażowanych w organizację obchodów.

W wymiarze symbolicznym aktywność sponsorów na polu wspierania kultury i sztuki we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku będzie przedmiotem publicznego uznania w formie uroczystego wręczenia im dyplomów, artystycznie wykonanych pamiątkowych statuetek. Sponsorzy szczególnie hojni zostaną upamiętnieni za pomocą wmurowania w miejscu publicznym tablic upamiętniających ich szczodrość. Szczegóły programu zaangażowania sponsorów zostaną ujawnione w późniejszym okresie. Oczekiwany udział wkładu sponsorskiego, w formie przekazanych towarów, usług i darowizn gotówkowych jest przewidywany na około 20% całego budżetu, tj. na kwotę 62,9 mln zł, tj. około 15,7 mln euro.

BUDŻET

2.6 Jak wygląda harmonogram określania tych elementów budżetu w przypadku przyznania miastu tytułu „Stolicy”?

Szczegółowy harmonogram formułowania budżetu zostanie przedstawiony przez Wrocław w przypadku zakwalifikowania naszego miasta do kolejnej tury rywalizacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Agnieszka:
„Brakuje nam imprez kulturalnych na świeżym powietrzu.”

IV

infrastruktura miasta

PO SYGNALE
NIE WSIADAC

Do Wrocławia można przybyć samochodem...

Przez Wrocław przebiegają drogi krajowe i europejskie. Na południe od miasta znajduje się węzeł drogowy, na którym przecinają się drogi wiodące na północ i południe, oraz wschód i zachód. Kierunek wschodni autostrady A4 łączy miasto z Katowicami i Krakowem; biegnąc na zachód, daje połączenie z Republiką Federalną Niemiec i całą Europą. Przebiegające przez Wrocław drogi A8, 94 i 35 wiodące z północy na południe, pozwalają na połączenie Skandynawii z basenem Morza Śródziemnego. W trakcie budowy znajduje się obwodnica śródmiejska oraz Autostradowa Obwodnica Wrocławia. Celem budowy tych dróg jest usprawnienie ruchu w mieście oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza jego granice.

... koleją

Wrocław jest ważnym węzłem kolejowym. Drogi kolejowe łączą Wrocław z Warszawą, Poznaniem, Krakowem, Katowicami, oraz Dreznem, Lwowem, Pragą i Berlinem. Obec-

nie trwa remont historycznego dworca Wrocław Główny. Termin zakończenia prac remontowych jest planowany na 2012 rok.

... i samolotem

Międzynarodowy Port Lotniczy im. Mikołaja Kopernika oferuje przeloty do wielu miast europejskich: Alicante, Barcelony, Bristolu, Brukseli, Dublinu, Düsseldorfu, Edynburga, Frankfurtu nad Menem, Glasgow, Kopenhagi, Liverpoolu, Londynu, Monachium, Oslo i Rzymu. Oferta lotniska wrocławskiego już niebawem zostanie znacząco wzbogacona. Prowadzona obecnie rozbudowa lotniska pozwoli przyjmować znacznie więcej i znacznie większe samoloty. Nowy terminal, który zostanie ukończony w 2011 roku, umożliwi obsługę do 4 mln pasażerów rocznie. Zmodernizowane w 2012 roku połączenie drogowe z lotniska do centrum miasta skróci przejazd do 15–20 minut.

1. Jakie są zalety miasta w dziedzinie dostępności (transport regionalny, krajowy i międzynarodowy)?

Po mieście...

... można się przemieszczać za pomocą środków transportu publicznego. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji oferuje 23 stałe linie tramwajowe i 74 trasy autobusowe. 13 linii autobusowych kursuje w godzinach nocnych.

... i rowerem

Coraz bardziej popularnym środkiem transportu staje się w Polsce rower. Do roku 2016 uruchomiona zostanie we Wrocławiu miejska wypożyczalnia rowerów, zaś obecnie istniejąca sieć dróg rowerowych zostanie znacznie rozbudowana. Co istotne, intensywny program rozbudowy dróg rowerowych obejmuje cały Dolny Śląsk. Jednym z jego elementów jest stworzenie tras rowerowych umożliwiających poruszanie się wzdłuż górskich szlaków turystycznych zlokalizowanych na południu regionu.

156

2. Jakim potencjałem noclegowym i bazą turystyczną dysponuje miasto?

Miasto Wrocław z dużym zaangażowaniem podchodzi do rozbudowy bazy noclegowej. Obecnie miasto dysponuje 44 hotelami skategoryzowanymi (ceny od 80 zł/osobę wwyż) oraz 49 hotelami, hostelami i schroniskami młodzieżowymi w kategorii „taniego zakwaterowania” (ceny od 18 do 150 zł/osobę). W samych tylko skategoryzowanych obiektach Wrocław gotowy jest na przyjęcie ponad 6600 gości, obiekty taniego zakwaterowania zapewniają ponad 3200 miejsc. W 2009 roku zaplecze hotelowe Wrocławia wzbogaciło się między innymi o przywrócony do dawnej świetności, 5-gwiazdkowy hotel Monopol oraz hotel The Granary La Suite o standardzie 5*.

W najbliższych latach oblicze bazy noclegowej Wrocławia zmieni się znacząco. Zaplanowano obecnie 14 nowych inwestycji hotelowych, które powiększą potencjał zakwaterowania we Wrocławiu o ponad 3400 miejsc noclegowych. 9 z tych inwestycji będzie obiektami o bardzo wysokim standardzie (4 hotele o standardzie 5* i 5 o standardzie 4*).

Wśród wrocławskich hoteli na szczególną uwagę zasługuje hotel Monopol (5*). Ten legendarny wrocławski hotel został wybudowany w 1892 roku w stylu neobarokowym. Wśród jego gości był między innymi Pablo Picasso (na serwetce restauracji tego hotelu Picasso naszkicował słynnego gołąbka pokoju) oraz wielki polski tenor Jan Kiepura. Hotel ten stanowił także plan dla znanych polskich filmów. Obecnie przywrócony został do dawnej, przedwojennej świetności. Hotel zlokalizowany jest w historycznym centrum Wrocławia naprzeciwko gmachu Opery Wrocławskiej.

W okresie letnim we Wrocławiu funkcjonuje obecnie kilka pól kempingowych. Z okazji organizacji Europejskiej Stolicy Kultury baza noclegowa wzbogaci się o nowy „Kemping Kulturalny”, zdolny zakwaterować około 1000 turystów.

W roku 2012 Wrocław i Dolny Śląsk gotowe będą na przyjęcie około 60 tysięcy turystów.

Zarówno w zakresie dostępności komunikacyjnej, jak i potencjału noclegowego oraz bazy turystycznej, miasto musi dostosować się do wysokich europejskich standardów już do roku 2012. Podczas piłkarskich mistrzostw EURO 2012 Wrocław gościł bowiem będzie dziesiątki tysięcy kibiców z całej Europy. Rozbudowana infrastruktura oraz zdobyte doświadczenia stanowiąc będą dobrą podstawę do sprawnej organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury.

158

3. Jakie projekty w dziedzinie infrastruktury miejskiej i turystycznej, w tym renowacji, zaplanowano do roku, w którym miasto miałoby nosić tytuł „Stolicy”? Jak wygląda harmonogram tych prac?

Odzyskiwanie piękna

Wrocław do 2016 roku zamierza przeprowadzić renowację wielu dzielnic i obszarów urbanistycznych miasta. Zmiany te dotyczyć będą zarówno rewaloryzacji, rozbudowy, jak i nowych inwestycji w infrastrukturę kulturalną. Za niezmiernie ważną uważamy renowację nie tyle poszczególnych obiektów, ile całych kwartałów, a także łączenie w synergiczny sposób obszarów już „odzyskanego piękna”. Pragniemy nasycić miasto obiektami o wartości artystycznej, jak i symbolicznej.

Wrocław w okresie II wojny światowej utracił 70% zabudowy, natomiast Dolny Śląsk w większym stopniu ucierpiał w wyniku zaniedbań i dewastacji w okresie komunizmu. Konsekwentna polityka „odzyskiwania piękna” jest uważana za jeden z powodów najwyższego w Polsce wskaźnika utożsamiania się mieszkańców ze swoim miastem, z historią, która w większości stuleci jego trwania nie była historią polską.

Część z podejmowanych przez nas zabiegów ma spełniać zadanie świadomego, symbolicznego przekraczania granic historii. Dobrym przykładem jest wybudowany w 2008 roku Pomnik Wspólnej Pamięci – jako zadośćuczynienie za likwidację niemieckich i żydowskich cmentarzy po 1945 roku, a także przeobrażenie dawnych koszar Wehrmachtu i późniejszych koszar Armii Czerwonej w nowoczesny Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Za najważniejsze uważamy następujące projekty:

Hala Stulecia i Park Szczytnicki

Obiekt wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO powstał w 1913 roku według projektu Maxa Berga, w stulecie odezwy króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III, wzywającego do walki przeciwko Napoleonowi. Jego betonowa kopuła była wówczas największa na świecie. Inauguracja działalności Hali była uświetniona premierą sztuki Gerharda Hauptmana, dolnośląskiego dramaturga, późniejszego laureata Nagrody Nobla.

Hala Stulecia wraz z Pawilonem Czterech Kopuł i Pergolą była miejscem wystaw i kongresów, w tym obrad Światowego Kongresu Intelktualistów w 1948 roku. Przestrzeń Hali jest w dalszym ciągu wykorzystywana do organizacji największych imprez kulturalnych i sportowych (koncerty, megaopery). Obecnie przeprowadzany jest generalny remont obiektu (elewacje, wnętrza, zwiększenie pojemności widowni do 10 tysięcy miejsc).

Po powodzi w 1997 roku ponownie odbudowany został Ogród Japoński, a w roku 2009 wyremontowana została Pergola, w jej centrum zaś wybudowano multimedialną fontannę. Do 2013 roku zostanie przeprowadzony remont terenów przylegających do Hali wraz z obiektami kulturalno-dydaktycznymi dla dzieci, a już w 2011 roku na tych terenach powstanie największe we Wrocławiu Centrum Kongresowe.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęło się remontu przylegającego do Hali Pawilonu Czterech Kopuł wraz z uruchomieniem projektu Ogrody Rzeźby. Rewaloryzacji podlegać będzie także zieleń Parku Szczytnickiego, najpiękniejszej przestrzeni parkowej Wrocławia.

Dzielnica Czterech Świątyni

W najbliższym sąsiedztwie Rynku zlokalizowane są świątynie czterech wyznań – katedra prawosławna, katedra ewangelicka, kościół katolicki i synagoga. Z inicjatywy ich kapłanów oraz osób świeckich zgromadzonych wokół tych świątyni w 1995 roku powstał projekt Dzielnicy Czterech Świątyni – dzielnicy tolerancji, uczącej mieszkańców Wrocławia szacunku i wzajemnego zrozumienia. Realizuje się tam wielorakie programy dydaktyczne i kulturalne, a od roku 2007 miasto rozpoczęło proces rewitalizacji całości. Największym wstydem była dewastowana przez 50 lat (od hitlerowskiej Nocy Kryształowej, przez komunistyczne prześladowania Żydów w 1968 roku, po przekazanie jej w prywatne ręce w 1988 roku) Synagoga Pod Białym Bocianem, której remont zakończono w maju 2010 roku. Kluczową rolę w przywróceniu piękna Synagogi odegrała Bente Kahan, norweska aktorka i piosenkarka pochodzenia żydowskiego, od 2000 roku mieszkająca we Wrocławiu. Projekt renowacji Dzielnicy Czterech Świątyni będzie realizowany do 2015 roku.

Rynek i okolice

To najbardziej reprezentacyjna część Wrocławia, nasz salon. Remont nawierzchni i fasad przeprowadzono w 1997 roku. Obecnie próbujemy wypełnić tę przestrzeń nie tylko restauracjami, lecz również centrami kultury. Realizowany jest projekt Muzeum Pana Tadeusza. (Narodowy Zakład im. Ossolińskich we Wrocławiu jest właścicielem rękopisu najslynniejszego polskiego dzieła literackiego „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza). Muzeum będzie pokazywało XIX-wieczną kulturę i sztukę czasów rozbiórów Polski. W zamierzeniu będzie to muzeum multimedialne adresowane do współczesnego młodego odbiorcy. Projekt zostanie ukończony w 2012 roku.

Drugim projektem kulturalnym w Ryнку jest Biuro Literackie, umieszczone w zabytkowej kamienicy przeznaczonej dla znanej instytucji kultury promującej literaturę piękną. Biuro Literackie będzie dysponowało księgarnią, wydawnictwem, biurem festiwalu Port Literacki, klubem artystycznym oraz przestrzenią koncertową i teatralną. Port Literacki będzie organizatorem Europejskiej Stolicy Literatury.

Do 2016 roku zostanie przeprowadzona renowacja przylegających do Ryнку ulic Szewskiej i Kuźniczej, które wraz z placem Nankiera zostaną zamienione w strefę dostępną wyłącznie dla pieszych.

Odra

Wielkim projektem o wymiarze kulturalnym, turystycznym i rekreacyjnym jest renowacja nabrzeży Odry. Jej istotnym elementem jest realizowana stopniowo od 2004 roku iluminacja nabrzeży rzeki i obiektów z nią sąsiadujących. Oświetlana jest architektura, nabrzeża, bulwary, zieleń. Temu projektowi towarzyszy budowa szlaków spacerowych, mostków, kładek, promenad, uzupełnionych architekturą zieloną oraz tworzenie dodatkowych przestrzeni kulturalnych. Jedną z wysp stanie się miejscem studenckich koncertów. Nad Odrą powstanie także galeria sztuki współczesnej oraz Park Nauki.

Wrocławska Fosa

Wzdłuż fosy wrocławskiej istniał system fortyfikacji, który w XIX wieku był reprezentacyjnym traktem spacerowym. W minionym okresie uległ znacznej dewastacji. Na jednym z jego krańców znajduje się przejście do Dzielnicy Czterech Świątyń, w części środkowej realizowany jest park dziecięcy Tivoli wraz z plenerową sceną, przyległą do niedawno wyremontowanego Teatru Lalek. Teatr sąsiaduje z Galerią Sztuki Mediów WRO-CENTER (siedziba Festiwalu WRO-ART). Będzie to miejsce, gdzie będzie można najłatwiej spotkać krasnoludki.

Rewitalizacja Psiego Pola

Psie Pole to część miasta położona poza ścisłym centrum Wrocławia, o 900-letniej ciągłości osadniczej, z bogatymi tradycjami lokalnymi. Obszar ten jest obecnie mocno zdekapitalizowany. Rewitalizacja Psiego Pola to program realizowany obecnie przez władze miejskie oraz lokalne podmioty. Jego celem jest stworzenie centrum dla północno-wschodnich osiedli Wrocławia, które stanowiłoby atrakcyjną, zorientowaną na użytkownika przestrzeń publiczną służącą zatrudnieniu, życiu, edukacji i rekreacji. Zadania przewidziane w projekcie obejmują remont i modernizację infrastruktury mieszkaniowej; remont, modernizację i kreację obiektów infrastruktury handlowo-usługowej; przebudowę układu komunikacyjnego; działania wprowadzające ład urbanistyczny; stworzenie nowej lub odnowienie istniejącej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej (zieleń, sanacja płyty lokalnego ryneczku); stworzenie obiektów pełniących funkcje centrotwórcze na skalę lokalną. W zakres projektu wchodzi komponent kulturalny w postaci budowy centrum kultury wraz z biblioteką, mediateką i salą widowiskową.

Rewitalizacja Przedmieścia Odrzańskiego

To obszar XIX-wiecznej zabudowy na północ od centrum miasta zamieszkały przez 25 tysięcy osób, z wysokim odsetkiem ludzi starszych i ubogich. Celem programu jest poprawa jakości życia mieszkańców tej dzielnicy i podniesienie jej atrakcyjności w oczach wrocławian oraz osób odwiedzających nasze miasto. Obszar ten odzyska charakter rzemieślniczy i artystyczny, zgodny ze swoim pierwotnym wizerunkiem. W programie rewitalizacji szczególną rolę przyznano przestrzeniom publicznym: parkom i terenom zielonym, wnętrzą międzyblokowym oraz szkołom i terenom przyszkolnym. W ramach projektu realizowane są między innymi następujące działania związane z kulturą: przywrócenie szlaku artystyczno-rzemieślniczego; uliczka projektantów; wspieranie działań o charakterze edukacyjnym dzieci i młodzieży (projekt *Ginące Zawody Śródmieścia*; Dom Pokoju); budowa i wyposażenie pracowni artystycznych, w których znani artyści prowadzić będą zajęcia z dziećmi.

Instytut im. Jerzego Grotowskiego

Projekt polegał na remoncie i przebudowie znajdującego się nad Odrą zabytkowego budynku dawnego Klubu Wioślarskiego na potrzeby Instytutu im. Jerzego Grotowskiego. W części historycznej stworzono salę studyjną dla prezentacji teatralnych, salę konferencyjną oraz kilka sal prób z przeznaczeniem na działalność artystyczną i warsztatową, jak również pokoje gościnne. Tu realizowany będzie program *Masters in Residence*; jeszcze w 2010 roku prace swe prowadzić będą Eugenio Barba i Anatolij Wasiliew; realizowane będą projekty w ramach programu Eastern Line, wspierające niezależny teatr z Europy Środkowo-Wschodniej, oraz programy edukacyjne, w tym Międzynarodowe Studium Stażystów czy Spotkania Szkół Teatralnych Making Tommorow's Theatre. Inauguracja działalności Instytutu w nowej siedzibie odbyła się 17 kwietnia 2010 roku. Instytut im. Jerzego Grotowskiego będzie organizatorem Olimpiady Teatralnej w 2016 roku.

Park Kulturowy Kotliny Jeleniogórskiej

Idea zawarta w programie *Odzyskiwanie piękna* jest tematem szczególnie pilnym i aktualnym w odniesieniu do regionu Dolnego Śląska. Przekraczająca 8000 liczbą zabytków architektury Dolnego Śląska stanowi nie tylko atut naszego regionu, ale także ważki element dziedzictwa europejskiego. Wiele spośród tych obiektów zostało odnowionych wysiłkiem władz państwa polskiego, władz samorządowych Wrocławia i Dolnego Śląska, często ze wsparciem władz sąsiedniej Republiki Federalnej Niemiec, a także z inicjatywy osób i firm prywatnych.

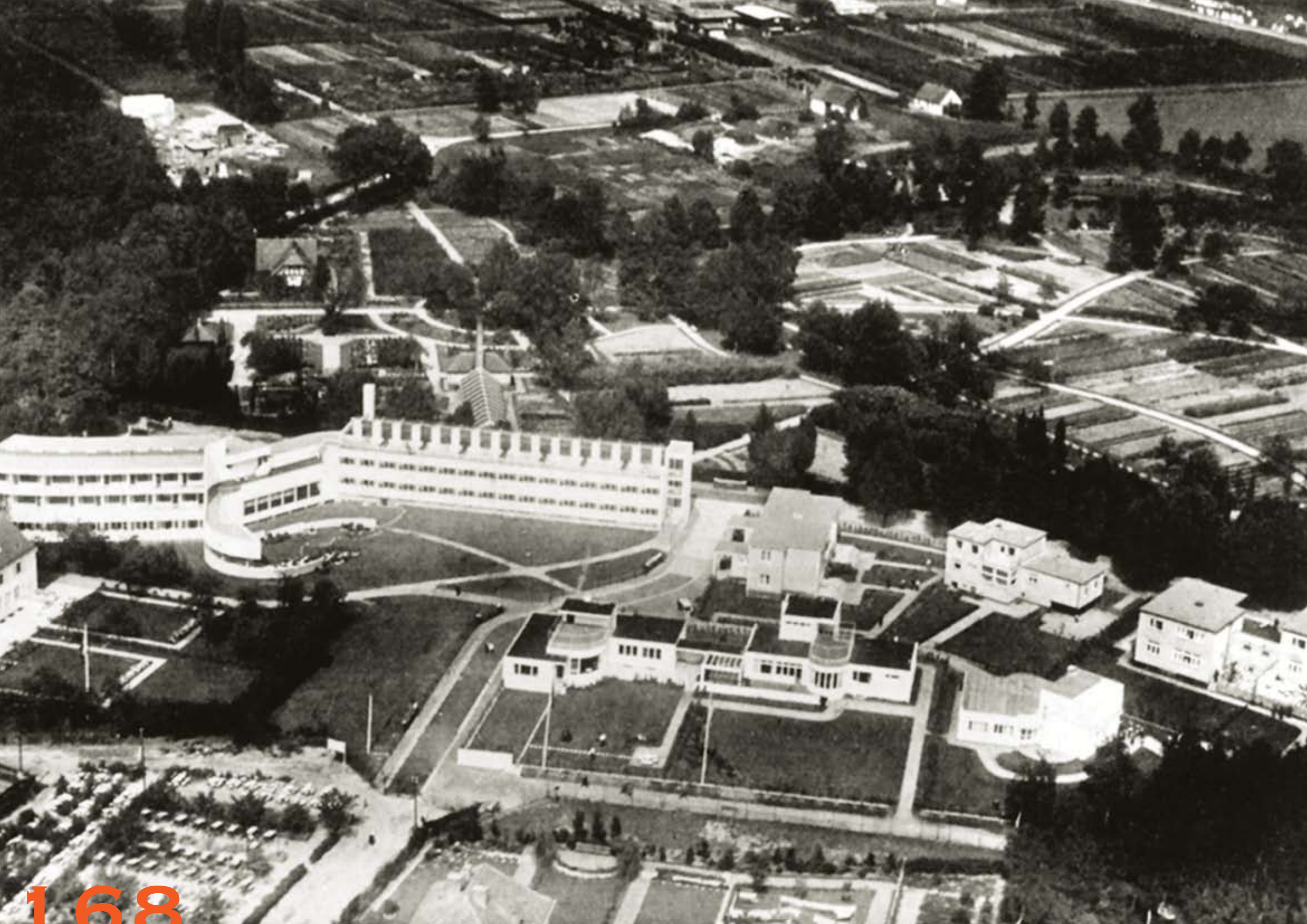
Do niewątpliwych osiągnięć na tym polu należy zaliczyć odbudowę zamku w Kliczkowie. Odnowiona została także siedziba Jamesa von Moltke w Krzyżowej, dawniej Kreisau. Służy ona obecnie wspólnemu poszukiwaniu porozumienia między narodami polskim i niemieckim, wymianie naukowej i kulturalnej. Przywrócone do dawnej świetności zostały między innymi zamki i pałace w Kraskowie, Henrykowie, Krobielowicach i wielu innych miejscach.

Wiele spośród obiektów tego dziedzictwa wymaga ochrony, rekonstrukcji i odbudowy, aby mogły służyć kulturze polskiej i europejskiej. Jest wśród nich między innymi zamek Hochbergów w Książu oraz klasztor Cystersów w Lubiążu. Wielkość tych obiektów oraz zakres niezbędnych prac rewaloryzacyjnych przekracza zdolności finansowe władz samorządów lokalnych i samorządu Województwa Dolnośląskiego.

Do priorytetów dolnośląskiego wymiaru projektu *Odzyskiwanie piękna*, który zostanie zrealizowany w ramach przygotowań do programu Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu, zalicza się projekt odnowy oraz przystosowania do funkcji kulturalnych i turystycznych Szlaku

Zamków i Ogrodów w Kotlinie Jeleniogórskiej. Oprócz kontynuacji prac rekonstrukcyjnych, projekt ten obejmuje również budowę ścieżki rowerowej, która połączy wszystkie obiekty wchodzące w skład Parku, umożliwiając ich zwiedzanie w sposób ekologiczny, bez zaburzania bogatego środowiska naturalnego Kotliny Jeleniogórskiej.

168

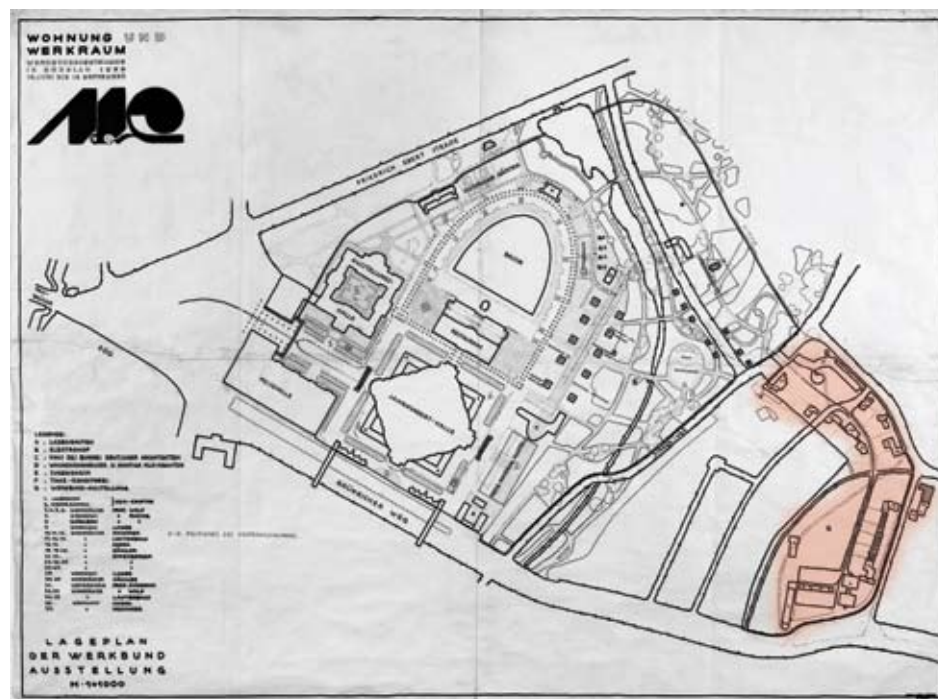

Nowe przestrzenie dla piękna

WUWA

Nowym pomysłem, będącym bezpośrednim efektem dyskusji o Europejskiej Stolicy Kultury, jest idea rekonstrukcji słynnej wystawy WUWA. Jest to kompleks budynków wzniesionych przez grupę niemieckich modernistów, które zostały zademonstrowane w 1929 roku podczas *Wohnung und Werkraum Ausstellung* (wystawa *Mieszkanie i miejsce pracy*). Były to wzorcowe domy mieszkalne, budynki użyteczności publicznej; powstały wówczas również nowatorskie projekty wyposażenia wnętrz. Na świecie istnieje tylko sześć osiedli o zbliżonym charakterze, najsłynniejsze z nich znajduje się w Stuttgarcie. Wiele z tych budynków nadal służy wrocławianom, ale część z nich uległa destrukcji. Władze miasta przygotowują projekt kompleksowej rewitalizacji i przywrócenia ich do stanu zbliżonego do pierwotnego. Projekt obecnie znajduje się na etapie koncepcyjnym.

Jednocześnie w najbliższym otoczeniu nowo budowanego stadionu piłkarskiego planowane jest powtórzenie pomysłu sprzed 80 lat i przeznaczenie 4 do 8 hektarów powierzchni na prezentację współczesnych idei i tendencji w architekturze mieszkaniowej. Za ten projekt odpowiadać będzie wrocławskie Muzeum Architektury.

Narodowe Forum Muzyki

Do końca 2012 roku we Wrocławiu zostanie wybudowana nowa sala koncertowa na 1800 miejsc wraz z 3 salami kameralnymi, studiem nagrań i przestrzenią wystawową. Gmach Narodowego Forum Muzyki będzie siedzibą orkiestry Filharmonii Wrocławskiej, Chóru Filharmonii Wrocławskiej, Orkiestry Kameralnej Leopoldinum, Lutostawski Quartet Wrocław oraz festiwali: Wratislavia Cantans, Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova, Leo Festival, Forum Musicum, Jazztopad.

Nowoczesna bryła Narodowego Forum Muzyki zamknie od zachodu dotychczas zaburzoną przestrzeń placu Wolności. W 2000 roku zakończył się remont zlokalizowanej po wschodniej stronie placu Opery, a w 2009 roku usytuowanego na północnej pierzei Pałacu Królewskiego Spätgena, będącego siedzibą Muzeum Historycznego, najnowocześniejszej placówki muzealnej tego typu w Polsce. Obiekt będzie przylegał do fosy miejskiej i Dzielnicy Czterech Świątyń.

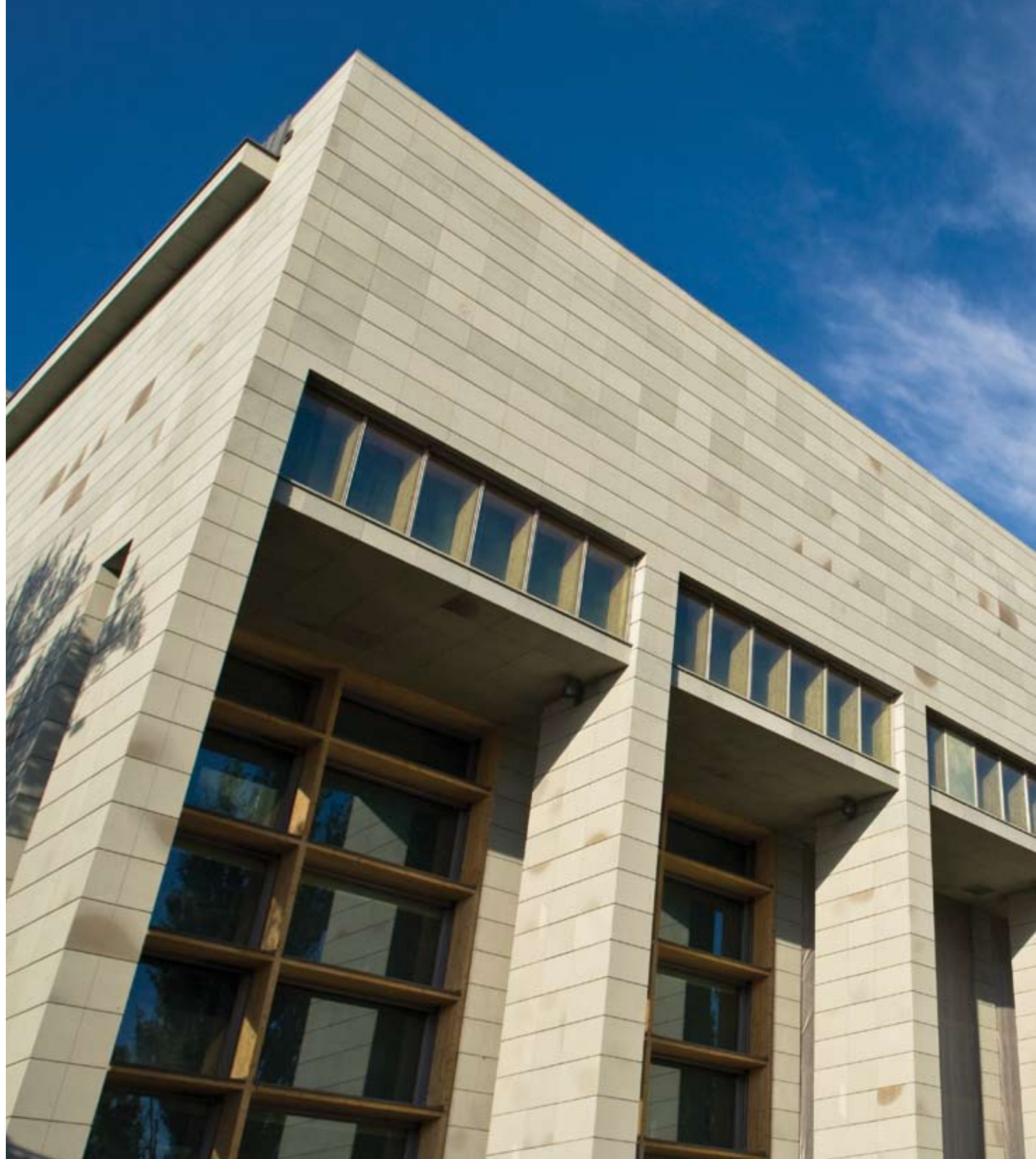
Muzeum Współczesne Wrocławia

Jest to projekt realizowany z myślą o Europejskiej Stolicy Kultury. Po rozstrzygnięciu międzynarodowego konkursu architektonicznego, powstał już projekt wykonawczy; budowę zamierzamy rozpocząć w 2012 roku. Ukończenie budowy budynku o powierzchni 22 tysięcy m² z wielką mediateką i cyberarchiwum współczesnych dzieł sztuki wizualnej planowane jest na 2016 rok. Otwarcie Muzeum będzie jednym z największych wydarzeń w ramach obchodów Europejskiej Stolicy Kultury.

Tymczasem na potrzeby sztuki współczesnej adaptowany jest zlokalizowany niedaleko centrum bunkier, dawny obiekt militarny, który służy wrocławskiej awangardzie artystycznej (w 2010 roku odbył się tam Festiwal Survival). Do momentu oddania Muzeum Współczesnego będzie on siedzibą projektu *Zachęty*, tj. ekspozycji prac współczesnych artystów dolnośląskich. Już obecnie ściana budynku jest ekspozycją sztuki konceptualnej. Ukończenie remontu budynku planujemy na rok 2011.

Nowa Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego

Nowa siedziba Biblioteki Uniwersyteckiej została zlokalizowana na nadodrzańskich bulwarach w okolicy Ostrowa Tumskiego. Będzie największym tego typu obiektem na Dolnym Śląsku: pomieści 4 miliony woluminów w części głównej oraz blisko pół miliona w zbiorach specjalnych. Z bibliotecznych czytelni, informatorium, sal dydaktyczno-konferencyjnych, wypożyczalni oraz magazynów z wolnym dostępem do półek będzie mogło korzystać równocześnie blisko tysiąc osób. Biblioteka pomieści także muzeum i salę wystawienniczą zbiorów specjalnych, w której będą prezentowane najcenniejsze woluminy. Plany nowej biblioteki zakładają pełne dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka zostanie oddana do użytku na początku roku 2012.

Infrastruktura dla edukacji kulturalnej

Biblioteki. Wrocław konsekwentnie realizuje projekt restrukturyzacji bibliotek. Pierwsza mediateka powstała we Wrocławiu w 2004 roku, a od tego czasu przybyły już cztery dalsze nowoczesne i przestronne obiekty. Dwa kolejne zamierzamy zbudować do roku 2016; wtedy we Wrocławiu planowana jest konferencja IFLA, Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich.

Przedszkola. Po zmianie systemu edukacji, zgodnie z którym dzieci 6-letnie zamiast do przedszkoli pójdą do szkół, część przedszkoli chcemy zamienić na siedziby oddziałów wrocławskiego *Inkulturatora*.

Domy kultury. W 2008 roku zbudowaliśmy nowoczesne Centrum Kultury Agora dla północnej części miasta. W roku 2011 będziemy budowali podobne centrum dla 30-tysięcznego osiedla Kozanów, a w latach 2014 i 2016 dwa kolejne obiekty przeznaczone na lokalne centra sztuki.

JuraPark Krasiejów
Rollercoaster
www.jurapark.pl

TEATR MUZYCZNY **CAPITOL**
PREMIERA: CZARNOKSIEZNIK Z KRAINY OZ 2.10.2010
LIVINGROOM MUSIC 4,5.09

APARATY SŁUCHOWE **GEERS**
AKUSTYKA SŁUCHU

РЕСТАУРАЦІА
НА РОДЕК - ЛЕТАІ

studium
musicalowe
TEL. 071 789 04 69
www.studium.capitol.pl

CAPITOL
TEATR MUZYCZNY

45
wrocław
WROCLAW, DO
Collegium Vocale Gent + F
Capriccio Stravagante
Akademia
Gabyr
WWW.WRO

SEX SHOP
POD TORAMI
Wojciechowska 71
Poznań
Pn. Sob. 10-18

Capitol

Celem projektu jest modernizacja Teatru Muzycznego Capitol. Jego możliwości techniczne po ukończeniu remontu będą nieporównanie większe i pozwolą na duży rozmach inscenizacyjny, użycie nowoczesnych efektów kaskaderskich i dynamiczne zmiany dekoracji w trakcie spektakli. Powstanie też scena kameralna ze studiem nagrań. Po rozbudowie do 720 zwiększy się ilość miejsc na widowni; powiększy się także scena. Rozbudowa zostanie ukończona w 2013 roku. Capitol to siedziba prestiżowego festiwalu Przegląd Piosenki Aktorskiej.

strategia komunikacji społecznej

1. Jaka strategię w dziedzinie komunikacji służącej nagłośnieniu obchodów „Stolicy” przygotowało miasto?

Strategia Wrocławia w dziedzinie komunikacji społecznej, mająca na celu nagłośnienie obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku, zostanie oparta na wykorzystaniu *komunikacji bezpośredniej* oraz wszystkich dostępnych *mediów*: elektronicznych, prasowych, radiowych i telewizyjnych. Zostaną także wykorzystane rozmaite *kanały* docierania do społeczności Wrocławia, Polski, Europy i świata.

Komunikacja bezpośrednia. Za kwestię absolutnie priorytetową uważamy przekonanie mieszkańców do akceptacji projektu i do bezpośredniego udziału w staraniach o tytuł. Nasze starania w zakresie komunikowania społecznego, służące nagłośnieniu naszego startu w konkursie na Europejską Stolicę Kultury, koncentrujemy przede wszystkim na komunikacji bezpośredniej. Wykorzystujemy do tego spotkania z młodzieżą; w inaugurację startu do wyścigu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury zaangażowało się ponad 1000 wolontariuszy,

głównie młodzież gimnazjalna i licealna. Rozmawiamy z przedstawicielami różnych środowisk; są wśród nich między innymi restauratorzy wrocławscy, biorący udział w imprezie „Europa na Widelcu”. Przykładamy ogromną wagę do bezpośredniego informowania i tłumaczenia, na czym polega projekt Europejskiej Stolicy Kultury i co może oznaczać dla Wrocławia oraz dla jego poszczególnych środowisk ewentualne nasze zwycięstwo. Jednym z największych programów służących realizacji bezpośrednich rozmów było turnée po Dolnym Śląsku, które odbył wrocławski Bajkobus (por. odpowiedź na pytanie I.15). Udało się nam porozmawiać z setkami mieszkańców, w tym z dziećmi, informując ich o charakterze projektu Europejskiej Stolicy Kultury.

Bardzo często obejmujemy patronatem wiele wydarzeń kulturalnych i sportowych, odbywających się we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Wykorzystujemy te okazje do zaznajamiania mieszkańców regionu o naszych staraniach. Odbyliśmy szereg spotkań z przedstawiciela-

mi twórczych środowisk kulturalnych, szkół wyższych, ale też ze zwykłymi obywatelami. Podczas tych spotkań informujemy o naszych dotychczasowych działaniach, namawiamy do bliższego poznania projektu i składania konkretnych propozycji i pomysłów mieszczących się w formule projektu Europejskiej Stolicy Kultury.

Jednym z symboli naszych starań o Europejską Stolicę Kultury jest brama ustawiona na wrocławskim rynku, zliczająca osoby popierające starania miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Przez bramę przeszło już kilkaset tysięcy wrocławian i turystów.

W staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury wykorzystujemy doświadczenie zdobyte w trakcie naszych zabiegów o organizację wystawy EXPO, Euro 2012 i Europejskiego Instytutu Technologicznego. Podczas tych działań wypracowaliśmy mechanizmy pozwalające wyzwolić we wrocławianach zainteresowanie i entuzjazm. (Pod deklaracją popierającą nasze starania o EIT przesłaną do Parlamentu Europejskiego podpisało się

około 200 tysięcy wrocławian.) Prowadzimy badania, których podstawowym celem jest pytanie o oczekiwania mieszkańców w stosunku do wrocławskiej oferty kulturalnej.

Niebagatelnym atutem Wrocławia w akcji informowania o naszym zaangażowaniu w projekt Europejskiej Stolicy Kultury są wrocławianie rozsiani po całej Europie. W odróżnieniu od emigracji lat wcześniejszych są to w olbrzymiej przewadze ludzie dobrze wykształceni lub studiujący, aktywni, często zakorzenieni w nowych miejscach, ale nadal niezwykle silnie związani z Wrocławiem. Na tym polega fenomen naszego miasta – na silnym utożsamieniu z miejscem swego pochodzenia. „Zagraniczni” wrocławianie chętnie o swoim mieście informują.

W przypadku powodzenia w konkursie tę strategię komunikacyjnej obecności Wrocław chciałby kontynuować w skali europejskiej. Obok wspierania rozmaitych wydarzeń kulturalnych na całym kontynencie, w roku 2015, przy okazji cyklu spotkań otwierającego program Europejskiej Stolicy Kultury (por. dramaturgia obchodów w odpowiedzi na pytanie II.1), zaprosimy do Wrocławia wolontariuszy i aktywistów z całej Europy, a zwłaszcza z partnerskiej Stolicy Kultury z Hiszpanii. Będzie to dobra okazja do bezpośredniej rozmowy o dzisiejszym stanie kultury, o wyzwaniach, jakie stoją przed nami, o naszym postrzeganiu i definiowaniu naszych potrzeb dotyczących uczestnictwa w kulturze, a przede wszystkim o tym, jak możemy sobie nawzajem pomóc w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Cyberinformacja. Obecnie Instytucja Kultury Wrocław 2016 prowadzi portal www.kreatywnywroclaw.pl, który informuje o wrocławskich staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz wydarzeniach kultural-

nych we Wrocławiu. Prowadzi także stronę internetową www.wro2016.pl, zawierającą podstawowe fakty dotyczące idei Europejskiej Stolicy Kultury oraz informacje o przebiegu formułowania programu kulturalnego na rok 2016. Upowszechniamy także biuletyn informujący o najważniejszych wydarzeniach kulturalnych odbywających się we Wrocławiu, który rozsyłamy do szerokiego kręgu zainteresowanych w całej Europie; biuletyn ukazuje się w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i hiszpańskiej.

Za pomocą tych stron internetowych rozwija się także internetowa społeczność osób wspierających Wrocław w konkursie na Europejską Stolicę Kultury. O sile Wrocławskiego Akcjonariatu Kultury stanowią internauci zrzeszeni wokół wrocławskiego profilu na portalach takich jak Facebook, YouTube oraz polskim portalu Nasza Klasa.

Z inicjatywy Instytucji Kultury Wrocław 2016 wszystkie listy elektroniczne wysyłane z adresów Urzędu Miejskiego Wrocławia w automatyczny sposób są zaopatrywane w emblemat symbolizujący wrocławskie zaangażowanie w rywalizację o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Informacje o wrocławskich staraniach zostały zamieszczone na portalach instytucji kultury zaangażowanych we Wrocławską Radę Kultury.

Ze względu na liczne kontakty zagraniczne wrocławskich uczelni, zamierzamy się zwrócić do władz rektorskich tych uczelni z prośbą o umieszczenie na ich portalach internetowych informacji o kandydaturze Wrocławia do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury oraz o dołączanie do listów elektronicznych przechodzących przez serwery tych uczelni informacji zawierającej link do portali informacyjnych prowadzonych przez Instytucję Kultury Wrocław 2016.

Media radiotelewizyjne. Instytucja Kultury Wrocław 2016 aktywnie wspiera programy w lokalnych mediach radiowych i telewizyjnych, poświęcone kulturze i promocji Wrocławia. Promocji naszych starań służyć będzie również seria filmów zrealizowanych na zamówienie Wrocławia, promujących kandydaturę naszego miasta. W przypadku przyznania nam tytułu Europejskiej Stolicy Kultury, zamierzamy zamówić serię filmów reklamowych informujących o wrocławskich obchodach, przeznaczonych do emisji w międzynarodowych sieciach telewizyjnych.

Podjęte zostały także pierwsze kroki w kierunku stworzenia międzynarodowego, wielojęzycznego radia internetowego, które w przypadku zdobycia przez Wrocław miana Europejskiej Stolicy Kultury służyłoby pełną informacją o programie obchodów, wydarzeniach kulturalnych planowanych we Wrocławiu i w Hiszpanii, oraz oferowało dobrą muzykę.

Nasze dotychczasowe działania i dobre kontakty z mediami wrocławskimi pozwalają nam na stosunkowo łatwe porozumienie i angażowanie ich do współorganizacji wielu przedsięwzięć wspierających nasze starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Wspólnie stworzyliśmy mechanizm, który sprawia, że wrocławskie media czują się współodpowiedzialne za powodzenie starań, w pełni je akceptują i wspierają.

Media drukowane. Wszystkie materiały publikowane przez instytucje kulturalne Wrocławia są opatrywane emblematem informującym o zaangażowaniu Wrocławia w rywalizację o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Instytucja Kultury Wrocław 2016 opublikowała broszurę pod tytułem „Wrocław. Kandydat do Europejskiej Stolicy Kultury 2016”. Przedstawiając ramową wizję wroc-

ławskiej aplikacji konkursowej, stanowi ona materiał informacyjny, a zarazem podstawę do dalszej dyskusji nad programem kulturalnym Wrocławia na rok 2016.

W przypadku przyznania nam tytułu, Wrocław zamierza promować wydarzenia kulturalne w mieście, w prasie polskiej i zagranicznej. Informacje takie – w atrakcyjnej artystycznie formie – byłyby dystrybuowane zwłaszcza w europejskich sieciach transportu publicznego, zwracając uwagę możliwie jak najszerszym kręgom odbiorców. Wrocław będzie publikował również biuletyn informacyjny dotyczący imprez kulturalnych odbywających się w mieście.

Miasto zamierza także wykorzystywać wszelkie kanały przekazu informacji: plakaty, publikacje dystrybuowane przez linie lotnicze, a także kanały dyplomatyczne w celu upowszechnienia informacji o Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu.

Delegowanie Delegata. Jeżeli w roku 2016 Wrocław zostałby Europejską Stolicą Kultury, w porozumieniu z hiszpańską Stolicą Kultury przygotowana zostałaby uroczystość oficjalnego przekazania do Hiszpanii symbolicznej postaci wrocławskiego krasnala Delegata. Nim trafiłby on jednak do hiszpańskiego miasta, złożyłby szereg wizyt w byłych Europejskich Stolicach Kultury, gdzie – podczas symbolicznych spotkań z władzami miejskimi, ale także mieszkańcami – wraz z towarzyszącą mu świtą wrocławian, informowałby o kulturalnym programie Wrocławia i zachęcał do przybycia. W każdym z odwiedzonych miejsc pozostawałby interaktywny Mini-Infokiosk, zawierający pełną informację o organizowanych we Wrocławiu i Hiszpanii przedsięwzięciach oraz informację turystyczną.

2. Jaka część budżetu zostanie przeznaczona na cele komunikacji społecznej?

Na cele komunikacji społecznej zamierzamy przeznaczyć około 15% budżetu przewidzianego na realizację programu Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu.

Niezależnie od bezpośrednich nakładów finansowych, którymi rozporządzać będzie Instytucja Kultury Wrocław 2016, podjęty zostanie szereg działań organizacyjnych nastawionych na zapewnienie właściwego nagłośnienia obchodom poprzez podmioty prywatne. Tym sposobem, poprzez skoordynowany system wzajemnej promocji, planuje się znacznie wzmocnić przekaz medialny. Faktyczna, materialna wartość, jaką zagwarantuje ten program, jest na obecnym etapie przygotowań trudna do oszacowania.

3. W jaki sposób miasto zamierza nagłośnić wręczenie nagrody Meliny Mercuri w przypadku jej otrzymania?

II Światowy Kongres Intelektualistów we Wrocławiu: Kultura dla Pokoju

W przypadku wyboru Wrocławia na Europejską Stolicę Kultury w roku 2016 Wrocław zorganizuje II Światowy Kongres Intelektualistów we Wrocławiu. Uroczystość wręczenia Wrocławowi nagrody Meliny Mercuri stanowiłaby inauguracyjną część Kongresu.

Planowany na rok 2016 II Światowy Kongres Intelektualistów nawiązywałby tematycznie do Światowego Kongresu Intelektualistów w Obronie Pokoju, który odbył się w początkach polskiej obecności we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku w sierpniu 1948 roku. Kongres zgromadził we Wrocławiu 46 delegacji z wielu krajów Europy i świata.

W auli Politechniki, stanowiącej wówczas część Uniwersytetu Wrocławskiego, występowali Jorge Amado, Anna Seghers, Irena Joliot-Curie, Ilja Erenburg, Julian Huxley, Louis Aragon, György Lukács, Ferdynand Léger, Roger Vailland, Salvatore Quasimodo, Paul Éluard, Martin Andersen Nexø, Julien Benda, Aleksander Fadiejew, Michaił Szołochow a także Maria Dąbrowska, Jarosław Iwaskiewicz, Zofia Nałkowska, Tadeusz Kotarbiński, Józef Chalasiński, Andrzej Panufnik, Kazimierz Wyka, Stanisław Lorentz, Stanisław Ossowski, Antoni Słonimski, Julian Tuwim. Gościem specjalnym Kongresu był Pablo Picasso, który podczas tej jedynej podróży do Polski skupił na sobie wiele uwagi mediów i publiczności.

Głównym celem planowanego II Światowego Kongresu Intelektualistów będzie debata o kondycji pokoju i demokracji w XXI wieku, o ochronie środowiska naturalnego, problemach demograficznych oraz o kwestiach stanowiących dla pokoju faktyczne lub potencjalne zagrożenie. Najważniejszym tematem byłaby rola kultury, edukacji oraz dyplomacji kulturalnej w zapobieganiu i w rozwiązywaniu konfliktów społecznych na świecie.

Mercouri.pl

Kampania informacyjna znajdzie swoje miejsce także w przestrzeni wirtualnej. Wrocław zarezerwował już domenę Mercouri.pl, na której zamieszczona zostanie strona internetowa informująca o idei Europejskiej Stolicy Kultury, osobie Meliny Mercouri oraz nagrodzie jej imienia.

Wrocławska Guernica

Planowany Kongres byłby sposobnością do uczczenia dzieła wielkiego malarza hiszpańskiego Pabla Picasa. Kongresowi towarzyszyłoby odsłonięcie repliki jego obrazu Guernica, wykonanej w eksponowanym miejscu wrocławskiej przestrzeni miejskiej. Wydarzeniu temu towarzyszyłaby wystawa prac Picassa związanych z jego pobytem we Wrocławiu. Ekspонатami na tej wystawie byłby specjalnie wykonany przezeń komplet talerzy ceramicznych, który Pablo Picasso podarował organizatorom Kongresu, oraz narysowany w trakcie obrad szkic pod tytułem *Dziewczyna polska*. W restauracji hotelu Monopol, w którym rezydował artysta, Picasso narysował na serwetce gołąbka pokoju; rysunek ten stał się symbolem ruchów pokojowych na całym świecie.

Podczas swego pobytu w Polsce Picasso nabył również piękny płaszcz dla Françoise. Istnieją wykonane przez Picassa litografie przedstawiające Françoise w tym

płaszczu; osiem spośród nich znajduje się w The Foundation Pablo Ruiz Picasso Museum & Birthhouse w Maladze. Również te litografie chcielibyśmy eksponować we Wrocławiu z tej okazji.

VI

ocena i monitorowanie obchodów

190

Czy miasto nosi się z zamiarem utworzenia specjalnego systemu kontroli i oceny w zakresie:
a) wpływu, jaki wywiera program i jego skutków;
b) zarządzania finansami?

Instytucja Kultury Wrocław 2016 powoła niezależną Komisję Monitorującą, której zadaniem będzie ocena i monitoring realizacji programu Europejskiej Stolicy Kultury zarówno na terenie miasta, jak i w poszczególnych miejscowościach regionu. Komisja ta będzie monitorowała przygotowanie do realizacji programu w okresie poprzedzającym rok 2016, jego realizację w roku 2016 oraz w okresie lat następnych, jak również wywołane efekty. Pracami Komisji kierował będzie Dyrektor ds. Monitoringu.

Przedmiot oceny i monitoringu

Przedmiotem monitoringu będzie stopień, w jakim obchody Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu przyczynią się do osiągnięcia stawianych przez nas celów.

Nasze najważniejsze cele to:

- 1) zwiększenie intensywności i jakości oferty kulturalnej;
- 2) zaangażowanie mieszkańców w wydarzenia kulturalne;
- 3) dostępność instytucji kultury dla osób wykluczonych;
- 4) zwiększenie świadomości estetycznej i aktywizacja twórcza mieszkańców;
- 5) zaangażowanie podmiotów spoza sektorów kultury we wspieranie życia kulturalnego;
- 6) przełamanie enigmatyczności miasta w oczach Europy;
- 7) rozwój turystyki kulturalnej we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku;
- 8) odnowienie żywotności związków Wrocławia i Dolnego Śląska;
- 9) zwiększenie świadomości ekologicznej.

Niezależnie oceniany i monitorowany będzie sposób zarządzania finansami Instytucji Kultury Wrocław 2016, w szczególności dystrybucja miejskich funduszy i przychodów uzyskiwanych w przebiegu obchodów, w tym uzasadnienie wydatków. Sprawująca merytoryczny nadzór nad finansami Komisja będzie w stałym kontakcie z Instytucją Kultury Wrocław 2016, na bieżąco sygnalizując i konsultując podejmowane działania. Tym samym monitoring finansowy będzie miał charakter dynamiczny, co umożliwi reagowanie z odpowiednim wyprzedzeniem.

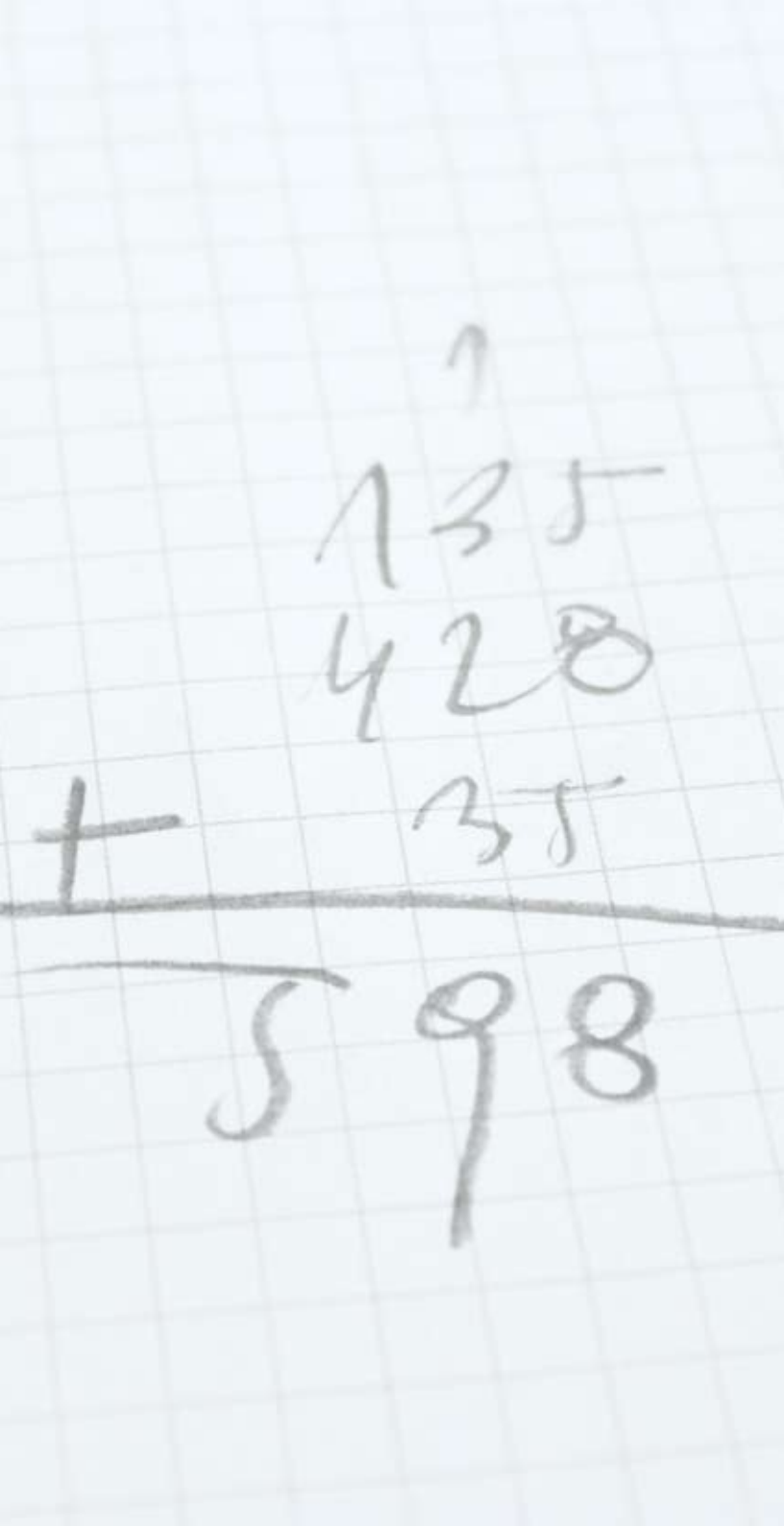
Metody badawcze i parametry oceny

Całościowa ocena i monitoring obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu, obejmujące przygotowa-

192

nie do realizacji programu w latach 2011–2015, w roku 2016 oraz w latach następnych zostaną podporządkowane metodom wypracowanym przez centra badawcze specjalizujące się w efektywności programów Europejskich Stolic Kultury w latach poprzednich. Ocena i monitoring wrocławskiego życia kulturalnego zostaną zrealizowane z perspektywy następujących parametrów:

- dostępność instytucji kulturalnych oraz dynamika poziomu uczestnictwa widzów w wydarzeniach kulturalnych;
- monitorowanie zmian w zakresie liczby turystów przybywających do Wrocławia oraz dynamika bezpośrednich i pośrednich efektów ekonomicznych realizacji programu Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu. Ocena ta zostanie dokonana na podstawie rocznych raportów o dynamice zatrudnienia, inwestycji, przychodów i podatków firm świadczących usługi turystyczne we Wrocławiu i w regionie, a także dynamiki liczby pasażerów linii lotniczych, kolejowych i autobusowych, zmiany w liczbach gości hotelowych;
- liczba i jakość merytoryczna projektów i wydarzeń kulturalnych;
- dynamika postrzegania miasta w mediach lokalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych;
- poziom zaangażowania podmiotów z obszaru gospodarki w finansowanie wydarzeń kulturalnych; metody alokacji funduszy i sposoby ich wydawania.

Partnerzy monitoringu

Monitoring i ocena skutków realizacji programu Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu zostaną zrealizowane przy współudziale:

- Głównego Urzędu Statystycznego;
- Dolnośląskiej Izby Skarbowej;
- Instytutu Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

VII

elementy dodatkowe

PROMOCJE

CENNIK

OKNO WYKRYT

196

1. Jakie są atuty składanej kandydatury, a jakie szczególne cechy jej sukcesu jako „Stolicy Kultury”? Jakie mogą być słabe strony?

Siłą Wrocławia jest dynamizm ostatnich dziesięcioleci, jego znaczenie na mapie kulturalnej Polski, różnorodność życia artystycznego, kreatywność artystów i organizacji pozarządowych, tworzących najważniejsze festiwale, zwłaszcza Era Nowe Horyzonty, Brave Festival i Wro-Art. Naszym atutem jest wysoki poziom finansowania kultury w budżecie miasta i regionu, intensywne i kompleksowe uzupełnianie infrastruktury kulturalnej o nowe obiekty, zwłaszcza sale muzyczne i muzea.

Atutem Wrocławia jest publiczna dyskusja, jaką wywołały nasze starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, krytyka i pokazywanie miejsc oraz obszarów polityki kulturalnej i społecznej, które wymagają zmian. Nasz atut to także sukces w przekonaniu mieszkańców, że Europejska Stolica Kultury we Wrocławiu to przepustka do nowoczesności i europejskości naszego miasta. Za ważki atut naszych starań uważamy rozbudowany program współpracy z partnerską hiszpańską stolicą kultury.

Szereg elementów wrocławskiej kandydatury ma dwojaką naturę: z jednej strony mogą być one postrzegane jako nasza słabość. Zostały one jednak potraktowane przez nas jako wyzwanie i inspiracja do zbudowania takiego planu obchodów, który sam w sobie byłby próbą rozwiązania tych problemów. Nasze dzisiejsze słabości to:

- niski poziom uczestnictwa w kulturze Dolnoślązaków, w tym mieszkańców Wrocławia;
- problem wykluczonych z kultury;
- rozwarstwienie materialne, edukacyjne i socjalne między Wrocławiem i Dolnym Śląskiem;
- ucieczka od postaw obywatelskich i społecznych, a nawet sąsiedzkich.

Wierzmy, że już niebawem te słabości uda się nam pokonać.

Słabą stroną naszej kandydatury może być także fakt osłabienia więzi między Wrocławiem jako miastem me-

tropolitarnym a regionem Dolnego Śląska, do którego doszło w minionych dwóch dekadach transformacji kraju i regionu. Oferowane przez Wrocław możliwości rozwoju indywidualnych karier sprawiają, że wielu Dolnoślązaków poszukuje zatrudnienia w stolicy regionu, opuszczając swoje rodzinne miejscowości. Zarazem wrocławianie poszukują atrakcyjnych lokalizacji dla swoich domów w miejscowościach regionu, nie angażując się w życie publiczne tych społeczności.

198

2. Czy miasto zamierza rozwijać specjalne projekty kulturalne w nadchodzących latach, niezależnie od losów jej kandydatury do roli „Europejskiej Stolicy Kultury”?
Jeśli tak, to jakie?

Niezależnie od losów kandydatury Wrocławia w rywalizacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury, miasto zamierza wdrożyć w życie opracowane projekty w zakresie edukacji kulturalnej, ujęte w programie *Otwieranie przestrzeni*. Należą do nich zwłaszcza: *Dolnośląski Paszport Kultury*, *Wrocławski Pawilon Muzealny*, *Obligacja Kulturalna* oraz *Inkulturator*.

Władze miasta będą również kontynuowały prace rewitalizacyjne w obszarze ujętym pod hasłem *Odzykiwanie piękna*.

Niezależnie od losów naszej kandydatury, zostanie zrealizowana również budowa Narodowego Forum Muzyki oraz Muzeum Sztuki Współczesnej, stanowiące materialne filary programu *Przestrzenie dla piękna*.

Znaczna część wrocławskiej oferty programowej została opracowana w odpowiedzi na palące problemy naszego miasta i regionu. W zgodnej opinii członków Instytucji Kultury Wrocław 2016, powinny one być

więc realizowane niezależnie od wyniku konkursu na Europejską Stolicę Kultury, co zostanie zakomunikowane władzom miasta i regionu.

3. Miejsce na ewentualne dalsze uwagi, które mogą mieć znaczenie dla rozpatrzenia niniejszej kandydatury.

Minione dwadzieścia lat transformacji Polski przyniosło naszemu miastu gospodarczą dojrzałość. Wrocław jest stabilnym ośrodkiem przemysłu i innowacji, odpowiedzialnym partnerem w stosunkach z podmiotami gospodarczymi i politycznymi z całego świata.

Dojrzałość kulturowa i społeczna Wrocławia idzie w parze z energią i młodzieńczością jego mieszkańców. Nasze miasto konsekwentnie realizuje długofalową strategię zdobycia dla siebie znaczącego miejsca na mapie Europy. Wrocław wielokrotnie pokazał, że potrafi sprostać poważnym wyzwaniom i wyciągać wnioski z porażek; mimo zdobytych doświadczeń nadal chętnie się uczymy.

Dojrzałość Wrocławia daje gwarancję bezpieczeństwa przy organizacji dużych imprez gospodarczych, naukowych, politycznych i kulturalnych. Stabilność ekonomiczna i polityczna stolicy Dolnego Śląska przyniosły naszemu miastu markę niezawodnego partnera.

Choć Wrocław jest często odwiedzany przez znawców sztuki, nie jest celem podróży wakacyjnych turystów europejskich. Wspaniała tradycja wrocławskich instytucji kulturalnych nie idzie w parze z powszechnym udziałem mieszkańców w życiu kulturalnym miasta. Pragniemy, aby nasze miasto zostało Europejską Stolicą Kultury, ponieważ chcemy, aby rozwojowi w sferze urbanistycznej i ekonomicznej towarzyszył także rozwój w sferze najważniejszej, kulturowej.

Nasz potencjał stanowi gwarancję, że organizacja obchodów Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku byłaby sukcesem i świadectwem pełnej, europejskiej dojrzałości naszego miasta.

podsumowanie

Nasze miasto

Wrocław, miasto polskie o kosmopolitycznej historii, to miniaturowy model Europy, w którym zgromadziło się maksimum różnorodności. Otwartość była konstytutywną cechą naszego miasta przez całą jego historię. Wrocław to także laboratorium kulturowe, w którym toczy się nieustanny proces wzajemnych metamorfoz licznych kultur, spotykających się tu w przeszłości i obecnie.

Nasze powody

Wrocławianie pragną, aby ich miasto zostało Europejską Stolicą Kultury z dziewięciu powodów:

Tkanina naszej historii: pragniemy opowiedzieć Europie o tkaninie wyjątkowo skomplikowanej historii, jaka została spleciona przez dawnych oraz obecnych mieszkańców Wrocławia.

Przewycięzanie enigmatyczności: polscy mieszkańcy polisemitycznego Wrocławia pragną przewyciężyć enigmatyczność swego miasta i na trwałe zapaść w świadomość europejską jako miasto polskie i europejskie.

Budowanie wielokrotnej tożsamości: stworzywszy naszą odrębną, wyjątkową „wielokrotną tożsamość”, chcemy przyłączyć się do budowania nowej wielokrotnej tożsamości zjednoczonej Europy.

Kwiat i szmaragd Europy: Wrocław, „kwiat Europy”, chce być ambasadorem naszego regionu Dolnego Śląska, „szmaragdu Europy”, oraz dziedzictwa śląskiej architektury, które pilnie wymaga ocalenia; chcemy je przywrócić kulturze polskiej i europejskiej.

Kultura przeciw wykluczeniom: pragniemy aktywnie zwalczać wykluczenia społeczne i wykluczenia z udziału w kulturze ludzi młodych, bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, seniorów i niepełnosprawnych.

Przeciw komodyfikacji kultury: pragniemy zwalczać bariery finansowe, które uniemożliwiają demokratyczny dostęp ludzi do dzieł autentycznej sztuki i czerpanie radości z ich poznawania.

Kultura przeciw agorafobii publicznej: przestrzenie współczesnych miast budzą często w ich mieszkańcach lęk – agorafobię publiczną. Z jej powodu chronią się w swej prywatności lub emigrują. Chcemy, aby dzięki kulturze ponownie poczuli się autentycznymi współgospodarzami swych miast.

Kultura przeciw interpasywności: Urządzenia najnowszych technologii, zamiast wspierać interaktywne relacje między ludźmi, często odbierają im podmiotowość wytwarzając nowe zjawisko: interpasywność. W cyberprzestrzeni chcemy mieć sprzymierzeńca wolnej twórczości artystycznej.

Eko-estetyka w obronie natury: Wrocław, miasto nowoczesne i innowacyjne, pragnie szukać autentycznie innowacyjnych metod gospodarowania, które będą przyjazne dla środowiska naturalnego.

Nasze cele

Wrocławianie – mieszkańcy miasta z przeszłością i miasta przyszłości – ubiegają się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury ponieważ:

poczuwają się do obowiązku wobec historycznego i współczesnego dorobku kulturalnego, a także wobec jego minionych oraz obecnych twórców, reprezentujących wiele narodów;

pragną wesprzeć proces kulturowej integracji społeczeństwa polskiego z narodami Europy, pozostający w tyle za integracją gospodarczą i polityczną;

wierzą, że życie pozbawione obcowania z dziełami autentycznej sztuki jest życiem zubożonym i niepełnym;

sądzą, że kultura nie jest jedynie uzupełnieniem materialnych aspektów życia jednostek i grup społecznych, bez którego mogą się one obywać bez znaczącej szkody dla jakości swojego istnienia;

opowiadają się przeciwko instrumentalizacji dóbr kultury i sztuki oraz zaprzęgnięciu ich w służbę innych celów;

występują w obronie autentycznej wolności sztuki od presji gospodarczych, politycznych i światopoglądowych.

Nasza myśl wiodąca

Emblemat motyla symbolizuje naszą myśl przewodnią: *Metamorfozy kultur*. Za jej pomocą chcemy objąć realne procesy, które nadawały kształt całej Europie w przeszłości i obecnie. Skutkiem procesów globalizacji są dynamiczne przemiany tradycyjnych wzorców kulturowych i obyczajów. Kultury europejskie ulegają metamorfozom pod wpływem presji rozmaitych grup etnicznych i wyznawców różnych religii imigracyjnych na nasz kontynent. Ulegają one metamorfozom także wskutek terytorialnego rozszerzenia Unii Europejskiej o nowe kraje. Współczesna Europa jest laboratorium przemian, w którym metamorfozom ulegają kultury wszystkich narodów Europy – zarówno nowej, jak i starej.

Nasze hasło

Przestrzenie dla piękna to hasło, które chcemy zaproponować Europie.

Współczesny człowiek porusza się w wielu przestrzeniach; są to: przestrzeń natury, przestrzeń społeczna, przestrzeń publiczna, przestrzeń prywatna, przestrzeń intymna oraz cyberprzestrzeń. Za cel stawiamy sobie tworzenie trwałych, przyjaznych przestrzeni, służących zaspokajaniu ludzkiego pragnienia obcowania z dziełami sztuki i kultury. Przyświeca nam pragnienie uobecniania tego, co piękne w życiu społecznym i osobistym. Chcemy budować przestrzenie, w których możliwe będzie przywracanie trwałej obecności piękna w życiu publicznym i w codziennych obyczajach. Chcemy, aby każda z tych przestrzeni, w których dzieje się życie współczesnego człowieka, była wypełniona tym, co piękne i dobre, ponieważ sądzimy, że nie ma tego, co dobre, bez tego, co piękne: *Nulla ethica sine aesthetica*.

Nasz partnerski region

Obszarem geograficznym zaangażowanym w obchody Europejskiej Stolicy Kultury we Wrocławiu w 2016 roku będzie region Dolnego Śląska oraz historycznie powiązane z regionem Dolnego Śląska czeskie miasto Hradec Králové i wschodniemieckie Görlitz.

Nasz hiszpański Delegat

Symbolem współpracy Wrocławia z hiszpańską Europejską Stolicą Kultury będzie postać krasnoludka, potomka artystycznego ruchu Pomarańczowej Alternatywy. Wrocław przekaże partnerskiej Europejskiej Stolicy Kultury w Hiszpanii rzeźbę krasnoludka o imieniu Delegat.

Nasze wsparcie społeczne

Wrocławski Akcjonariat Kultury to przestrzeń akcji i aktywizacji tysięcy wrocławian. Jest to także platforma dialogu i wymiany myśli niezależnych środowisk kulturalnych, artystów i wszystkich wrocławian. *Dziecięcy Akcjonariat Kultury* to program dla najmłodszych wrocławian, naszej przyszłości, którzy współtworzą program święta kultury we Wrocławiu.

Nasze programy

Partnerom europejskim proponujemy szereg wątków tematycznych i programów wiodących. Za ich pomocą chcemy budować przestrzenie dla piękna we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku oraz w przestrzeniach życia każdego z nas.

Otwieranie przestrzeni

Inkulturator
Obligacja Kulturalna
Europejski Paszport Kultury
Kościół: piękno i kicz

Piękno w polu widzenia

Beton i zieleń
Postacie miasta
Sztuka w przestrzeni
Obecność formy

Intymność piękna

Dom dla sztuki – sztuka dla domu
Cielesność: artefakt-ekonomia-polityka
Kultura rodzicielstwa
Kultura stołu i wina

Piękno w cyberprzestrzeni

Wrocławski Pawilon Muzealny
KulTuba
LiveArtNet
CyberArchiwum Sztuki

Siły natury – potęga kultury

Miasto parków i ogrodów
Ludzkie potrzeby – prawa zwierząt
Rzeka kultury
Recykulacje energii

Nasz operator

Instytucja Kultury Wrocław 2016

Nasze wydatki na infrastrukturę kulturalną

Na renowację dawnych przestrzeni dla piękna i budowę nowych zamierzamy wydać prawie 2 miliardy złotych, tj. około 500 milionów euro.

Nasz budżet

Na obchody święta kultury europejskiej we Wrocławiu zamierzamy przeznaczyć 314,5 mln zł, tj. około 78,6 mln euro.

Nasz atut

Naszym atutem jest nasz entuzjazm, kreatywność naszych artystów i wsparcie mieszkańców Wrocławia.

Nasza synteza...

... to hiszpański temperament i polska fantazja.

Nasza Eutopia...

... to Europa zróżnicowania, możliwości i odpowiedzialności.

aneks

Spis treści

Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie utworzenia instytucji kultury pod nazwą „Wrocław 2016” i nadania jej statutu	214
Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie poparcia Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku	215
Deklaracja w sprawie współpracy miast Dolnego Śląska na rzecz uzyskania tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016	216
Deklaracja kolegium rektorów uczelni Wrocławia, Opola, Częstochowy i Zielonej Góry o poparciu miasta Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016	217
Deklaracja niepublicznych uczelni Wrocławia o wsparciu miasta Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016	218
List poparcia Dolnośląskiej Izby Gospodarczej	219
List poparcia miasta Breda	220
List poparcia miasta Drezno	221
List poparcia miasta Görlitz	222
List poparcia miasta Hradec Králové	223
List poparcia departamentu La Vienne	224
List poparcia miasta Lille	225
List poparcia miasta Lwów	226
List poparcia miasta Ramat Gan	227
List poparcia miasta Wiesbaden	228
Festiwale we Wrocławiu	229
Osoby zaangażowane w proces powstawania Aplikacji	238

**UCHWAŁA NR XLIII/1330/09 RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA
z dnia 29 grudnia 2009 r.**

w sprawie utworzenia instytucji kultury pod nazwą „Wrocław 2016” i nadania jej statutu

Rada Miejska Wrocławia uchwala, co następuje:

- § 1. Powołuje się nową gminną instytucję kultury pod nazwą „Wrocław 2016”.
- § 2. Siedzibą instytucji o której mowa w § 1., będzie miasto Wrocław.
- § 3. Podstawowym zadaniem „Wrocław 2016” jest prowadzenie działalności kulturalnej oraz koordynacja starań Gminy Wrocław o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku.
- § 4. Nadaje się statut instytucji kultury pod nazwą „Wrocław 2016”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 5. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Wrocławia.
- § 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Uchwała Sejmiku

Województwa Dolnośląskiego

z dnia 19 marca 2010 r. w sprawie poparcia Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r.

§1

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uznaje, że starania Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku jest niepowtarzalną szansą do wzbogacenia życia kulturalnego w całym regionie, w taki sposób, że kultura może stać się główną marką Dolnego Śląska służącą promocji Regionu Dolnego Śląska. Organizacja wydarzenia międzynarodowego o tej skali przyczyni się do znacznego zwiększenia ruchu turystycznego w Regionie, jak i przede wszystkim do efektywnej promocji Dolnego Śląska w Europie. Mając powyższe na uwadze, Sejmik Województwa Dolnośląskiego w pełni popiera inicjatywę Władz Miasta Wrocławia, mającą na celu przyznanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku.

§2

Sejmik Województwa Dolnośląskiego w ramach swoich uprawnień prowadzić będzie wszelkie niezbędne działania wspomagające sprawną realizację tego największego w historii Regionu wydarzenia kulturalnego.

§3

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Biorąc pod uwagę:

- unikatowe walory kulturalne Wrocławia i Regionu Dolny Śląsk;
- korzystne położenie geograficzne Dolnego Śląska i jego stolicy w sąsiedztwie Czech i Niemiec;
- strategię rozwoju Wrocławia i Dolnego Śląska;

Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016:

- przyczyni się do wzbogacenia życia kulturalnego w całym regionie, w taki sposób, że kultura może stać się główną marką Dolnego Śląska, a ludzie kultury uzyskają możliwość realizowania zamierzeń twórczych na wielką skalę;
- doprowadzi do istotnego wzrostu ruchu turystycznego w regionie, a także większego udziału, w tym ruchu szczególnie cennej turystyki kulturowej;
- przyczyni się do rozwoju gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju nowych dziedzin gospodarki kreatywnej i opartej na wiedzy oraz powstawania nowych miejsc pracy;
- przyczyni się do zintensyfikowania promocji Dolnego Śląska w Europie i na świecie;
- wspomóże dalszą integrację z Unią Europejską;
- umożliwi samorządom regionu pozyskanie większej ilości funduszy unijnych z przeznaczeniem na działania promujące kulturę oraz rozwój infrastruktury związanej z kulturą;
- podniesie atrakcyjność Dolnego Śląska jako miejsca do życia.

DEKLARACJA W SPRAWIE WSPÓŁPRACY MIAST DOLNEGO ŚLĄSKA NA RZECZ UZYSKANIA TYTUŁU EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016

Prezydenci miast Dolnego Śląska, biorąc pod uwagę:

- unikatowe walory kulturalne Wrocławia i Regionu Dolny Śląsk;
- korzystne położenie geograficzne Dolnego Śląska i jego stolicy w sąsiedztwie Czech i Niemiec;
- strategię rozwoju Wrocławia i miast Dolnego Śląska;

oraz uznając, że tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016:

- przyczyni się do wzbogacenia życia kulturalnego w całym regionie, w taki sposób, że kultura może stać się główną marką Dolnego Śląska, a ludzie kultury uzyskają możliwość realizowania zamierzeń twórczych na wielką skalę;
- doprowadzi do istotnego wzrostu ruchu turystycznego w regionie, a także większego udziału w tym ruchu szczególnie cennej turystyki kulturowej;
- przyczyni się do rozwoju gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju nowych dziedzin gospodarki kreatywnej i opartej na wiedzy oraz powstawania nowych miejsc pracy;
- przyczyni się do zintensyfikowania promocji Dolnego Śląska w Europie i na świecie;
- wspomóże dalszą integrację z Unią Europejską;
- umożliwi samorządom regionu pozyskanie większej ilości funduszy unijnych z przeznaczeniem na działania promujące kulturę oraz rozwój infrastruktury związanej z kulturą;
- podniesie atrakcyjność Dolnego Śląska jako miejsca do życia;

deklarują wolę współpracy przy przygotowaniu kandydatury Wrocławia do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016, a w razie uzyskania tytułu do współdziałania w realizacji programu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 w regionie.

Deklaracja ma charakter otwarty i stanowi zaproszenie innych samorządów Dolnego Śląska do wspólnych działań na rzecz pozyskania tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016 dla całego regionu.

Piotr Roman Prezydent Bolesławca

Jan Kazimierz Zubowski Prezydent Głogowa

Marek Obrębalski Prezydent Jeleniej Góry

Tadeusz Krzakowski Prezydent Legnicy

Robert Raczyński Prezydent Lubina

Wojciech Murdzek Prezydent Świdnicy

Piotr Kruczkowski Prezydent Wałbrzycha

Rafał Dutkiewicz Prezydent Wrocławia

DEKLARACJA KOLEGIUM REKTORÓW UCZELNI WROCŁAWIA, OPOLA, CZĘSTOCHOWY I ZIELONEJ GÓRY O POPARCIU MIASTA WROCŁAWIA W STARANIACH O TYTUŁ EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016

Doceniając unikatowe walory Miasta Wrocławia, a zwłaszcza jego rolę w rozwoju współczesnej kultury polskiej oraz uznając, że tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 otwiera perspektywę realizacji nowych zamierzeń twórczych na wielką skalę, które staną się trwałym wkładem do historii kulturalnej naszego kraju i kultury krajów Unii Europejskiej, a także będą sprzyjały pogłębianiu integracji narodów Europy, Rektorzy Uczelni Wrocławia, Opola, Częstochowy i Zielonej Góry deklarują:

- poparcie kandydatury Wrocławia w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2016;
- gotowość do udziału w promocji Wrocławia jako kandydata do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2016;
- wolę współpracy w przygotowaniu programu wydarzeń kulturalnych we Wrocławiu w roku 2016.

Profesor dr hab. Marek Bojarski Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego

Profesor dr hab. Ryszard Andrzejak Rektor Akademii Medycznej we Wrocławiu

Profesor dr hab. Krystian Kielb Rektor Akademii Muzycznej we Wrocławiu

Profesor dr hab. Jacek Szewczyk Rektor Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Profesor dr hab. Juliusz Migasiewicz Rektor Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Ks. Profesor PWT dr hab. Waldemar Irek Rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu

Profesor dr hab. Krzysztof Kuliński Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej Filia we Wrocławiu

Profesor dr hab. Maria Nowicka-Skowron Rektor Politechniki Częstochowskiej

Profesor dr hab. inż. Jerzy Skubis Rektor Politechniki Opolskiej

Profesor dr hab. inż. Tadeusz Więckowski Rektor Politechniki Wrocławskiej

Profesor dr hab. Bogusław Fiedor Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Profesor dr hab. inż. Krystyna Czaja Rektor Uniwersytetu Opolskiego

Profesor dr hab. Roman Kołacz Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego

Profesor zw. dr hab. Czesław Osękowski Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego

Gen. bryg. Kazimierz Jaklewicz Rektor Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu

DEKLARACJA NIEPUBLICZNYCH UCZELNI WROCŁAWIA O WSPARCIU MIASTA WROCŁAWIA W STARANIACH O TYTUŁ EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY 2016

Przekonani o doniosłej roli, jaką od ponad dziesięć wieków Wrocław odgrywa w procesie tworzenia europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz o wyjątkowym charakterze miejsca, jakie nasze miasto zajmuje na kulturalnej mapie Europy;
Przeświadczeni o szczególnej wartości wkładu, jaki wnoszą w życie Wspólnoty Europejskiej mieszkańcy Wrocławia i Dolnego Śląska;
Ufając w głęboki sens europejskiej integracji, znaczenie wspólnych wysiłków na rzecz pielęgnowania europejskich tradycji oraz wspólnego spoglądania w przyszłość przez narody Europy;
Wierząc, że zdobycie przez Wrocław miana Europejskiej Stolicy Kultury 2016 wzbogaci życie kulturalne całego Dolnego Śląska, pobudzi kulturową aktywność jego mieszkańców i stanie się dla nas sposobnością, by zaoferować Europie nasz entuzjazm i potencjał twórczy;
Niepubliczne Uczelnie Wrocławia deklarują wsparcie miasta Wrocławia w jego staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz pomoc w przygotowaniach do udziału w tej szlachetnej rywalizacji.

Profesor Robert Kwaśnica Rektor Dolnośląskiej Szkoły Wyższej
Profesor Ludmiła Dziewięcka-Bokun Rektor Dolnośląskiej Wyższej Szkoły Służb Publicznych „Asesor”
Dr Janusz Zierkiewicz Rektor Międzynarodowej Wyższej Szkoły Logistyki i Transportu
Profesor Wojciech Szczerba Rektor Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej
Profesor Aleksander Koll Rektor Niepublicznej Szkoły Wyższej Kosmetycznej
Profesor Dariusz Doliński Dziekan filii Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej we Wrocławiu
Profesor Michał Sachanbiński Rektor Szkoły Wyższej Rzemiosł Artystycznych
Profesor Marian Czerwiński Rektor Wrocławskiej Wyższej Szkoły Informatyki Stosowanej i Zarządzania
Profesor Stefan Forlicz Rektor Wyższej Szkoły Bankowej
Dr Iwona Kruk Dyrektor Wrocławskiego Instytutu Designu
Profesor Zdzisław Wąsik Rektor Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu
Mgr inż. Sylwia Wielogórska-Kowaluk Dyrektor Instytutu Sportu i Rekreacji przy filii Wyższej Szkoły Edukacji w Sporcie we Wrocławiu
Profesor Zdzisław Jagiełło Rektor Wyższej Szkoły Handlowej
Dr Andrzej Bugajski Rektor Wyższej Szkoły Fizjoterapii
Dr Adam Sosnowski Rektor Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania
Dr Kazimierz Merta Rektor Wyższej Szkoły Humanistycznej
Dr Iwona Sierpowska Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości filia we Wrocławiu
Profesor Zdzisław Knecht Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja”
Dr Grażyna Berentowicz-Sobczak Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania i Finansów
Profesor Ryszard Panfil Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania i Coachingu

Dolnośląska Izba Gospodarcza

Lower Silesian Chamber of Commerce
Niederschlesische Wirtschaftskammer

Wrocław, 25 czerwiec 2010

Prezydent Wrocławia
Sz. P. Rafał Dutkiewicz
ul. Sukiennice 9
50-107 Wrocław

chciałbym wyrazić swoje pełne poparcie dla starań Wrocławia o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Z naszej perspektywy jako organizacji zrzeszającej dolnośląskich przedsiębiorców projekt ESK 2016 w istotny sposób przyczyni się do dalszego zrównoważonego rozwoju gospodarczego naszego województwa, między innymi poprzez wsparcie nowych dziedzin gospodarki kreatywnej i opartej na wiedzy oraz powstawanie miejsc pracy na Dolnym Śląsku. Jeżeli Wrocław uzyska ten zaszczytny tytuł, nie bez znaczenia będzie również zwiększenie ruchu turystycznego w naszym regionie, szczególnie, jeżeli chodzi o wyjątkowo cenną turystykę kulturową. Ponadto przygotowania obchodów ESK 2016 umożliwią dolnośląskim przedsiębiorcom realizację nowych przedsięwzięć gospodarczych związanych z rozbudową istniejącej infrastruktury kulturalnej i turystycznej czy też z obsługą gości z kraju i z zagranicy odwiedzających Wrocław i Dolny Śląsk.

Wszystkie te korzyści skłaniają mnie do tego, aby przekazać Panu najserdeczniejsze życzenia sukcesu w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w roku 2016.

Mr. R. Dutkiewicz
Mayor of Wrocław

Breda, 5 juli 2010

Dear mister Dutkiewicz,

With great pleasure, as the mayor of the city of Breda in the Netherlands, I declare my support and willingness to co-operate in preparation of Wrocław's candidacy for the European Capital of Culture 2016.

The city of Wrocław is well known for its diverse cultural environment, including theaters, orchestras, choirs, several festivals of performing arts (music, film, theatre, fine art) and, last but not least, for its cultural education.

Both Breda and Wrocław are very eager to work further on their performances as cities with cultural identities.

We even have quite similar goals: together with four other cities in the Dutch region of Brabant, Breda is working on becoming European Cultural Capital in 2018. Five cities will operate as one cultural capital. In my opinion this is a very constructive and hopefully effective co-operation.

Joint cultural exchange projects during the year of the European Capital of Culture 2016 in Wrocław will contribute to enrichment of cultural life in both Breda and Wrocław and will foster economic growth in both cities, especially the development of new fields of creative industries and knowledge-based economy as well.

As in formation of new workplaces; they will also:

- enable people of culture interest to realize their creative initiatives on a large scale;
- contribute to intensification of the promotion of both cities in Europe and in the world;
- enable the municipalities to share best practices in the field of culture management and development of infrastructure related to culture;
- raise the attractiveness of the cities and the regions as places to live.

The City of Breda is open for joint projects with Wrocław, such as exchange projects for artists, exhibitions, joint performances of theaters and others. Therefore I already recommended Wrocław to the major cultural organizations in Breda

The European Year of Intercultural Dialogue (EYID) 2008 recognised that Europe's great cultural diversity represents a unique advantage. It will encourage all those living in Europe to explore the benefits of our rich cultural heritage and opportunities to learn from different cultural traditions.

Both Wrocław and Breda want to encourage cultural expressions for the benefit of all their citizens and visitors. Let me therefore bring back to your mind the EYID slogan 'Together in Diversity'.

I am convinced that Wrocław will be an excellent European cultural capital.

Best regards,

P.A.C.M. van der Velden
Mayor of Breda

Auch hinsichtlich der Planungen im Zusammenhang mit der Bewerbung um den Titel „Kulturhauptstadt Europas 2016“ ist Dresden an der Realisierung gemeinsamer kultureller Projekte, die auch die Entwicklung der Kultur- und Kreativwirtschaft mit einbeziehen, sehr interessiert. Die Branchen der Kultur- und Kreativwirtschaft gelten als Zukunftsmärkte für Ideen und Visionen. Demzufolge werden von den Akteuren dieser Bereiche auch Impulse für die lokale und regionale Wirtschaft erwartet – ein Effekt auf den heutzutage keine Stadt und keine Region mehr verzichten kann.

Sehr geehrter Herr Stadtpräsident, ich wünsche Ihrer Stadt viel Erfolg bei der Bewerbung um den Titel „Kulturhauptstadt Europas 2016“ und hoffe mit Ihnen und in unser aller Interesse auf eine positive Entscheidung.

Mit freundlichen Grüßen

Helma Grosz

Landeshauptstadt Dresden - Postfach 12 00 20 - 01001 Dresden

Landeshauptstadt
Dresden
Die Oberbürgermeisterin

Prezydent Wrocławia
Dr. Rafał Dutkiewicz
Sukiennice 9
50107 WROCLAW
POLEN

Ihr Zeichen	Unser Zeichen (08) 13 3	Es informiert Sie Frau Pfeifer	Zimmer 947	Telefon +49 (0) 3 51 4 88 23 41	E-Mail Ifeifer@dresden.de	Datum

1 & JUNI 20

Bewerbung Breslaus um den Titel „Kulturhauptstadt Europas 2016“

Sehr geehrter Herr Stadtpräsident,

für Ihre Information über die Bemühungen Breslaus, sich als „Kulturhauptstadt Europas 2016“ zu bewerben, danke ich Ihnen herzlich. Die Benennung Breslaus wäre eine ausgezeichnete Gelegenheit, die Vielfalt polnischer Kultur und kulturellen Erbes zu präsentieren.

Als Oberbürgermeisterin der Landeshauptstadt Dresden spreche ich mich sehr gern für Breslau als „Kulturhauptstadt Europas 2016“ aus. Ich tue dies nicht nur, weil Breslau und Dresden mehr als 50-jährige und dazu intensivste städtepartnerschaftliche Beziehungen miteinander verbinden. Ich bin der Meinung, dass gerade Breslau – einerseits als Stadt mit über 1000 Jahren Geschichte und andererseits als eine sozusagen „junge Stadt“ mit über 140.000 Studenten – eine hervorragende Wahl für die „Kulturhauptstadt Europas“ wäre. Altes und Neues, Historisches und Gegenwärtiges harmonieren in Ihrer Stadt wunderbar, das kulturelle Veranstaltungsangebot berücksichtigt alle Bevölkerungs- und Altersgruppen und Breslau ist eine internationale Stadt, die über ihre Grenzen hinausschaut und mit ihren Partnern auf allen Gebieten kooperiert.

Zu diesen Partnern zähle ich auch unsere Stadt. Mit einer Entfernung von nur 270 Kilometern ist Breslau nicht nur die geographisch am nächsten gelegene Partnerstadt Dresdens. Diese Nähe und die Erweiterung der Europäischen Union haben in unseren Städten das Bewusstsein der Zugehörigkeit zu einer gemeinsamen Region entstehen und wachsen lassen. Zwangsläufig betreffen größere Projekte und Veranstaltungen nun nicht nur die eigene Stadt. Sie haben Bedeutung über Wojewodschafts- bzw. Länder- und über Staatsgrenzen hinweg. In unserer langjährigen Städtepartnerschaft haben wir Erfahrungen mit verschiedensten gemeinsamen Kulturprojekten. Angefangen vom Museumsaustausch über literarische Projekte, Ausstellungen und Theaterfestivals bis hin zu verschiedensten Konzerten sind alle Bereiche von Kunst und Kultur abgedeckt.

Ostdeutsche Sparkasse Dresden
Konto 3 189 000 000 - BLZ 850 503 00
IBAN: DE58 8505 0300 3156 0000 00
BIC: OSDD333
Dresdner Bank AG
Konto 0 465 721 400 - BLZ 850 800 00
SEB Bank
Konto 1 414 000 000 - BLZ 860 101 11

Postbank
Konto 1 035 903 - BLZ 000 100 90
Deutsche Bank
Konto 537 777 700 - BLZ 870 700 00
Commerzbank
Konto 1 120 740 - BLZ 856 400 00

Dr.-Külz-Ring 19 - 01067 Dresden
Telefon (03 51) 4 88 20 00
Telefax (03 51) 4 88 20 88
E-Mail: oberbuergmeisterin@dresden.de
www.dresden.de

Sie erreichen uns über die Haltestellen:
Prager Str. und Pinnacher Platz
Öffnungszeiten:
Mo-Do 9-18 Uhr
Fr 9-15 Uhr

Für Behinderte:
Parkplatz, Aufzug, WC

Kein Zugang für elektronisch signierte
und verschlüsselte Dokumente.

LIST POPARCIA MIASTA DREZNO

Große Kreisstadt Görlitz Der Oberbürgermeister

Urząd Miejski Wrocławia
Prezydent Wrocławia
Pan Rafał Dutkiewicz
Sukiennice 9
50-107 Wrocław
Polen

Ihre Bewerbung um den Titel "Kulturhauptstadt Europas 2016"

Sehr geehrter Herr Dutkiewicz,

für das Jahr 2016 haben Spanien und Polen die Chance, die „Kulturhauptstadt Europas“ vorzuschlagen und auszurichten. Mit großem Interesse habe ich vernommen, dass sich auch die Hauptstadt der Woiwodschaft Niederschlesien, Wrocław, bewerben möchte.

Aus Sicht der Stadt Görlitz, die sich um den Titel für das Jahr 2010 gemeinsam mit ihrer polnischen Partner- und Nachbarstadt Zgorzelec beworben hatte, möchte ich Ihnen zu dieser Entscheidung gratulieren.

Die Stadt Görlitz hat in diesem Bewerbungsverfahren wertvolle Erfahrungen sammeln und auch als Zweiplatzierter europaweit Bekanntheit erlangen können.

Aufgrund der geografischen Nähe zu Wrocław, der Verbindungen zwischen dem Freistaat Sachsen und der Woiwodschaft Niederschlesien und der persönlichen Kontakte zwischen unseren beiden Städten sehen wir in Ihrer Bewerbung auch die Möglichkeit, dass die Entwicklung in der gesamten deutsch-polnischen Region davon partizipiert und profitiert. Kultur ist nicht nur ein weicher Standortfaktor, der Titel „Kulturhauptstadt Europas“ kann einen wichtigen Impuls geben und als Triebkraft die Wirtschaft befördern. Ich hoffe, dass sich daraus nachhaltige positive Effekte ergeben, die mit dringend benötigten zusätzlichen Arbeitsplätzen einhergehen und somit zur weiteren Verbesserung der Lebensqualität in unserer deutsch-polnischen Region beitragen.

Der Stadtrat der Großen Kreisstadt Görlitz hat deshalb am 28. April 2010 folgenden Beschluss gefasst:

„Die Stadt Görlitz begrüßt die Absicht der polnischen Stadt Wrocław, sich für das Jahr 2016 um den Titel „Europäische Kulturhauptstadt“ zu bewerben. Die Stadt Görlitz erklärt ihren festen Willen zur Zusammenarbeit mit der Hauptstadt der Woiwodschaft Niederschlesien bei der Vorbereitung der Bewerbung für den Titel der Kulturhauptstadt Europas 2016. Aufgrund ihrer umfangreichen Erfahrungen aus dem Bewerbungsverfahren unterstützt die Stadt Görlitz Wrocław bei der Entwicklung grenzüberschreitender Projektideen ideell mit Know-How und Informationstransfer.“

Stadtverwaltung Görlitz
Postfach 30 01 31 / 30 01 41
02806 Görlitz
Untermarkt 6-8, 02826 Görlitz
Telefon + 49 (0) 3581 67-0
www.goerlitz.de

Für den Wettbewerb auf nationaler Ebene drückt die Stadt Görlitz Wrocław ganz fest die Daumen, dass die niederschlesische Metropole das Rennen macht und dann letztlich auch vom Europäischen Rat zur „Kulturhauptstadt Europas 2016“ ernannt wird.

Mit herzlichen Grüßen

Joachim Paulick

Görlitz, 4. Mai 2010

LIST POPARCIA MIASTA GÖRLITZ

**The letter of support concerning the co-operation of Hradec Králové
with Wrocław for the benefit of earning the title of the European
Capital of Culture 2016**

Mayor of Hradec Králové taking into consideration:

- favourable geographical position of Hradec Králové and Wrocław, and in general, Královéhradecký Region and Lower Silesia, which in case of gaining the title of the European Capital of Culture by Wrocław, enables the realization of common projects in the field of culture;
- unique cultural qualities and development strategies for the cities and the regions;

as well as acknowledging that the title of the European Capital of Culture would:

- contribute to enrichment of cultural life in the cities and the regions in a way that culture may become one of the major motive powers of their economy;
- enable people of culture to realize their creative initiatives on a large scale;
- lead to significant increase in tourism in the cities and the regions, and augment the role of cultural tourism;
- contribute to the economic growth in the cities and the regions, especially the development of the new fields of creative economy and the knowledge-based economy as well as formation of new workplaces;
- contribute to intensification of the promotion of the cities and the regions in Europe and in the world;
- support further integration of the cities and the regions with the European Union;
- enable the municipalities and the local governments acquisition of greater number of European funds, which could be assigned to the promotion of culture and to the development of infrastructure connected with culture;
- raise the attractiveness of the cities and the regions as the places to live;

declares his support and willingness to co-operate in preparation of Wrocław's candidacy for the European Capital of Culture 2016. If Wrocław was to win the title, Mayor of Hradec Králové would participate in realization of the program of the European Capital of Culture in Hradec Králové and in Královéhradecký Region.

Otokar Divíšek
Mayor of Hradec Králové

Poitiers, le 25 Juin 2010

M. Rafał DUTKIEWICZ
Maire de Wrocław
Urząd Miejski Wrocławia
Sukiennice 9
54-107 Wrocław

Monsieur le Maire,

Je me réjouis, avec mes collègues Vice-Présidents concernés, de la qualité des échanges que nous avons pu tenir lors de votre venue dans la Vienne, les 15 et 16 Juin derniers.

Vous nous avez présenté les ambitions de votre Conseil Municipal pour le développement de la ville de Wrocław, pour l'Université, dans le domaine économique et pour le développement durable.

Nous avons pu, à cette occasion, évoquer le projet de candidature de la Ville de Wrocław au titre de Capitale Européenne de la Culture en 2016.

Votre candidature s'inscrit dans une démarche initiée de longue date et entre parfaitement dans le cadre du partenariat que la Département de la Vienne entretient avec Wrocław depuis maintenant 20 ans. C'est donc bien volontiers que le Conseil Général vous apporte son soutien pour cet important projet qui contribuera à renforcer encore le développement de Wrocław.

Nos partenariats pourraient porter sur l'ensemble de ce projet, avec un intérêt particulier pour les aspects culturels. Je vous propose que notre soutien à votre candidature s'organise autour de plusieurs thèmes qui pourraient être le patrimoine, l'animation culturelle, les nouvelles technologies dans les loisirs et la gastronomie.

En effet, parmi les nombreuses richesses patrimoniales gérées dans la Vienne, figure l'Abbaye de Saint-Savin, classée au Patrimoine Mondial de l'UNESCO, qui pourrait être associée à cet événement ; l'association SALUT L'ARTISTE, soutenue par le Conseil Général, sera également un interlocuteur privilégié pour ses réseaux d'artistes de renommée internationale. Le Parc du Futuroscope, orienté vers la culture des loisirs de demain, sera lui aussi un partenaire associé, l'Association Tous Azimuts dont vous êtes le Parrain également, ainsi que les chefs étoilés de la Vienne, qui contribueront au rayonnement de l'art culinaire, langage universel s'il en est.

Je souhaite ainsi vivement que votre ville puisse obtenir le titre de Capitale Européenne de la Culture en 2016 et reste naturellement à votre écoute pour discuter plus avant des modalités de mise en œuvre de notre partenariat sur ce sujet, par l'intermédiaire de notre Direction des Affaires Internationales.

Vous remerciant à nouveau de la qualité des échanges que nos deux collectivités entretiennent depuis bientôt deux décennies et de votre engagement personnel à les renforcer en permanence.

Je vous prie de croire, Monsieur le Maire, à l'assurance de mes sentiments les meilleurs.

Claude BERTAUD
Président du Conseil Général

CONSEIL GÉNÉRAL DE LA VIENNE
HÔTEL DU DÉPARTEMENT
PLACE ARISTIDE BRIAND - BP 319
86008 POITIERS CEDEX
TÉLÉPHONE 05 49 55 44 00
FAX 05 49 58 77 36

LIST POPARCIA DEPARTAMENTU LA VIENNE

Lille, le

Monsieur Rafał Dutkiewicz
Maire
Sukiennice 9
50-107 Wrocław
Pologne

Monsieur le Maire,

En devenant Capitale européenne de la Culture en 2004, Lille et toute son Eurorégion ont partagé une aventure culturelle et humaine sans précédent qui a changé durablement leur image. Si l'on s'accorde à dire que nous avons gagné dix ans de notoriété, nous percevons chaque jour les effets de cette année exceptionnelle.

Culture, développement économique, urbanisme, rayonnement international, ce sont autant de domaines qui ont depuis trouvé de nouvelles impulsions. Au-delà, cette épopée nous a offert de mieux nous connaître et de mieux vivre ensemble.

L'art et la culture, parce qu'ils s'adressent au cœur et à la raison, peuvent nous aider à construire une société retrouvant ses valeurs, plus juste, plus solidaire et plus belle. C'est aussi dans cela que réside le sens de toute Capitale européenne de la Culture.

Depuis le début de notre partenariat avec la Ville de Wrocław, nous partageons un même engouement pour la culture, non seulement à travers les institutions culturelles et les nombreux festivals qui fondent la renommée de votre Ville, mais aussi à travers le foisonnement d'initiatives culturelles innovantes que nous avons pu repérer dans cette capitale régionale, stimulée par une forte présence de la jeunesse et de prestigieuses institutions universitaires.

Aujourd'hui, Wrocław veut franchir une nouvelle étape et la Ville de Lille la soutient dans cette belle aventure européenne, prêt à partager son expérience et à renforcer les liens culturels et artistiques que nous entendons ensuite pérenniser entre les deux cités.

Je tiens personnellement à saluer ce choix de la culture pour propulser votre ville dans un avenir européen des plus prometteurs, ainsi

ЛЬВІВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА

Україна, 79006, м. Львів, пл. Ринок, 1 тел./факс: 38 (032) 297-59-00, факс: 38 (032) 297-57-47
e-mail: a.sadovyy@city-adm.lviv.ua

№ 05.2016.1102-17

На № _____ від _____

Президенту міста Вроцлава
п. Рафалу Дуткевічу

Шановний пане Президенте,

Львів і Вроцлав – це два великі міста, які віддавна поєднує тісна дружба та плідна співпраця. Історія, дух і сучасний образ цих двох міст свідчать про те, що вони є спадкоємцями найкращої європейської культурної спадщини. Динаміка контактів львівських і вроцлавських культурних середовищ підтверджує величезний суспільний потенціал взаємних відносин і потребу повнішого двостороннього пізнання. Шляхом підтримки постійних зв'язків і все більшої кількості спільних проєктів митці висловлюють свій погляд на ситуацію, в якій два близькі народи були розділені політичним кордоном.

Ми з зацікавленістю спостерігаємо за намаганнями міста Вроцлава отримати звання Європейської Столиці Культури у 2016 році. Запрошення Львова підтримати кандидатуру Вроцлава є чудовою нагодою для реалізації спільних європейських ідеалів обох міст. Поднавши потенціал Вроцлава та Львова, ми можемо створити виняткову програму не лише з огляду на важливе значення обох міст та їх культуротворчих середовищ, але також з огляду на те, що така програма, яка охоплює не лише країни Шенгенської зони, набирає символічного значення. Нашою метою є не лише надати мешканцям Львова та Вроцлава можливість участі у неповторному багатомірному заході і спільно насолоджуватися результатами його реалізації, але і звернути увагу на те, що дискусія про кордони сучасної Європи все ще не дійшла до завершення, яке б задовольняло наші сторони.

У зв'язку з зазначеним вище, бажаємо успіху у Ваших намаганнях і декларуємо готовність разом з Вами реалізувати проєкти і заходи, пов'язані з Європейською Столицею Культури у 2016 році.

З повагою

Андрій Садовий

LIST POPARCIA MIASTA LWÓW

ZVI BAR
Mayor of Ramat-Gan

צבי בר
ראש העיר רמת גן

MUNICIPALITY OF RAMAT GAN
35 BIALIK STREET
RAMAT GAN, ISRAEL 52100
FAX: 972 3 675 3222

Fax: 0048717778678
Date: Thursday, May 27, 2010
To: Mayor Rafal Dutkiewicz
Wroclaw Municipality

Dear Mayor Dutkiewicz,

Wroclaw and Ramat Gan have been *Sister Cities* since November 1997. It will be my honor to support Wroclaw to become "the European Capital of Culture 2016".

Your city has shown its goodwill and openness to our religion and culture, the most recent example is the rededication of the New Synagogue of Wroclaw.

The city of Ramat-Gan is open for joint projects with your city; such as, exchange of dance groups, singing groups, chorus, young students' orchestra and exchange of artistic and photographic exhibitions.

Best Regards,
Zvi Bar
Mayor of Ramat-Gan

LANDESHAUPTSTADT

Der Oberbürgermeister

Herrn Stadtpräsidenten
Rafał Dutkiewicz
Pl. Nowy Targ 1/8
50-141 WROCLAW
POLEN

21. Juni 2010

Sehr verehrter Herr Stadtpräsident Dutkiewicz,

zunächst möchte ich mich für Ihr Schreiben vom 10. Mai 2010 bedanken. Es erfüllt uns in Wiesbaden mit großem Stolz, dass unsere schöne Partnerstadt Breslau sich als Europäische Kulturhauptstadt 2016 bewirbt. Aus meiner Sicht könnte es keine geeigneterere Stadt geben, um die Republik Polen im Jahr 2016 international zu repräsentieren.

Ich bin daher überzeugt, dass es Ihnen und den Bürgerinnen und Bürgern in Breslau gelingen wird, mit Ihrer Begeisterung und Talkraft die Kandidatur in einen Erfolg bei der nationalen Vorausscheidung umzumünzen.

Geme bestätige ich Ihnen, auch im Namen des Magistrates der Landeshauptstadt Wiesbaden, unsere volle Unterstützung für die Bewerbung der Stadt Breslau zur Europäischen Kulturhauptstadt 2016.

Außerdem kann ich Ihnen berichten, dass eine weitere Partnerstadt Wiesbadens sich um den Titel der Kulturhauptstadt bewirbt, nämlich die spanische Stadt Donostia-San Sebastián. Auch diese Kandidatur unterstützen wir und vielleicht sind ja im Jahr 2016 gleich zwei unserer Partnerstädte europäische Kulturhauptstadt.

Mit den besten Wünschen für eine erfolgreiche Bewerbung,

herzliche Grüße aus Wiesbaden
Ihr

Dr. Helmut Müller

Rathaus • Schulplatz 6
55183 Wiesbaden
Telefon: 0611 31-5303 / 31-3333
Telefax: 0611 31-3801
E-Mail: Dezernat.IG@wiesbaden.de

www.wiesbaden.de

LIST POPARCIA MIASTA WIESBADEN

FESTIWALE WE WROCŁAWIU

Festiwale muzyczne

Letni Festiwal Operowy. Organizatorem festiwalu jest Opera Wrocławska. Ideą festiwalu jest wystawianie widowisk poza gmachem Opery, na wolnym powietrzu. Dzięki temu mają być one bardziej dostępne oraz gromadzić większą ilość widzów.

Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans odbywa się od 1966 roku. W ramach festiwalu prezentowane są koncerty – operetkowe, kantatowe, symfoniczne, kameralne, muzyki sakralnej różnych wyznań i religii, recitale wokalne i instrumentalne.

Musica Electronica Nova. Festiwal powstał w roku 2005 i od tego czasu zdążył już zdobyć kilka prestiżowych wyróżnień. Ideą festiwalu jest poszukiwanie nowych ścieżek muzycznych doznań i estetycznych doświadczeń niejednokrotnie przy użyciu niekonwencjonalnych instrumentów i nowatorskich aranżacji. Jego głównymi organizatorami są Związek Kompozytorów Polskich oraz Centrum Sztuki Impart.

Festiwal Opery Współczesnej, organizowany przez Operę Wrocławską, prezentuje dzieła kompozytorów, które powstały w XX i XXI wieku. Jest to przegląd twórczości operowej nie tak znanej jak klasyczne pozycje repertuarowe, ale wielce interesującej pod względem muzycznym

i inscenizacyjnym. W formule Festiwalu znajdują się również spotkania z wybitnymi twórcami i kompozytorami operowymi.

Musica Polonica Nova jest festiwalem polskiej muzyki współczesnej, który odbywa się od 1962 roku i promuje polskie współczesne dzieła muzyczne. Na festiwalu prezentowane są prestiżowe premiery krajowe z udziałem solistów zagranicznych oraz polskich.

Światowy Festiwal Kontrabasowy to święto miłośników największego instrumentu smyczkowego. Festiwal organizowany jest przez Polskie Stowarzyszenie Kontrabasistów, Akademię Muzyczną we Wrocławiu oraz Filharmonię Wrocławską. W jego ramach odbywają się nie tylko koncerty z udziałem wspaniałych artystów z całego świata, ale także klasy mistrzowskie, spotkania z artystami, happeningi oraz Konkurs Kontrabasowy.

Leo Festiwal jest przygotowywany przez Wrocławską Orkiestrę Kameralną Leopoldinum. Pomysłodawcą i twórcą festiwalu jest wybitny austriacki skrzypek i dyrygent Ernst Kovacic. Jak mówi Dyrektor Naczelny Andrzej Kosendiak, „wkraczanie muzyki w różne inne obszary sztuki jest charakterystycznym rysem naszej imprezy. Stwarza to okazję do odkrywania nowych światów nie tylko dla publiczności, ale także dla nas – artystów”.

Forum Musicum to cykliczne wydarzenie kulturalne, odbywające się we Wrocławiu od 2003 roku. Jest to festiwal muzyki wieków minionych, wykonywanej

na dawnych instrumentach bądź ich kopiach i z zastosowaniem historycznych praktyk wykonawczych. Goście festiwalu przedstawiają niezwykle zróżnicowany program obejmujący utwory kompozytorów wielu epok w dziejach sztuki – od średniowiecza aż po współczesność.

Festiwal Muzyki Kameralnej Wieczory w Arsenale. Pomysłodawcą i gospodarzem odbywającego się od 1997 roku festiwalu jest Orkiestra Kameralna „Wratislavia”. Koncerty odbywają się na przepięknym dziedzińcu wrocławskiego Arsenалу w wieczory przełomu czerwca i lipca. Akustyka dziedzina znakomicie służy prezentacji zarówno kameralistyki w najczystszej formie (tria, kwartety), jak i dzieł komponowanych na orkiestrę kameralne.

Międzynarodowy Festiwal Klarnetowy „Clarimania” to festiwal organizowany przez wrocławską Akademię Muzyczną. W jego programie co roku znajdują się koncerty, recitale, lekcje mistrzowskie, wykłady, spotkania z artystami oraz wystawy instrumentów.

Maj z Muzyką Dawną odbywa się od 1992 roku, a jego ideą jest prezentacja muzyki Średniowiecza, Renesansu i Baroku. Wszystkie koncerty odbywają się w zabytkowych wnętrzach Wrocławia (między innymi Ratusz, Muzeum Architektury, Oratorium Marianum). Obok artystów i zespołów utytułowanych Festiwal „Maj z Muzyką Dawną” jest unikalną w skali kraju szansą prezentacji młodych adeptów dawnej sztuki muzycznej.

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wiedeńskiej odbywa się od 1993 roku i poświęcony jest muzyce wiedeńskiej. Program festiwalu wypełnia muzyka symfoniczna, ale także operetkowa.

Międzynarodowy Festiwal „Non Sola Scripta” jest to wrocławski festiwal znany także jako Wrocławskie Lato Organowe. Obok recitali organowych w jego programie znajduje się także miejsce dla kameralnych koncertów.

Pax et Bonum Festiwal. Przewodnią ideą festiwalu jest połączenie muzyki z działaniami na rzecz światowego pokoju. Ta alternatywna forma ekspresji pacyfizmu, wspólnej refleksji przy muzyce, powstała z inicjatywy wrocławskiego zakonu Franciszkanów.

Young Classic Wratlavia – Festiwal Młodych Orkiestr to festiwal organizowany dla młodych orkiestr szkolnych z całej Europy. Wiodącym nurtem festiwalu jest współpraca muzyków z Polski i Niemiec – młodzi muzycy z obu krajów przygotowują wspólny program, z którym następnie ruszają w tournée.

Thanks Jimi Festival to festiwal połączony z próbą ustanowienia Gitarowego Rekordu Guinnessa, która podejmowana jest rokrocznie od 2003 roku na wrocławskim Rynku. Festiwal poświęcony jest muzyce najsłynniejszego gitarzysty Świata – Jimiego Hendrixa. Festiwal organizowany jest z inicjatywy Leszka Cichońskiego – cenionego wrocławskiego muzyka i pedagoga, który postawił sobie za cel uczyć co roku nowego utworu Hendrixa.

Jazz nad Odrą to najstarszy festiwal muzyczny we Wrocławiu. Odbywa się od 1964 roku, a w swej historii gościł najwyższej klasy artystów z całego świata. We Wrocławiu grali między innymi Pat Metheny, Paco de Lucia, Stan Getz, Don Cherry, Larry Coryell, McCoy Tyner, Al Di Meola, Buddy Rich. Jazz grany nad Odrą stał się muzyczną wizytówką miasta.

Wrocławski Festiwal Gitarowy GITARA+. Główną ideą festiwalu jest prezentowanie możliwości łączenia szlachetnego dźwięku gitary z brzmieniem innych instrumentów. Festiwal łączy klasyczną muzykę gitarową z ognistym flamenco, niepowtarzalnym w swej improwizacyjności jazzem oraz niosącym radosną pochwałę życia folklorem latynoamerykańskim. Co roku na Festiwal zapraszani są wirtuozi gitary z Polski i całego świata (między innymi z Hiszpanii, Kuby, Włoch, Niemiec, Rosji). Poza koncertami w ramach festiwalu odbywają się wykłady i lekcje mistrzowskie.

Przegląd Piosenki Aktorskiej to największy tego typu festiwal w Polsce, który odbywa się we Wrocławiu już od przeszło ćwierć wieku. Co roku do stolicy Dolnego Śląska przybywają gwiazdy światowej awangardy muzycznej. W ramach przeglądu organizowany jest konkurs Aktorskiej Interpretacji Piosenki (od tego roku ma międzynarodowy charakter), Dzień Szkół Teatralnych, koncerty oraz recitale.

Avant Art Festival to jeden z młodszych wrocławskich festiwali. Dedykowany muzyce, w tym muzyce eksperymentalnej, oraz tańcowi współczesnemu, stoi pod znakiem szeroko pojętego performance'u. Organizatorów interesują nie tyle etykiety i stylistyczne podziały, ale czysta jakość artystyczna.

Jazztopad to festiwalowy pomysł Filharmonii Wrocławskiej na urozmaicenie deszczowego okresu jesieni. Festiwal z roku na rok coraz mocniej wpisuje się w mapę najważniejszych festiwali jazzowych w Polsce i w Europie. Do tej pory gościł takie gwiazdy jak Wayne Shorter, Bill Frisell, Kenny Wheeler, Manu Katche czy Terje Rypdal.

Koncerty Hawdalowe to comiesięczne spotkania z muzyką w Synagodze pod Białym Bocianem. Odbywają się w każdą ostatnią sobotę miesiąca i rozpoczynają po zachodzie słońca. Organizatorami są Żydowska Gmina Wyznaniowa oraz Fundacja PRO ARTE.

„Szanty we Wrocławiu”. Festiwal Piosenki Żeglarskiej to spotkania z piosenką i muzyką folk. Festiwal odbywa się od 1989 roku i adresowany jest do dzieci i młodzieży oraz miłośników żeglarstwa. Przegląd składa się z dwóch części – konkursowej i koncertowej, w której występują zarówno wykonawcy profesjonalni, jak i amatorzy.

Wrocław Industrial Festival to jedyne tego typu wydarzenie we wschodniej części Europy. Festiwal prezentuje sztukę awangardową: muzykę, sztuki plastyczne i wizualne, performance. Ideą przewodnią jest ekspresja multimedialna, która wyrażać będzie rozmaite aspekty naszego stechniczowanego świata rozpoznawane przez kolektywną podświadomość jako szansa, ale zarazem jako niebezpieczeństwo. Festiwal nawiązuje do działalności artystów z początku XX wieku: futurystów, Environmental Art i sztuki industrialnej.

One Love Festival. W ciągu czterech lat impreza przekształciła się w największy halowy festiwal muzyki reggae w Europie. Festiwal przekracza zastane horyzonty i łamie konwencje. We Wrocławskiej Hali Stulecia gromadzi kilkanaście tysięcy ludzi bawiących się wspólnie w rytmie muzyki, w poczuciu miłości i braterstwa. Oprócz koncertów światowych gwiazd reggae organizowane są także warsztaty muzyczne, wystawy fotograficzne i projekcje filmów w festiwalowym kinie.

Ethno Jazz Festival. W ciągu kilku ostatnich lat organizatorzy zdołali zorganizować we Wrocławiu koncerty najlepszych światowych muzyków jazzowych. Festiwal przyciąga rzesze miłośników jazzowej muzyki w stylu Ethno. W krótkim czasie Ethno Jazz Festival stworzył dla siebie przestrzeń i zbudował solidną pozycję na wrocławskiej scenie muzycznej.

Asymmetry Festival. Organizatorzy festiwalu, czyli wrocławski Firlej, agencja Asymmetry i inne instytucje, poszukują awangardy rocka i metalu, niebanalnej elektroniki. To hybryda łącząca w sobie elementy muzyki dronowej, sludgu i post-rocka. Organizatorzy stawiają przy tym na nowoczesne kanały przekazu i europejski wymiar, a festiwalowi chcą nadać społecznościowego charakteru. Jak pisze Dyrektor Festiwalu, „Assymetry wpisuje się w zjawisko zwane »wrocławskość«, czyli luz z klasą”.

„Lato z Muzyką Pod Białym Bocianem”. Obecnie ten organizowany przez Fundację Bente Kahan festiwal muzyki żydowskiej stał się festiwalem muzyki klezmerskiej

i folk. W przeszłości jednak prezentował także muzykę klasyczną, popularną, jazzową i operową.

Sensation White to jedna z największych światowych imprez, podczas których przebrane na biało tłumy tańczą w rytm nowoczesnych brzmień techno. Sensation White to akrobatyczne tańce, płomienie, lasery, fantastyczna oprawa techniczna wykorzystująca najnowocześniejsze technologie oraz gwiazdy z całego świata. Już od kilku lat fani muzyki elektro zjeżdżają na tę imprezę do wrocławskiej Hali Stulecia.

Energia Dźwięku to festiwal muzycznej awangardy organizowany przez stowarzyszenie Industrial Art. Oprócz energii śmiałej i niekonwencjonalnej muzyki, „Energia Dźwięku” ma także aspekt edukacyjny, który realizowany jest poprzez szereg wykładów, warsztatów i prezentacji.

Festiwal Ambientalny to impreza organizowana przez Wrocławski Klub FORMATY promująca ambientną muzykę elektroniczną. Atmosfera festiwalu oscyluje pomiędzy ambientem, minimalismem, lounge i trip hopem, a organizatorzy zapewniają publiczności elektryzujące i nowatorskie występy artystów z polski i ze świata.

3-majówka to festiwal polskiej muzyki rockowej, na którym pod hasłem „Najlepsze polskie zespoły na najlepszej imprezie ro(c)ku” w długi majowy weekend na Wyspie Słodowej w samym sercu Wrocławia grają najlepsze krajowe kapele.

Festiwale poświęcone sztuce

Międzynarodowe Biennale Sztuki Mediów WRO. Festiwal jest głównym przeglądem sztuki nowych mediów w Polsce i Europie Centralnej. Osia festiwalu jest międzynarodowy konkurs przedstawiający złożoność dzieł sztuki współczesnej uwzględniającej różne formaty i media.

Przegląd Młodej Sztuki w Ekstremalnych Warunkach SURVIVAL. Ten przegląd to jedyny na taką skalę festiwal artystyczny w przestrzeni publicznej w Polsce. Na potrzeby przeglądu wybierane są budynki, kompleksy zabudowań, hale, które znajdują się w pobliżu głównych centrów wydarzeń, a także przestrzenie użyteczności publicznej, w których koncentruje się codzienne życie miasta.

Konkurs im. Gepperta. Celem konkursu jest prezentacja najciekawszych zjawisk młodej sceny malarskiej w ujęciu najwybitniejszych kuratorów z całej Polski. Tradycja konkursu i wystawy sięga 1989 roku.

Festiwal Wysokich Temperatur jest owocem działania grupy młodych artystów: studentów, absolwentów i dydaktyków Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz stowarzyszenia na rzecz wspierania młodych artystów Grawiton. Inspiracją do zorganizowania Festiwalu była wspólna fascynacja możliwościami i magią ognia w procesie twórczym z takimi tworzywami jak metal, szkło czy ceramika.

Międzynarodowy Konkurs Rysunku. Celem Konkursu jest ukazanie zjawisk charakterystycznych dla współczesnej sztuki rysunku (wielości stylistyk i postaw artystycznych). Konkurs wzbogacony jest działaniami parateatralnymi, performance i instalacjami.

Festiwale interdyscyplinarne

Noc muzeów jest imprezą polegającą na udostępnieniu muzeów, galerii i sal wystawienniczych oraz innych instytucji kulturalnych zwiedzającym w godzinach wieczornych i nocnych za darmo lub za symboliczną opłatą. Wrocławska „Noc muzeów” cieszy się wielką popularnością, a w wydarzenia nocy muzeów zaangażowanych jest kilkadziesiąt instytucji.

Święto Wrocławia. Koncerty, wystawy i inne liczne wydarzenia kulturalne, uroczyste sesje Rady Miejskiej, odznaczenia dla zasłużonych wrocławian, celebrowanie dnia św. Jana Chrzciciela, patrona Wrocławia – to tylko niektóre punkty corocznych obchodów Święta Wrocławia.

Festiwal Kultury Żydowskiej SIMCHA i koncerty Hawdalowe przybliżają kulturę żydowską społeczeństwu Dolnego Śląska i miasta Wrocław od przeszło 12 lat. W samym sercu Dzielnicy Wzajemnego Szacunku odbywają się wydarzenia gromadzące osoby spragnione sztuki, wiedzy i kontaktu z tradycją żydowską, otwarte na dialog i potrzebę wzajemnej tolerancji i szacunku.

Festiwal Mniejszości Narodowych i Etnicznych „Kalejdoskop Kultur”. Celem festiwalu jest przybliżenie mieszkańcom Wrocławia dorobku artystów reprezentujących mniejszości narodowe, między innymi niemiecką, ukraińską, grecką, romską, łemkowską, żydowską, karaimską oraz bułgarską. Festiwal angażuje nie tylko profesjonalnych artystów, lecz również amatorów zafascynowanych kulturą przodków i kultuwających ich tradycje.

Dolnośląski Festiwal Nauki jest imprezą popularnonaukową organizowaną co roku we wrześniu (edycja stacjonarna) i październiku (sesje wyjazdowe w Legnicy, Jeleniej Górze, Wałbrzychu, Ząbkowicach Śląskich oraz Bystrzycy Kłodzkiej) przez wyższe uczelnie Wrocławia, instytuty Polskiej Akademii Nauk oraz środowiska pozauczelniane. Jest adresowany do wszystkich interesujących się nauką, kulturą, sztuką, ciekawymi zjawiskami otaczającego nas świata.

Podwodny Wrocław. Muzyka i design, film i architektura, teatr i sztuka intermedialna, fotografia i literatura, moda, kicz i underground - Podwodny Wrocław jest festiwalem interdyscyplinarnym, łamiącym gatunkowe podziały.

Wieczory Tumskie to koncerty odbywające się cyklicznie od roku 1999 na Ostrowie Tumskim w świątyniach i auli Papieskiego Wydziału Teologicznego w każdą ostatnią niedzielę miesiąca.

Dni Kultury Muzułmańskiej. Coroczna impreza organizowana przez mniejszość muzułmańską Wrocławia.

Jej celem jest promocja kultury oraz myśli wywodzącej się z islamu, przedstawienie wkładu islamu w kulturę europejską oraz przełamywanie nieprawdopodobnych i krzywdzących dla mniejszości muzułmańskiej stereotypów.

Noc Kościołów jest imprezą o charakterze kulturalnym wzorowaną na „Nocy muzeów”, choć jej aspekt duchowy jest o wiele głębszy. W ramach Nocy Kościołów można zwiedzać miejsca, które na co dzień są zamknięte i niedostępne dla turystów, między innymi krypty katedry wrocławskiej.

Juwenalia to przede wszystkim okres relaksu i zabawy, który pozwala studentom zapomnieć o zbliżającej się sesji egzaminacyjnej. Jest to wielka, masowa impreza, pełna koncertów, turniejów sportowych i przeróżnych atrakcji.

„Europa Na Widelcu”. Festiwal kulinarny i nie tylko. Celem imprezy jest przybliżenie wrocławianom smaków Europy i jej różnorodności kulturowej. Degustacji potraw towarzyszą liczne koncerty.

Festiwal „Między Wschodem a Zachodem” jest imprezą interdyscyplinarną, łączącą wschodnią i zachodnią tradycję cywilizacyjną i kulturową. Festiwal jest imprezą unikalną i wyjątkową na skalę ogólnopolską, gdyż w jednym z najbardziej wysuniętych na zachód województw Polski prezentuje kulturę i sztukę powstającą na szeroko rozumianym Wschodzie.

Festiwale teatralne

Międzynarodowy Festiwal Teatralny Dialog–Wrocław stanowi przegląd najciekawszych zjawisk teatralnych w Europie. Odbywa się w cyklu biennale (w lata nieparzyste) i trwa siedem dni – od poniedziałku do niedzieli. Każdego dnia, zgodnie z ideą dialogu, prezentowane są co najmniej dwa przedstawienia: jedno polskie i jedno zagraniczne. Podsumowaniem festiwalu jest profesjonalnie przygotowana dyskusja panelowa.

Brave Festival – Przeciw Wypędzeniom z Kultury to wydarzenie przedstawiające ludzi, którzy chronią własną kulturę, tradycję, duchowość i wrażliwość, kultywują tajemnice zawarte w rytuałach, obrzędach, pieśniach. To festiwal mówiący o ludziach, którzy są prawdziwymi ekologami kultury – o ludziach, dzięki którym może przetrwać wiele marginalizowanych i zapomnianych społeczności.

Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Świat Miejscem Prawdy”. Festiwal, nawiązujący swą nazwą do jednego z wystąpień Jerzego Grotowskiego, stanowi okazję do spotkania z twórczością reżyserów, którzy podczas swych artystycznych wędrowek przekształcali różne obszary teatru w dwudziestym wieku, nierzadko poszerzając granice tej sztuki.

Międzynarodowe Spotkania Szkół Teatralnych Wydziałów Lalkarskich. Ta cykliczna impreza na stałe wrosła w świadomość środowiska lalkarskiego

Europy. Co dwa lata spotykają się we Wrocławiu studenci i pedagodzy Wydziałów Lalkarskich, teoretycy i praktycy teatru lalek, aby konfrontować programy dydaktyczne, oceniać stan szkolnictwa, wymieniać doświadczenia i poglądy na temat nauczania w relacji Szkoła-Teatr.

Międzynarodowy Festiwal Pantomimy i Tańca KINEMA łączy sztukę pantomimy z filmem oraz teatrem tańca. Jest jedynym takim wydarzeniem w Polsce, bowiem oferuje publiczności zapoznanie się z wieloma dziedzinami sztuki, w tym z pozornie odległymi od siebie formami aktywności artystycznej.

Międzynarodowy Festiwal Kabaretowy WROCEK to jedyny taki festiwal w kraju i jeden z nielicznych w Europie. Kilka dni zabawy wypełnionej popisami współczesnej polskiej sceny kabaretowej oraz zaproszonych gości z Europy.

Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicznych BUSKERBUS odbywa się od 1997 r. Uczestniczą w nim muzycy, cyrkowcy, klauni, mimowie, akrobaci i wizażyści z Polski i z zagranicy: występuje min. 80 wykonawców (łącznie we wszystkich miastach), głównie wędrownych artystów ulicznych z całego świata (buskerów), solistów i grup, reprezentantów różnych dyscyplin sztuki ulicznej.

Festiwale literackie

Międzynarodowy Festiwal Opowiadania to przede wszystkim święto krótkiej formy literackiej. Długofalowym celem festiwalu jest promowanie narracji międzykulturowych.

Festiwal Port Literacki Wrocław to jeden z największych festiwali literackich w Polsce. Program festiwalu wypełniają premiery książkowe, odczyty, prezentacje poetyckie i konkursy, seanse filmowe.

Wrocławska Nagroda Poetycka „Silesius” jest nagrodą przyznawaną podczas festiwalu Port Literacki. „Silesius” jest wyróżnieniem i promocją najważniejszych dzieł i twórców polskiej poezji. Nagroda fundowana jest przez miasto Wrocław, a jej nazwa pochodzi od Angelusa Silesiusa, barokowego poety.

Literacka Nagroda Europy Środkowej „Angelus” to najważniejsza nagroda w dziedzinie twórczości prozatorskiej tłumaczonej na język polski dla pisarzy pochodzących z Europy Środkowej, którzy podejmują w swoich dziełach tematy najistotniejsze dla współczesności, zmuszają do refleksji, pogłębiają wiedzę o świecie innych kultur.

Międzynarodowy Festiwal Kryminału. Ideą festiwalu jest prezentacja literatury sensacyjnej i kryminalnej. W czasie festiwalu przyznawana jest Nagroda Wielkiego Kalibru dla najlepszej polskiej powieści sensacyjnej lub kryminalnej.

Wrocławskie Promocje Dobrych Książek. Celem Wrocławskich Promocji Dobrych Książek jest propagowanie literatury o wysokich walorach merytorycznych, artystycznych i typograficznych. Spotkania wydawców, pisarzy, publicystów z czytelnikami – to także cele tej imprezy.

Targi Książki Dziecięcej i Młodzieżowej DOBRE STRONY to prawdziwe święto książki dla dzieci i młodzieży. Targi trwają kilka dni i są wypełnione przeróżnymi wydarzeniami, spotkaniami z autorami, czytaniem fragmentów bajek dla dzieci, konkursami plastycznymi.

Wrocławskie Tanie Książek Czytanie. Celem targów i imprez związanych z Wrocławskim Tanim Książek Czytaniem jest rozumiana niezmiernie szeroko promocja literatury ambitnej i wartościowej. Uczestnicy targów mają możliwość zakupu książek po bardzo atrakcyjnych cenach.

Festiwale filmowe

Międzynarodowy Festiwal Filmowy Era Nowe Horyzonty to festiwal filmów wykraczających poza granice konwencjonalnego kina. Jest festiwalem wizjonerów kina, artystów bezkompromisowych, którzy mają odwagę iść obraną przez siebie drogą wbrew panującym modom i opowiadać o rzeczach najważniejszych swoim niepowtarzalnym językiem.

Międzynarodowy Festiwal Scenarzystów Interscenario to nowatorskie i unikalne wydarzenie kulturalne w Polsce. Jego pierwsza edycja miała miejsce w 2007 r. Nadrzędnym celem festiwalu jest stworzenie w Polsce przestrzeni dla dialogu „interscenario”, czyli między scenarzystami, reżyserami i producentami filmowymi, a także między tymi profesjonalistami a publicznością.

Festiwal Kina Amerykańskiego jest okazją do zapoznania się ze współczesną kinematografią amerykańską, a przez nią również z kulturą i rzeczywistością Stanów Zjednoczonych. Ideą festiwalu jest zaprezentowanie zarówno najnowszych tytułów uznanych reżyserów, jak również dzieł nieznanych twórców.

Międzynarodowy Festiwal Kina Amatorskiego i Niezależnego KAN to jedna z największych tego typu imprez w kraju. Podczas festiwalu wyświetlane są filmy amatorskich twórców ubiegających się o główną nagrodę Złotej KANewki, a oprócz nich także wybrane dzieła uznanych niezależnych twórców polskich i zagranicznych.

ROMOCJA Internet Cafe
Intermax

OSOBY ZAANGAŻOWANE W PROCES POWSTAWANIA APLIKACJI

Autorzy:

Adam Chmielewski

Roland Zarzycki

Wrocław 2016:

Anna Bleja

Agnieszka Kołodyńska

Ewa Łyczkowska

Mariusz Marks

Grzegorz Maryniec

Magdalena Talik

Lech Templin

Tomasz Walków

Współautorzy:

Maria Berny
Karolina Bieniek
Igor Chilimończyk
Michał Duda
Marek Dyżewski
Dominik Golema
Magdalena Gołaczyńska
Marcin Hamkało
Jan Harasimowicz
Mirosław Jasiński
Aaron Mo
Zbigniew Morawski
Agnieszka Prusak-Cybulska
Mirosław Ratajczak
Beata Rolska
Agata Saraczyńska
Jan Szumski
Daniela Szymczak
Jan Wais
Andrzej Zawada
Jurek Zielonka

Wrocławska Rada Kultury:

Janusz Barszcz
Jadwiga Bartków-Domagala
Andrzej Białas
Michał Bieniek
Piotr Borkowski
Ilona Brożek
Robert Chmielewski
Jolanta Chojnacka
Andrzej Dąbrowski
Janusz Domin
Zuzanna Dziedzic
Jarosław Fret
Jacek Głęb
Roman Gutek
Mariusz Hermansdorfer
Jerzy Ilkosz
Konrad Imiela
Jarosław Jachimowicz
Mariusz Jodko
Adolf Juzwenko
Janusz Kamiński
Piotr Karpeta
Krystian Kielb
Andrzej Kosendiak
Piotr Krajewski
Teresa Kukuła
Krzysztof Kuliński
Elżbieta Lenczyk
Izabela Łaba
Maciej Łagiewski
Marek Korzeniowski
Danuta Marosz
Maciej Masztalski
Krystyna Meissner
Ewa Michnik
Krzysztof Mieszkowski
Dariusz Mikulski
Grażyna Mosur
Marek Mutor
Andrzej Niedzielanko
Andrzej Ociepa
Mieczysław Orski
Józef Pater
Beata Pawłowicz
Stefan Placek
Marek Puchała
Beata Pierzchała
Roberto Skolmowski
Jacek Szewczyk
Maciej Szymczyk
Zbigniew Szymczyk
Andrzej Tyws
Anna Wołek
Andrzej Zawada
Gabriela Zawila
Andrzej Żarnowiecki

Zdjęcia:

Adam Marecik
Maksym Balandyuk
Anna Bleja
Błażej Błaszkwski
Andrzej Bulik
Adam Chmielewski
Barbara Garnarcz-Wilk
Grzegorz Gołębiowski
Paweł Grabowski
Mateusz Jarosz
Szymon Jarosz
Marcin Jedyński
Paweł Kamiński
Jerzy Katarzyński
Anna Kopeć
Karolina Krupa
Daniel Kruszyński
Łukasz Kulig
Justyna Kuls
Grzegorz Kwolek
Anna Luchnowska
Jagoda Łysiecka
Adrian Niwa
Łukasz Nowakowski
Roksana Orfin-Grabowska
Michał Palczyński
Katarzyna Pilarska
Marcin Pokorowski
Grzegorz Polak
Bartosz Raduchowski
Kuba Rakoczy
Kamil Rosada
Artur Rychlicki
Adrianna Sergiel
Tomasz Szklany
Waldemar Szuchnik
Marlena Świło
Małgorzata Walkowiak
Tomasz Walków
Łucja Wilk
Agnieszka Zarazińska
Dominika Zimny
zdjęcie na str. 117:
www.wikipedia.org
Tłumaczenie:
Andrzej Głazek

Projekt graficzny:

Paweł Grabowski

Skład:

Orfin Studio www.orfinstudio.pl